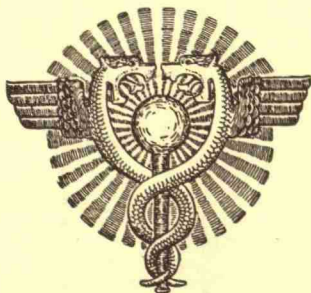

KAUPPA- KORKEAKOULU

1966 — 1967

KAUPPAKORKEAKOULUN
KIRJASTO

HELSINGISSÄ 1967

V378.9

KAUPPA-
KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1966 — 1967

KAUPPA-
KORKEAKOULUN
KIRJASTO

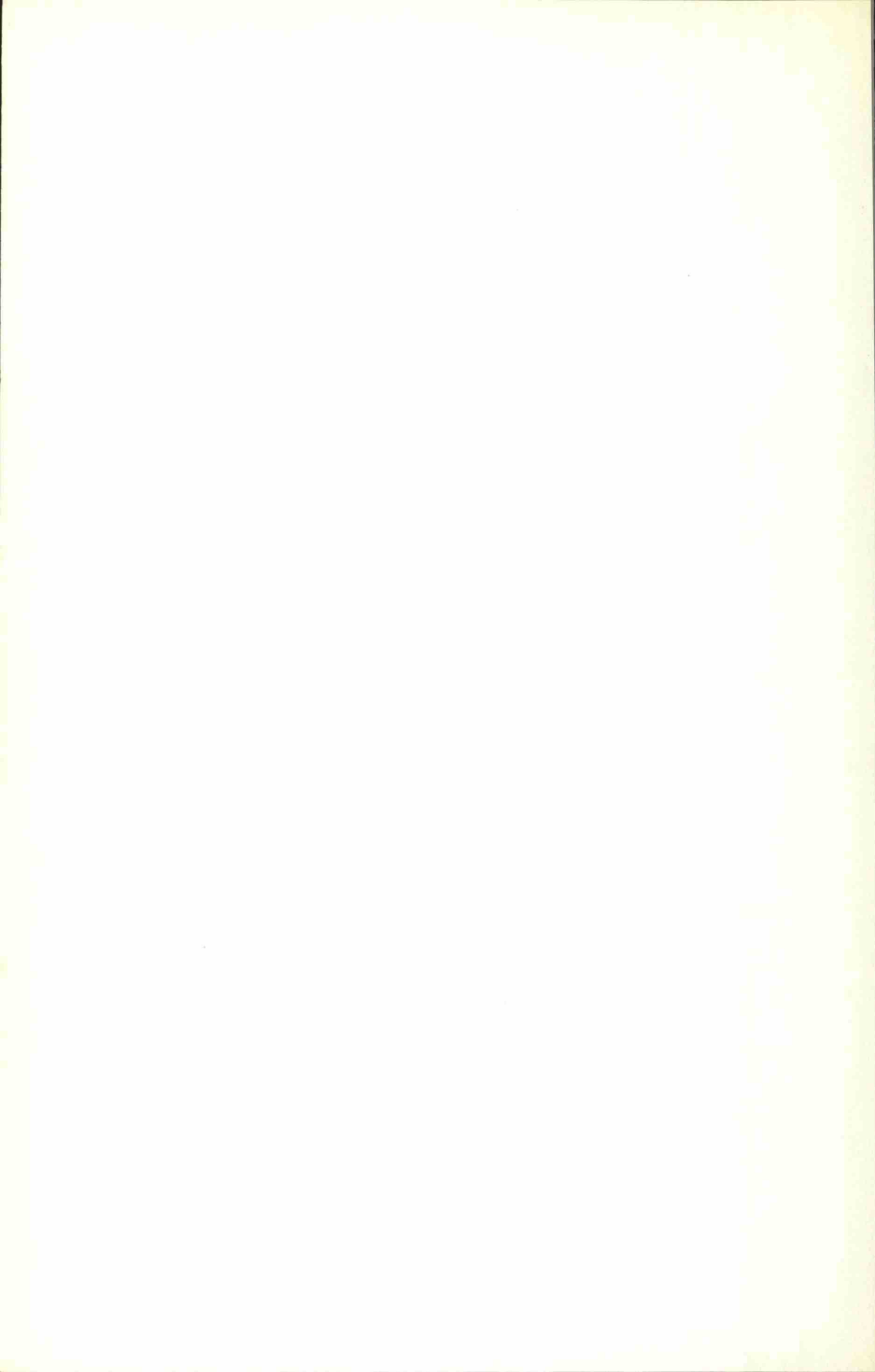
Oy Weilin + Göös Ab
HELSINKI 1967

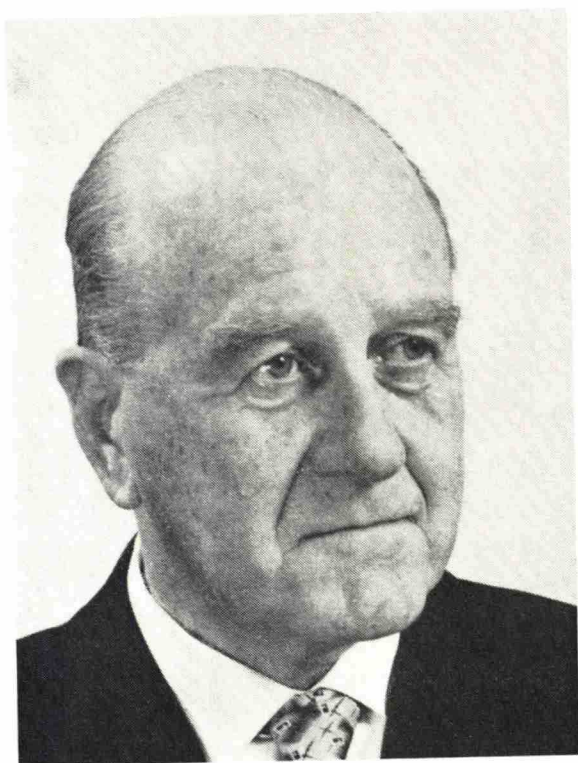
KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1966 — 1967

TOIMITTANUT
KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1967

KANSLERI BRUNO KAARLE SUVIRANTA

Kauppakorkeakoulun korkeimmalla hallintopaikalla tapahtui kulu-
neen kertomuskauden lopulla vahdinvaihto. Korkeakoulun kanslerin,
professori, filosofian tohtori Bruno Kaarle Suvirannan korkeakoulun kehi-
tyksen kannalta sangen merkityksellinen kanslerikausi päättyi 31. 5. 1967.

Kansleri Suvirannan työpäivä oli kokonaisuudessaan harvinaisen
pitkä, johdonmukaisen selkeä ja tuloksista rikas. Tämän lyhyen kirjoi-
tuksen puitteisiin ei mahdu edes sen summittaista kokonaiskuva, siksi
koottakoon siitä lähinnä vain se osa, joka välittömästi tai välillisesti
liittyy korkeakoulumme elämään ja toimintaan.

Bruno Suviranta oli ennen kaikkea kansantalousmies, tutkija, opettaja
ja hallintovirkamies. Hän valmistautui huolellisesti maamme talouselä-
män palvelukseen suorittamalla Helsingin yliopistossa tähän tähtäävät
opintonsa, joiden päätökseksi muodostui väitöskirjan julkinen puolustus
1923. Englantiin 1920—21 tehdyllä opintomatalla oli hänen vastaiselle

tiedemieskehitykselleen ilmeisen ratkaiseva merkitys ja välillisesti se on vaikuttanut myös maamme kansantaloudellisen tutkimuksen yleiseen anglosaksivoittoiseen suuntaukseen. Täten voidaan perustellusti sanoa silloisen tohtori Bruno Suvirannan antaneen jopa Kauppakorkeakoulunkin kansantaloustieteen tutkimukselle ja opetukselle uusia kompassilukemia. Vaikka hänen elämänuransa aluksi kulkikin monenlaisten liike- ja talouselämän tehtävien kautta, tiedemiehen ja akateemisen opettajan kutsumus alkoi 1930-luvun alussa täysin seestyä. Nimitykset Helsingin yliopiston dosentiksi 1931, Teknillisen korkeakoulun professoriksi 1937 ja Helsingin yliopiston professoriksi 1944 ovat tämän ladun varteen jääneitä merkkipaaluja. Toiminta valtiotieteellisen tiedekunnan varadekaanina 1945—50 ja dekaanina 1950—54 oli omiaan kartuttamaan yliopistollisen hallintovirkamiehen tehtävissä saatavaa kokemusta, jonka varaan Kauppakorkeakoulun kansleriksi nimitetty prof. Suviranta saattoi huomattavalta osalta pohjata ratkaisunsa.

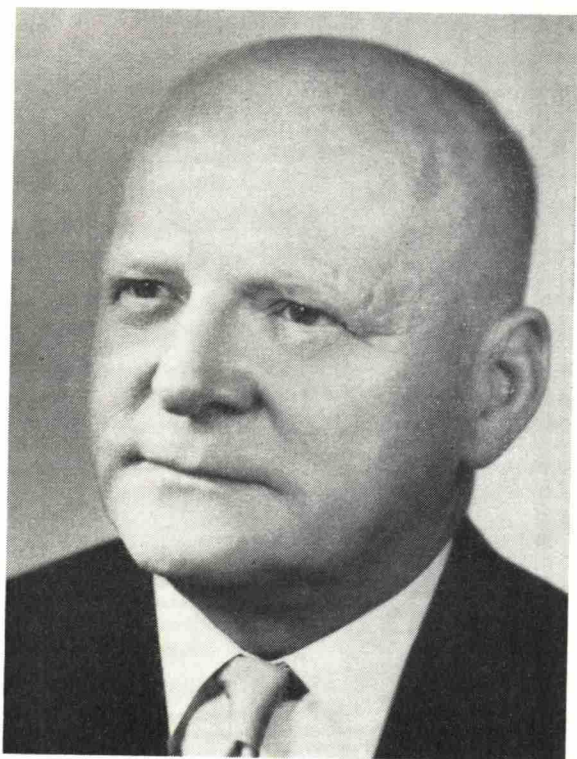
Bruno Suvirannan laajoja tietoja ja runsasta kokemusta tarvittiin samanaikaisesti hänen opettaja- ja tiedemiestoimintansa kanssa lukuisissa ja yhä vaativammissa talouselämän ja talouspolitiikan asiantuntija- ja johtotehtävissä. Hän toimi monien yhtiöiden ja yhteisöjen hallintoelinten sekä lukuisten valtion asettamien komiteoiden ja toimikuntien jäsenenä ja puheenjohtajana. Hänen persoonassaan täten tiede ja arkipäivän liike-elämä, teoria ja käytäntö kohtasivat toisensa, mikä Kauppakorkeakoulun kaltaisen laitoksen ylimmän hallintovirkamiehen tehtävien hoidossa on ollut ilmeinen etu. Kansleri Suviranta on monin kirjoituksin ja puhein voimakkaasti korostanut vapaan markkinatalousjärjestelmän merkitystä eritoten olosuhteissa, joissa vähitellen piti vapautua sodanaikaisesta säännöstelytaloudesta ja valtion kasvaneesta vaikutusvallasta, sekä tähdentänyt elinkeinoelämän yksityisen sektorin voimistamisen ja markkinatalouteen palaamisen välttämättömyyttä talouselämän ja taloudellisen kasvun ongelmia ratkaistaessa.

Bruno Suvirannan valintaan Kauppakorkeakoulun kansleriksi 1953 vaikutti hänen henkilökohtaisten luonteenomaisuuksiensa ohella suurelta osalta myös se, että hänen siihenastinen elämäntyönsä oli kauttaaltaan ikäänkuin valmentautumista juuri tätä tehtävää varten. Hänen pitkä kanslerikautensa — 1953—67 — on ollut Kauppakorkeakoulun voimakkaan eteenpäinmenon ja kehittymisen aikaa. Tutkintoja on uusittu, opetusta tehostettu, jälkikasvua saatu syntymään ja tutkimustoimintaa on suoritettu entistä laajemmalla rintamalla. Tästä kehityksestä, sen johtamisesta ja valvomisesta on tärkeältä osalta vastannut korkeakoulun korkein hallintomies, kansleri.

Bruno Suvirannan tullessa kansleriksi useimmat korkeakoulumme

piirissä tunsivat hänet vain hänen runsaan kirjallisen tuotantonsa perusteella, mutta hänen jättäessään tutuksi käyneen virkahuoneensa ei ollut ketään opettaja- ja virkailijakuntaan, tuskin ylioppilaskuntaankaan kuuluvaa, joka ei henkilökohtaisesti olisi tuntenut kansleriaan. Ihmeteltävän nopeasti ja vaivattomasti hän aikanaan sopeutui uuteen miljööhön ja siinä sykkivään elämään. Hänen luonteelleen ominainen aatteellisuus, hänen suoraselkäisyytensä ja lämmin inhimillisyytensä sekä samalla luonnollinen ja toverillinen suhtautumisensa kanssaihmiisiin olivat niitä tekijöitä, joiden turvin hän pikaisesti kykeni "valloittamaan" uuden korkeakoulunsa ja jotka tekivät hänestä sen luotettavan ja turvallisen isäntähahmon.

Kauppakorkeakoulu tuntee suurta kiitollisuutta kaikesta siitä, mitä Bruno Kaarle Suviranta merkitsi korkeakoulullemme ja sen henkilökunnalle.

PROFESSORI HUUGO VALTTER RANINEN

Kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen professori Huugo Valtter Raninen siirtyy täysin palvelleena eläkkeelle 31. 7. 1967 hoidettuaan virkaansa yli 28 vuotta. Tämä tapahtuma merkitsee samalla viimeisen 1930-luvulla virkaansa astuneen opettajaneuvoston jäsenen syrjään siirtymistä ja siten eräällä tavalla symbolisoi polven vaihtumista opettajatehtävissä.

Professori Huugo Ranisen elämäntyö on hyvin huomattavalta osalta ollut toimintaa maamme opiskelevan nuorison parissa ja sen hyväksi. Hänen omat opintonsa etenivät kahta linjaa, joista toinen vei hänet ylemmän oikeustutkinnon (1924), lakitieteen kandidaatin tutkinnon (1927) ja lakitieteen tohtorin arvon (1934) kautta Helsingin yliopiston siviili- ja kauppaoikeuden apulaisprofessorin virkaan (1938). Toinen taas kulki meille läheisempää latua ekonomin (1921), kauppatieteiden kandidaatin (1923) ja lisensiaatin (1949) tutkintojen kautta Kauppakorkeakoulun kauppa- ja liikkeenhoito-opin professorin virkaan (1939).

Nämä kaksi latua eivät tietenkään ole voineet kulkea rinnan vaikuttamatta hedelmöittävästi toisiinsa. Professori Ranisen fob-lauseketta käsittelevä väitöskirja liikkui lakitieteen ja liiketaloustieteen raja-alueella ja olisi ilmeisesti voinut tulla esitellyksi ja tarkastetuksi myös Kauppakorkeakoulussa kauppätieteiden tohtorin arvoon oikeuttavana opinnäytteenä.

Prof. Ranisen juridista ja taloudellista asiantuntemusta ja organisaatiokykyä on tarvittu opetus- ja tutkimustoiminnan ohella monissa erilaisissa valtion, talouselämän ja sen eri järjestöjen luottamus- ja johtotehtävissä. Hän on ollut jäsenenä, sihteerinä ja puheenjohtajana lukuisissa valtion komiteoissa, kunnallisissa ja seurakunnallisissa luottamustehtävissä, monissa koti- ja ulkomaisissa tieteellisissä yhdistyksissä, mm. Kauppätieteellisen Yhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 1939 lähtien. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan inspehtorina prof. Raninen on toiminut vuosina 1943—55 ja uudelleen lukuvuoden 1966—67. Täten hän on kauemmin kuin kukaan muu inspehtori suorittanut opiskelevan nuorison parissa kasvatustyötä, joka arvostetaan hyvin korkeaksi.

Prof. Ranisen pitkää, työntäyteistä ja tuloksellista tutkijan, opettajan ja kasvattajan uraa luonnehti hänen entinen oppilaansa ja nykyinen kollegansa professori Mika Kaskimies 30. 5. 1967 prof. Ranisen jäähyväisluennon jälkeen pitämässään puheessa mm. seuraavasti:

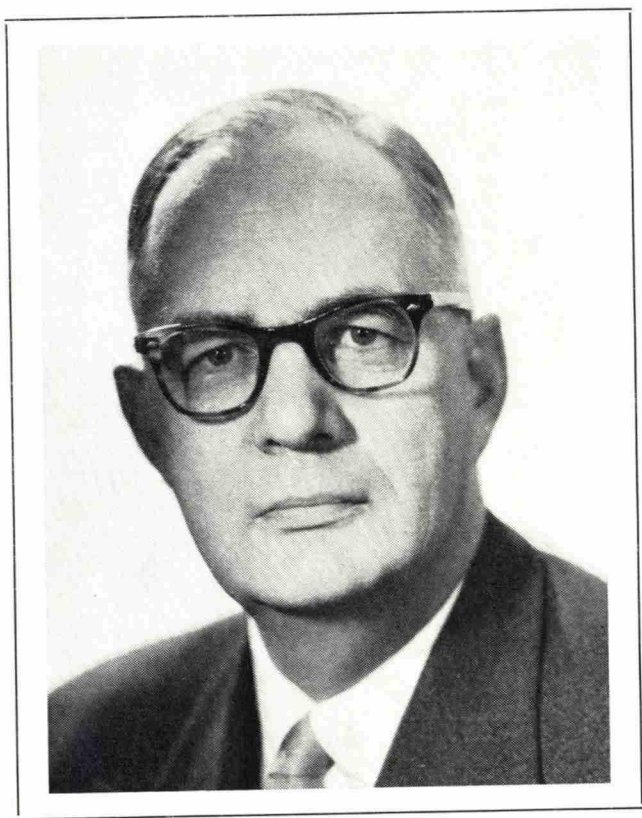
1950-luvun Raninen on aina tähän päivään saakka voimakkaasti vaikuttanut liiketaloustieteellisen tutkimuksen ja oppikirjojen julkaisemisen piirissä. Prof. Raninen toimi kuluneen vuoden alkuun asti 20 vuoden ajan Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtajana uhraten suuren määrän työpanoksestaan tälle laitokselle. Erityisen merkittävä on ollut Ranisen toiminta Liiketaloudellisen Aikauskirjan päätoimittajana ja käytännöllisesti katsoen sen rahoituksen hankkijana julkaisun 15-vuotisen taipaleen aikana. Lehden merkitys on nähdäkseni nimenomaan siinä, että siinä on liiketaloudellisten uusien teorioiden ja ajatusten ollut mahdollista tavoittaa suomalainen lukijapiiri. Sen palstoilla on voitu keskustella tieteellisellä tasolla, ja juuri tämän julkaisun finanssioiminen on Ranisen ansio modernin liiketaloustieteen vainiolla.

Professori Hugo Ranisen ahkeruus ja työkyky on tähän asti ollut ihmeteltävän suuri ja tuntien hänen kuntonsa työ ei suinkaan vielä ole päättävä. Joskus kollegiaalisessa keskustelussa olen todennut, että prof. Raninen on tehnyt "kahden miehen työn". Tätä ilmausta olen käyttänyt lähinnä Kauppakorkeakoulussa suoritettua työtä luonnehtiessani. Tosiasiaan on, että Ranisen hoidossa oli kauan sekä organisaatio-oppiin että nykyisin markkinoinniksi nimettyyn oppiaineeseen kuuluvat asiat. Myös se oppilasmäärä, joka hänen luentojensa ja seminaariensa kautta on kulkeutunut liike-elämän palvelukseen, on ollut vähintään kaksinkertainen verrattavissa oleviin aineisiin nähden. Vaikka kymmenkunta vuotta sitten saatiinkin markkinoinnin professuuri täytetyksi, on tässä korkeakoulussa oppilaiden lukumäärä professoria kohti ollut yhä suurin prof. Ranisen kohdalla. Kun otetaan huomioon hänen monet luottamustehtävänsä, voitaneen yllä mainitsemaani toteamusta "kahden miehen työn" tekemisestä pitää perusteltuna. Prof. Ranisen opetusvuodet ovat tässä mielessä olleet todellisia pioneeriajan vuosia, jossa kovan opetustaakan rasituksia ei ole vaikeroitu eikä haettu apua vaatimalla uusia

virkoja ja opettajia. Vasta nyt päättyvä virkavuosi lienee ensimmäinen prof. Ranisen yli 30 vuotta kestäneen työn aikana Kauppakorkeakoulussa, jolloin hänen on tarvinnut hoitaa vain professuurin minimiopetusvelvollisuus.

Prof. Ranisen silmien editse on luentosaleissa, seminaariluokissa ja vastaanottohuoneissa mennyt vuosien saatossa arviolta kuutisen tuhatta nuorta suomalaista liiketalouden piiriin hakeutunutta naista ja miestä. Prof. Raninen on kuulunut siihen opettajakuntaan, joka on pysyvästi jäänyt muistiin. Hänen antamaansa opetukseen on liittynyt monia sellaisia yksityiskohtia, jotka akateemiselle opetukselle antavat sen mausteen, joka ei koskaan unohdu, ei silloinkaan, kun opetuksen yksityiskohdat ovat jo ammoin joko vanhentuneet taikka unohtuneet.

Kauppakorkeakoulu esittää professori Huugo Raniselle lämpimän kiitoksen kaikesta siitä, mitä hänen toimintansa korkeakoulussa on opettajatovereille ja oppilaille antanut, ja siitä ratkaisevan tärkeästä panoksesta, mitä hänen tuloksekas työnsä on koko korkeakoululle merkinnyt. Samalla on mielihyvin syytä panna merkille, että professori Raninen on lupautunut hoitamaan vielä eräitä opetustehtäviä, joten hänen pitkä työpäivänsä jatkuu edelleenkin.

PANKINJOHTAJA OSMO TOIKKA

Maaliskuun 2 päivänä 1967 päättyi pitkän ja vaikean sairauden jälkeen pankinjohtaja Osmo Toikan elämäntaival, joka oli kestänyt lähes 67 vuotta.

Osmo Toikka kuului aikanaan niihin nuoriin opiskelijoihin, jotka oivalsivat Kauppakorkeakoulun silloin vielä tuntemattoman oppiarvon, kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon merkityksen ja ennakkoluulottomasti ryhtyivät siihen tähtäävään opiskeluun. Nämä opintonsa hän saattoi päätökseen 1926. Tietynlaiseksi ennakkovalmentautumiseksi tällä tiellä voitaneen tulkita hänen opiskelunsa Hochschule für Welthandelnin korkeakoulussa Wienissä vuosina 1923—24. Sitä ennen hän oli jo ehtinyt kotimaassa suorittaa filosofian kandidaatin tutkinnon.

Näin hankitut perusteelliset opinnot takanaan kaksinkertainen maisteri

Toikka hakeutui pankkimiehen uralle ja pysyi sille uskollisena yli neljä vuosikymmentä. Tähän pitkään ajanjaksoon sisältyy toiminta aluksi Suomen Käsityöläis-Osakepankin ja vuodesta 1943 alkaen Pohjoismaiden Yhdyspankin palveluksessa. Kummassakin rahalaitoksessa hän kohosi korkeimmille johtoportaille saakka, pääjohtajaksi ja toimitusjohtajaksi. Pankinjohtaja Toikka teki tuloksekasta työtä pankkitekniikan ja pankkipalvelun uudenaikaistamiseksi ja tehostamiseksi, hän vaikutti ratkaisevasti mm. pankkisiirtotoiminnan kehittymiseen. Pohjoismaiden Yhdyspankin toiminnan laajeneminen on merkittävältä osalta luettava hänen johtamistaitonsa, pankkikokemuksensa ja oppineisuutensa ansioksi. Kokeneen ja taitavan pankki- ja talousmiehen kykyjä käytettiin luonnollisesti hyväksi myös monissa eri luottamus- ja asiantuntijatehtävissä talouselämän eri aloilla.

Pankinjohtaja Toikka säilytti opiskelunsa jälkeenkin kiinteän kosketuksen korkeimpaan kaupalliseen koulutukseen, jonka tukemista tarkoitetaan toimintaan hän osallistui nimenomaan Liikesivistysrahaston hallituksen jäsenenä. Hän toimi aktiivisesti Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksessä, mm. sen ensimmäisenä puheenjohtajana 1925—26. Vuodesta 1956 aina kuolemaansa saakka hän kuului Kauppakorkeakoulun valtuuskuntaan antaen sen toimintaan oman, arvostetun panoksensa.

Musiikki oli vallannut voimakkaan osan pankinjohtaja Osmo Toikan hengenelämästä, ennen kaikkea sen ehkä hienostunein muoto, kamari-musiikki oli hänen suuren ihastuksensa kohde. Hyvin usein hänet nähtiin konserttitalissa hartaana ja tarkkaavaisena kuulijana.

Kauppakorkeakoulu muistaa kiitollisena ja kaivaten ansioitunutta ja uskollista ystäväänsä.

I Hallinto, opettajat sekä viran- ja toimenhaltijat 31. 5. 1967

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

SUVIRANTA, BRUNO KAARLE, FT, Professori. 93; 53.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, Ekon., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 50.

Varapuheenjohtaja: VIIHA, EERO JALMARI, KTM, Vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

AHLQVIST, ARMAS, VT, Ekon., Pankinjohtaja, Jyväskylän kauppakamarin valitsema. 97; 50.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, Ekon., Johtaja, Kotkan kauppakamarin valitsema. 11; 58.

AHLSTRÖM, KAUKO KALERVO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 63.

ANGERO, TAUNO PIETARI, LaL, VT, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH, Kauppaneuvos, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

HEIKKILÄ, PENTTI REINO, Ekon., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 15; 66.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HONKAJUURI, PAAVO MIKKO, Dipl.ins., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 66.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 22; 63.

HULKKO, VIHTORI OLAVI, Ekon., Kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 04; 64.

HÄYRINEN, ENSIO, Ekon., Kaupunginjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 11; 59.

JAANTI, ERIK VOLTER, MH, Pankinjohtaja, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 23; 67.

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KEMPPAINEN, ONNI VEIKKO, Ekon., Toimitusjohtaja, Kemin kauppakamarin valitsema. 06; 56.

KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, Pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.

KOSKINEN, URHO VIHTORI, Ekon., Johtaja, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 09; 64.

KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.

KUUSTERÄ, ANDERS GUSTAF, Ekon., Toimitusjohtaja, Kanta-Hämeen kauppakamarin valitsema. 05; 59.

LAPPALAINEN, ESKO, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 20; 63.

LIPSAANEN, ERKKI AUGUST, Ekon., Kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

MÄLKÄÄ, AARNE, Toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.

PARTANEN, ERKKI JOHANNES, LaL, Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 15; 67.

PENTTILÄ, ONNI ANTERO, Ekon., VT, Toimitusjohtaja, Lahden kauppakamarin valitsema. 15; 62.

RAADE, TAUNO UOLEVI, Ekon., Dipl.ins., Vuorineuvos, Turun kauppakamarin valitsema. 12; 61.

RAIKKALA, ARMAS ARVI WILHO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50.

RUOHO, VILJO KALEVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 16; 67.

SWANLJUNG, KAJ TORSTEN, KTM, Toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 16; 65.

TAKKI, UUNO KRISTIAN, KTK, LaL, KTT h.c., Vuorineuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; (47) 50.

THIVOLA, CARL MIKAEL (MIKA), LOK, VTM, Pohjoismaiden Yhdyspankin toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 22; 67.

VAINIO, EERO RAIMO, Ekon., Toimitusjohtaja, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 29; 65.

VAINIO, VALDE ANTON, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.

VARANKO, ERKKI VILHO PERTTELI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.

VARTIAINEN, OSMO JOHANNES, Ekon., Kauppaneuvos, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

VIRKKUNEN, LAURI VEIKKO, Dipl.ins., Konsuli, Toimitusjohtaja, Tampereen kauppakamarin valitsema. 20; 65.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun Yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

WIRO, PAULI JULIUS, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 64.

VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.

YLIJOKI, YRJÖ ENSIO, Dipl.ins., Toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 15; 63.

YRJÖNEN, KAARLO SAKARI, VT., Toimitusjohtaja, Keskuskauppakamarin valitsema. 23; 66.

Hallitus

Puheenjohtaja: VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

Varapuheenjohtaja: KIRVES, LAURI KALERVO, KTM, Toimitusjohtaja. 14; 50.

HEIKKILÄ, PENTTI REINO, Ekon., Vuorineuvos. 15; 67.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c. 02; (46) 50.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 22; 63.

NURMELA, ILMO OLAVI, KTM, Vuorineuvos. 03; 54.

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, Ekon., Kauppaneuvos. 05; 50.

SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, Vuorineuvos. 08; 60.

Rehtori**HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD**

Professori

Opettajaneuvoston, Laajennetun opettajaneuvoston ja Opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori kesäkuun 1 p:stä 1963.

Vararehtori**HONKO, JAAKKO OLAVI**

Professori

Vararehtori kesäkuun 1 p:stä 1963.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö**Johtokunta**

Puheenjohtaja Alvar Niklander, jäsenet herrat Eino Hirvonen, Matti Virkkunen, Lauri Kirves, Severi Saarinen, Ilmo Nurmela, Olavi Sohlberg, Pekka Heinänen ja Jaakko Honko.

Opettajakunta**Varsinaiset professorit**

RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, (Liiketaloustiede II) 99; 39.

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, (Liiketaloustiede I). 06; 48.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Tavaraoppi ja teknologia). 04; 50.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, opetusalanana markkinointi ja jakelutalous). 19; 59.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, (Liiketaloustiede, opetusalanana laskenta-toimi). 22; 60. Virasta vapaa 1. 1.—31. 5. 67.

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 15; 60.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti. (Oikeustiede). 15; 62.

JAATINEN, STIG TYRGIL HJALMARSSON, FT, (Talousmaantiede). 18; 63.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, (Kansantaloustiede). 27; 63.

PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63. Virasta vapaa 1. 9. 66—31. 5. 67.

MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, (Oikeustiede). 27; 63.

Liiketaloustieteen professorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, professori, avustajinaan ARTTO, EERO VEIKKO, KTL, lehtori ja JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT.

Kansantaloustieteen professorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, dosentti, avustajanaan LEPO-NIEMI, ARVI KALEVI, VTT.

Perustutkimuksen laitoksen johtajana toimivan professorin virka on täyttämättä. Eräitä tähän virkaan kuuluvia tehtäviä on hoitanut NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, Taloudellisen Tutkimuskeskuksen johtaja. 27; 66.

Henkilökohtainen ylimääräinen professori

TARKIAINEN, TUTTU VILJO, FT, (Valtio-oppi). 12; 65.

Vieraileva professori

JÄRVESOO, ELMAR, Ph. D. (Economics); syyslukukausi 1966; Fulbright-stipendiaatti; University of Massachusetts, Amherst, U.S.A.

Apulaisprofessorit

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Helsingin yliopiston dosentti. (Englannin kieli). 08; 64.

KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, Professori, (Saksan kieli). 05; 65.

✓ MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28; 66.

✓ HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, (Ranskan kieli). 17; 66.

✓ SEPPÄNEN, PAAVO ANTERO, VTT, (Sosiologia). 24; 67. Virasta vapaa 7. 3.—30. 6. 67. Virkaa on hoitanut PIHA, KALLIS KALEVI, FT, Turun yliopiston dosentti. 19; 65.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 67.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, professori, avustajanaan AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, lehtori.

✓ Liiketaloustiede I:n apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, professori, avustajinaan ✓ LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTL, lehtori ja ✓ RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL, lehtori.

Dosentit

KAITILA, ESA HEIKKI, FT, (Liiketaloustiede I). 09; 46. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

✓ ROSSI, TARU REINO KAI, FT, (Kansantaloustiede). 19; 58.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

AALTONEN, AIMO OLAVI, KTL, LaT, Turun Kauppakorkeakoulun professori, (Oikeustiede). 19; 58. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Jyväskylän yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

ALHO, KEIJO OLAVI, FT, (Taloushistoria). 07; 64.

✓ AALTIO, ERKKI AULIS, TeT, (Tavaraoppi ja teknologia). 22; 65.

✓ LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66.

LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TeT, (Liiketaloustiede). 25; 67.

Lehtorit

TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM. (Saksan kieli). 07; 49.
VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK. (Saksan kieli). 23; 53.

BINHAM, PHILIP FRANK, MA. (Englannin kieli). 24; 53.

SEVELIUS, MARTIN, FM. (Ruotsin kieli). 13; 55.

VIERIKKO, ERKKI, FK. (Espanjan kieli). 24; 56.

JUTILA, JUKKA HELJO, FM. (Tavaraoppi ja teknologia). 23; 57.

KALLIONIEMI, SOLMU OUTERI, FM. (Pikakirjoitus). 13; (36) 57.

AHLSTEDT, KARL LEO, KTL. (Liiketaloustiede II). 29; 61. Virasta vapaa.

SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTL, DBA. (Liiketaloustiede II). 23; 61.

✓ VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK. (Venäjän kieli). 25; 62.

✓ ARTTO, EERO VEIKKO, KTL. (Liiketaloustiede I). 30; 63.

HOMI, MARTTA ELISABETH, FM. (Ruotsin kieli). 07; 63.

HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL. (Talousmaantiede). 23; 64.

LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM. (Saksan kieli). 30; 64.

NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM. (Englannin kieli). 11; 64.

VUORINEN, ELSA MARIA, FM. (Englannin kieli). 08; 64.

✓ SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT. (Liiketaloustiede II). 28; 65.

RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL. (Liiketaloustiede I). 32; 66.

PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTL. (Liiketaloustiede II). 21; 66.

- ✓ SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM. (Englannin kieli). 20; 66.
 ✓ LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTL. (Liiketaloustiede I). 33; 67.
 Englannin kielen neljäs lehtorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut MURRAY, JAMES, MA. 36; 62.
 Kotimaisten kielten lehtorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM. 27; 63.

Opettajat

- PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA. (Portugalin kieli). 17; 51.
 NENONEN, AARRE VILHO, FL. (Ruotsin kieli). 17; 53.
 LAINE, NAIMI, FM. (Saksan kieli). 04; 55.
 MÅRTENSON, OTTO BÖRJE, FM. (Ruotsin kieli). 07; 57.
 NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, FT. (Saksan kieli). Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori. 19; 57.
 NURMINEN, LAILA MARIA, FM. (Englannin kieli). 11; 59.
 KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM. (Ranskan kieli). 28; 59.
 SAVINEN, SEPPO TAPIO, Ekon. (Suomenkieli ja kauppakirjeenvaihto). 33; 61.
 GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN MARY, BA. (Englannin kieli). 05; (49) 62.
 JAKOWLEFF, TUULA SYLVIA, Kirjeenvaihtaja. (Espanjan kieli). 40; 62.
 PENTTI, LAURI JOHANNES, FM. (Liiketaloustiede II). 31; 62.
 FIELDS, DONALD, MA. (Talousmaantiede ja englannin kieli). 37; 63.
 VENTO, REINO RAIKAS, KTM. (Liiketaloustiede I). 19; 63.
 SUONIEMI, RAIMO JUSSI, KTM. (Liiketaloustiede I). 31; 63.
 KYLÄKALLIO, REINO JUHANI, OTT. (Oikeustiede). 30; 63.
 TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM. (Ruotsin kieli). 27; 63.
 KOUSA, ASKO EDVIN, KTM. (ATK-tekniikka). 30; 64.
 SALO, EIJA, FM. (Englannin kieli). 28; 64.
 PORKO, LEENA, FM, Ekon. (Liiketaloustiede II). 23; 65.
 ✓ JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT. (Liiketaloustiede I). 31; 65.
 MOISIO, TEUVO, YTM. (Liiketaloustiede II). 28; 65.
 KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK. (Ruotsin kieli). 31; 65.
 VUORISTO, KARI VEIKKO, FT. (Talousmaantiede). 33; 66.
 KUOSA, AARNO, KTL. (Liiketaloustiede I). 32; 66.
 PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTL. (Liiketaloustiede I.) 30; 66.
 HELLEVUO, TAUNO KAARLO, FM. (Liiketaloustiede II). 06; 66.
 ✓ LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT. (Kansantaloustiede). 26; 66.

67 = 365

- AIRIKKALA, REINO KALEVI, KTM. (Kansantaloustiede). 40; 66.
 KAILASVUORI, AARNE KALEVI, KTL. (Kansantaloustiede). 33; 66.
 KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, Hallintoneuvos. (Oikeustiede). 20; 66.
 WILENIUS, REIJO VALFRID, VTT. (Filosofia). 30; 66.
 VAHERI, ANNA KAARINA, FM. (Englannin kieli). 39; 66.
 POUTANEN, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM. (Ranskan kieli). 40; 66.
 PRIEUR, GÉRARD. (Ranskan kieli). 43; 66.

Assistentit

- ✓ GRANFELT, JARMO ALLAN, KTM. (Liiketaloustiede II). 32; 60.
 RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTM. (Liiketaloustiede I). 35; 60.
 ✓ GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, KTM. (Liiketaloustiede II). 37; 61.
 ✓ KORPELA, ASKO JUHANI, KTM. (Kansantaloustiede). 37; 61.
 LARMOLA, EERO ANTERO, KTM. (Liiketaloustiede I). 37; 61.
 KETTUNEN, PERTTI EEMIL, KTL. (Liiketaloustiede I). 35; 62.
 ✓ JAHNUKAINEN, IIRO AUGUST, KTM. (Liiketaloustiede II). 38; 62.
 ✓ WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FK. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 64.
 UOTILA, OLLI PERTTI JOHANNES, FK. (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 39; 64.
 CHYDENIUS, SEIJA LEENA MARJATTA, KTK. (Liiketaloustiede II). 41; 64.
 KALLIONIEMI, KARI MARKKU OLAVI, KTK. (Liiketaloustiede II). 42; 64.
 OJANEN, LASSE ILMARI, OTK, HuK. (Oikeustiede). 40; 65.
 LUOSTARINEN, REIJO KALEVI, KTK. (Kansantaloustiede). 39; 65.
 ✓ LEHTINEN, UOLEVI VALDEMAR, KTK. (Liiketaloustiede II). 41; 65.
 ✓ HAAVISTO, KARI, KTK. (Kansantaloustiede). 41; 66.
 NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, VT. (Oikeustiede). 38; 67.
 KOKKONEN, URPU PÄIVIKKI HELINÄ, MMK. (Tavaraoppi ja teknologia). 38; 67.
 Vt. URRILA, MATTI OLAVI, Ekon. (Liiketaloustiede II). 41; 65.
 Vt. VISAPÄÄ, MARKKU TAPANI, Ekon. (Talousmaantiede). 41; 65.
 Vt. HALME, ANNA-LEENA, Ekon. (Liiketaloustiede I). 40; 66.
 Vt. VIRTANEN, KALERVO ENSIO, Ekon. (Liiketaloustiede I). 41; 66.
 I Vt. HALLAMAA, TIMO UOLEVI, Ekon. (Liiketaloustiede I). 43; 66.
 II Vt. KALLIO, EERO KALERVO, Ekon. (Kansantaloustiede) 43; 66.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijat

JÄRVINEN, RISTO ANTERO, KTL. 34; 66.
 CASTRÉN, KARI ZACHRIS, KTM. 29; 66.
 VIHERSAARI, JUKKA KUSTAA, KTM. 29; 66.
 KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTL, dipl.ins. 28; 66.
 LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTL. 37; 67.

Eläkkeellä olevat opettajat

FORSBERG, NAIMA VIKTORIA, englannin kielen lehtori. 84; täysinpalv. 48.
 HILDÉN, BROR ERIK, FM, saksan kielen lehtori. 84; täysinpalv. 54.
 KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, talousmatematiikan professori. 91; täysinpalv. 58.
 HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.

Virkailijat ja toimenhaltijat**Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja**

TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Apulais- ja tiedotussihteeri

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM. 33; 66.

Opintosihteeri

SIERLA, ANTTI ELIAS, Ekon. 43; 66.

Kanslerin sihteeri

SARAKONTU, MATTI VELI, KTM. 33; 64.

Kanslia

TASKINEN, ELLI MARIA, VTM. Kamreeri. 06; 50.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, Kanslisti. 05; 50.
 BORG, TAIMI ELINA, Kanslisti. 25; 50.
 KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, Kanslisti. 19; 52.
 LUUKKANEN, LISA MARITA SOFIA, Kanslisti. 20; 59.
 KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, Kanslisti. 15; 61.
 HALME, KERTTU TELLERVO, Kassanhoitaja. 22; 62.
 LAHONEN, LEA REGINA, Kanslisti. 24; 65.

Kirjasto

NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM. Kirjastonhoitaja. 04; (27) 60.
 WEGELIUS, PIIRKKO ONERVA, FK, Kirjaston amanuenssi. 29; (51) 60.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, Kirjaston amanuenssi. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, Kirjaston amanuenssi.
 33; 60.
 VAISTO, ERKKI YRJÖ, HOK, Kirjaston amanuenssi. 35; 61.
 ETELÄPÄÄ, LEENA, Kirjastoavustaja. 42; 65.
 KEMPPINEN, TYINE, Konekirjoittaja. 03; 63.
 SIMONEN, SEIJA KAAKINA, Kirjastoapulainen. 47; 65.

Laboratorio

KAINULAINEN, YRJÖ, Laboratoriomestari. 16; 53.
 MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, Laboratorioapulainen. 36; 51.

Talousmaantieteen laitos

KALLIONIEMI, Eeva Esteri, Kartografi. 26; 61.

Vahtimestarit

Laine, Niilo Orvo, Ylivahtimestari. 17; 65.
 Sundström, Johan Edvin, Vahtimestari. 15; 53.
 Laukkanen, Keijo Tapio, Vahtimestari. 44; 62.
 Helminen, Leo, Vahtimestari. 19; 65.
 Sundholm, Rolf Gunnar, Lähetä. 47; 66.

Puhelinkeskus

Tötterman, Kaarina Elisabeth, Keskuksenhoitaja. 19; 50.

Konemestari ja talonmies

Tötterman, Johan Gunnar, Konemestari. 16; 50.
 Lindström, Knut Vilhelm, Talonmies. 31; 62.

Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat

Virtanen, Niilo PAAVO, FM. Kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.
 Nurmi, Aarne Anshelm, Ylivahtimestari. 96; täysinpalv. 65.

II Yleisiä tietoja

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut prof. *Bruno Suviranta*.

Sen johdosta, että kanslerin toimikausi päättyi toukokuun 31 päivänä 1967, laajennettu opettajaneuvosto kokoontui huhtikuun 18 päivänä aloitettuun ja saman kuun 25 päivänä jatkettuun kokoukseen suorittamaan ehdollepanon viran täyttämiseksi 5-vuotiskaudeksi 1967—1972. Ensimmäiselle ehdokassijalle laajennettu opettajaneuvosto asetti Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajan, FT *Klaus Wariksen* ja toiselle sijalle FT *Pekka Heinäsen*. Kokouksessaan toukokuun 5 päivänä korkeakoulun hallitus valitsi kansleriksi toukokuun 31 päivänä 1972 päättyväksi toimikaudeksi FT *Klaus Wariksen*. Tasavallan Presidentti vahvisti vaalin toukokuun 19 päivänä.

Rehtorina on ollut prof. *Pekka Heinänen* ja vararehtorina prof. *Jaakko Honko*.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa.

Syyskokouksessaan marraskuun 24 p:nä valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodeksi 1967. Hallituksen jäseneksi tammikuun 1 p:nä 1967 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi se valitsi uudelleen erovuorossa olevat teollisuusneuvos *Olli Caloniuksen*, vuorineuvos *Ilmo Nurmelan* ja kauppa-

neuvos *Severi Saarisen*. Virallisten asiain käsittelyn päätyttyä rehtori kertoi valtuuskunnan edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneista virkänimityksistä ja erinäisistä muista korkeakoulua koskevista seikoista. Välittömästi kokouksen päätyttyä lehtori *Meeri Saarsalmi* selosti suomalaisen kuluttajan varainkäyttöä koskevaa tutkimusta.

Vuosikokouksessaan maaliskuun 15 p:nä 1967 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen vuodeksi 1967 uudelleen vuorineuvos *J. W. Waldenin* ja varapuheenjohtajakseen samoin uudelleen vuorineuvos *Eero Viiman*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1967 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat: professori *Martti Saario*, johtaja KTM, KHT *Tyko Vanhala* sekä KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka viimeksimainitun tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* ja toimitusjohtaja *Pauli J. Wiro*. Hallituksen jäsenyydestä sairauden vuoksi eroa pyytäneen teollisuusneuvos *Olli Caloniuksen* tilalle valittiin hallituksen jäseneksi toimikaudeksi 1967—1969 vuorineuvos *Pentti Heikkilä*. Rehtori *Heinänen* esitti selonteon korkeakoulun toiminnasta syyskokouksen jälkeiseltä ajalta. Välittömästi kokouksen päätyttyä apulaisprofessori *Jouko Manninen* esitelmöi matematiikan sovellutuksista taloustieteisiin.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana seuraavia muutoksia. Niistä jäsenistä, jotka tammikuun 1 p:nä joutuivat erovuoroon, ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuuskunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1967—1969 seuraavat: Johtaja *Börje Ahlström* (Kymenlaakson Kauppakamari), vuorineuvos *Paavo Honkajuuri* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Olavi Hulkko* (Oulun Kauppakamari), kauppaneuvos *Aulis Kauppinen* (Liikesivistysrahasto), johtaja *Urho Koskinen* (Riihimäen-Hyvinkään Kauppakamari), vuorineuvos *Uolevi Raade* (Turun Kauppakamari), konsuli *Kai Swanljung* (Vaasan Kauppakamari), vuorineuvos *J. W. Walden* (Liikesivistysrahasto), vuorineuvos *Eero Viima* (Helsingin Kauppakamari) ja toimitusjohtaja *Pauli J. Wiro* (Liikesivistysrahasto). Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari on valinnut jäseneksi toimitusjohtaja *H. K. Kurikan* tilalle pankinjohtaja *Erik Jaantin*. Lisäksi Liikesivistysrahasto on valinnut ikänsä vuoksi eroa pyytäneen kauppaneuvos *Alwar Niklanderin* tilalle vuorineuvos *Erkki Partasen* ja maaliskuun 2 päivänä 1967 kuolleen pankinjohtaja *Osmo Toikan* tilalle hänen 1. 1. 1967 alkaneen toimikautensa loppuajaksi toimitusjohtaja *Mika Tiivolan* sekä valtuuskunnan jäsenyydestä sairauden vuoksi eronneen teollisuusneuvos *Olli Caloniuksen* tilalle vuoden 1967 loppuun kestäväksi toimikaudeksi toimitusjohtaja *Viljo K. Ruohon*.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut 8 kertaa. Perussääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan helmikuun 8 p:nä hallitus valitsi puheenjohtajakseen edelleen vuodeksi 1967 puheenjohtaja *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja *Lauri Kirveksen*.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poikkeuksia lukuunottamatta joka toinen perjantai. Lisäksi on pidetty tarvittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemista varten. Päätökset, joita on kokouksissa tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Avoinna olevan liiketaloustieteen professorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi tammikuun 10 p:nä 1967. Ennen lisäpätevyöitymisajan päättymistä hakijat KTT *Reginald Jägerhorn* ja KTL *Eero Artto* peruuttivat hakemuksensa. Kokouksessaan tammikuun 13 päivänä 1967 opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jäljelläolevien hakijoiden TeT *Veikko Leivon* ja KTT *Jorma Pasasen* tieteellisestä pätevyydestä virkaan professori *Curt Kihlstedtin* Lundista sekä professorit *Börge Barfodin* ja *Lars Wahlbeckin*. Virkaa on hoitanut oman toimensa ohella professori *Jaakko Honko* avustajinaan lehtori *Eero Artto* sekä KTT *Veikko Jääskeläinen*, jonka jälkimmäisen tilalle avustajaksi viran hoidossa on 1. 8. 1967 lukien määrätty lehtori *Jouko Lehtovuori*, joka on samalla vapautettu puolesta lehtorin viran hoitamisesta.

Avoinna olevan kansantaloustieteen professorin viran hakijalle VTT *Arvi Leponiemelle* myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi helmikuun 14 päivänä 1967. Mainitun ajankohdan jälkeen opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijan tieteellisestä pätevyydestä virkaan professorit *Nils Meinanderin*, *J. J. Paunio* ja *Pentti Pöyhösen*. Virkaa hoitamaan on määrätty 1. 9. 1966 lukien toistaiseksi dosentti *Jaakko Lassila* avustajanaan VTT *Arvi Leponiemi*.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, kansleri oli kesäkuun 8 päivänä 1966 antanut suostumuksensa siihen, että perustutkimuksen laitoksen johtajana toimivan varsinaisen professorin viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää syyslukukaudelle 1966. Kokouksessaan marraskuun 4 päivänä opettajaneuvosto päätti pyytää, että viran uudelleen haettavaksi julistaminen saataisiin edelleen siirtää viimeistään syyslukukauden 1967 alussa tapahtuvaksi. Joulukuun 2 päivänä antamallaan päätöksellä kansleri antoi tähän suostumuksensa. Professori *J. J. Paunio*, joka oli hoitanut erinäisiä virkaan kuuluvia tehtäviä marraskuun 1 päivästä 1965 lukien, sai pyynnöstään vapautuksen näistä tehtävistä marraskuun 15 päivästä 1966 lukien ja niitä hoitamaan määrättiin mainitusta päivästä lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, VTL, sittemmin VTT *Aarni Nyberg*.

Päätöksellään joulukuun 16 p:nä 1966 kansleri myönsi professori *Jaakko Hongolle* virkavapauden tieteellistä tutkimustyötä varten kevätlukukaudeksi 1967 sekä päätöksellään maaliskuun 16 p:nä 1967 professori *Sakari Mattilalle* samoin tieteellistä tutkimustyötä varten virkavapauden syyslukukaudeksi 1967 ja professori *Fedi Vaiviolle* virkavapauden syyslukukaudeksi 1967 ulkomaisen opintomatkan vuoksi ja kevätlukukaudeksi 1968 tieteellistä tutkimustyötä varten.

Päätöksellään toukokuun 10 p:nä 1967 kansleri on myöntänyt professori *Martti Saariolle* osittaisen virkavapauden tieteellistä tutkimustyötä varten lukuvuodeksi 1967—68.

Professori *Huugo Ranisen* siirtyessä heinäkuun 31 p:nä 1967 täysin palvelleena eläkkeelle on näin avoimeksi tulevaa liiketaloustiede II:n professorin virkaa hoitamaan 1. 8. 1967 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, määrätty dosentti TeT *Veikko Leivo*.

Apulaisprofessorin virat

Avoinna olevan liiketaloustiede II:n apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevöitymisaika päättyi helmikuun 28 päivänä 1967. Ennen mainittua ajankohtaa hakijat, lehtori KTL *Leo Ahlstedt* ja lehtori KTL *Kyösti Pulkkinen* peruuttivat hakemuksensa. Kokouksessaan maaliskuun 2 p:nä opettajaneuvosto päätti pyytää professorit *Eino Niinin* ja *Lars Wahlbeckin* asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa järeillä olevien hakijoiden VTT *Oiva Laaksosen* ja KTT *Jorma Pasasen* tieteellisestä pätevyydestä heidän hakemaansa virkaan. Virkaa hoitamaan on määrätty professori *Huugo Raninen* ja hänen siirtyessään 31. 7. 1967 eläkkeelle,

1. 8. 1967 lukien professori *Mika Kaskimies* kumpikin oman virkansa ohella ja lehtori *Leo Ahlstedtin* avustamana.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, kansleri oli kesäkuun 8 p:nä 1966 antanut suostumuksensa siihen, että avoinna olevan liiketaloustiede I:n apulaisprofessorin viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää syyslukukaudella 1966 tapahtuvaksi. Virka julistettiin haettavaksi marraskuun 4 p:nä 1966. Joulukuun 5 p:nä päättyneen määräajan kuluessa sitä hakivat lehtori KTL *Eero Artto*, KTL *Veikko Jääskeläinen*, assistentti KTL *Pertti Kettunen* ja KTL *Jouko Lehtovuori*, joista muut paitsi hakija *Jääskeläinen* pyysivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan joulukuun 16 p:nä opettajaneuvosto myönsi kaikille hakijoille lisäpätevyötimisaikaa joulukuun 5 p:ään 1967. Virkaa hoitamaan on määrätty professori *Martti Saario* elokuun 1 p:stä 1966 lukien toistaiseksi oman virkansa ohella avustajinaan lehtorit *Veijo Riistama* ja KTL *Jouko Lehtovuori* 1. 8. 1966—31. 7. 1967 välisen ajan sekä elokuun 1 p:stä 1967 lukien toistaiseksi KTT *Veikko Jääskeläinen*.

Avoinna olevan suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyötimisaika päättyi toukokuun 24 p:nä 1966. Asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijoiden tieteellisestä pätevydestä virkaan opettajaneuvosto pyysi professorit *Aarni Penttilän* ja *Göran Karlssonin*. Hakija FL *Pauli Saukkonen* peruutti lokakuun 7 p:nä 1966 hakemuksensa. Sittenkun asiantuntijat olivat antaneet lausuntonsa ja jäljellä olevat hakijat dosentti FT *Jarl Louhija* ja FT *Paavo Pulkkinen* helmikuun 17 p:nä 1967 olivat pitäneet näyteluentonsa, opettajaneuvosto kokouksessaan maaliskuun 3 p:nä 1967, samalla kun se katsoi, ettei hakija *Pulkkinen* ole suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessorin virkaan vaadittavaa kelpoisuutta, julisti dosentti *Jarl Louhijan* mainittuun virkaan kelpoiseksi ja asetti hänet siihen ehdolle. Tästä opettajaneuvoston päätöksestä hakija *Pulkkinen* valitti kanslerille. Kanslerin pyydettyä valituksesta lausunnon opettajaneuvostolta ja hakija *Louhijan* annettua vastineensa valitukseen opettajaneuvosto kokouksessaan huhtikuun 28 p:nä 1967 seitsemällä äänellä kahta vastaan katsoi, ettei valitus anna aihetta opettajaneuvoston maaliskuun 3 p:nä 1967 tekemän päätöksen muuttamiseen. Sittenkun kansleri vielä oli saanut opettajaneuvostolta pyytämänsä lisäselvitykset viran kelpoisuusehtojen tulkinnasta, kansleri toukokuun 31 p:nä 1967 tekemällään päätöksellä hylkäsi valituksen ja nimitti dosentti FT *Jarl Louhijan* suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessoriksi.

Avoinna olevan sosiologian apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyötimisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, toukokuun 24 p:nä 1966. Asiantuntijoiksi pyydettyjen

professorien *Erik Allardtin* ja *Jouko Siiven* annettua lausuntonsa hakijoiden tieteellisestä pätevydestä hakijat pitivät lokakuun 7 p:nä 1966 näyteluentonsa. Kokouksessaan seuraavan marraskuun 11 p:nä opettajaneuvosto julisti kaikki viisi hakijaa eli VT *Oiva Laaksosen*, dosentti FT *Väinö Luoman*, dosentti VTT *Paavo Piepposen*, dosentti FT *Kalevi Pihan* ja VTT *Paavo Seppäsen* kelpoisiksi virkoihin ja asetti siihen ehdolle ensimmäiselle sijalle VTT *Paavo Seppäsen*, toiselle sijalle dosentti *Kalevi Pihan* ja kolmannelle sijalle VTT *Oiva Laaksosen*. Tästä opettajaneuvoston päätöksestä hakijat *Luoma* ja *Piha* valittivat kanslerille. Kanslerin pyydettyä valituksista opettajaneuvostolta lausunnon ja valittajien kanssahakijoiden *Seppäsen* ja *Laaksosen* annettua vastineensa valituksiin opettajaneuvosto kokouksessaan helmikuun 17 p:nä 1967 kuudella äänellä kolmea vastaan katsoi, ettei hakija *Pihan* valitus anna aihetta ehdollepanon muuttamiseen sekä yksimielisesti, ettei tähän ole aihetta myöskään hakija *Luoman* valituksen osalta. Päätöksellään maaliskuun 7 p:nä 1967 kansleri hylkäsi valitukset ja nimitti VTT *Paavo Seppäsen* sosiologian apulaisprofessoriksi. Kanslerin myönnettyä apulaisprofessori *Seppäsel*le virkavapauden kesäkuun 30 päivään 1967 saakka opettajaneuvosto määräsi dosentti *Kalevi Pihan* vt:nä hoitamaan virkaa apulaisprofessori *Seppäsen* virkavapauden aikana.

Dosentin toimet

Kuten viime vuosikertomuksessa mainittiin, oli opettajaneuvoston kokouksessa huhtikuun 15 p:nä 1966 esitetty KTT *Jaakko Lassilan* anomus, että hänet nimitettäisiin kansantaloustieteen dosentiksi. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan oli pyydetty professori *Fedi Vaivio* ja dosentti *Reino Rossi*. Sittenkun asiantuntijain lausunnot oli saatu ja hakija syyskuun 10 p:nä 1966 oli pitänyt näyteluentonsa, opettajaneuvosto mainittuna päivänä pitämässään kokouksessa julisti tri *Lassilan* kelpoiseksi kansantaloustieteen dosentin toimeen. Päätöksellään syyskuun 19 p:nä kansleri nimitti tri *Lassilan* kansantaloustieteen dosentiksi.

Opettajaneuvoston kokouksessa tammikuun 27 p:nä 1967 esitettiin TeT *Veikko Leivon* anomus, että hänet nimitettäisiin liiketaloustieteen dosentiksi. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan pyydettiin professorit *Börge Barfod* ja *Eino Niini*. Sittenkun asiantuntijain lausunnot olivat saapuneet ja hakija huhtikuun 14 p:nä 1967 oli pitänyt näyteluentonsa, opettajaneuvosto mainittuna päivänä pitämässään kokouksessa julisti tri *Leivon* kelpoiseksi liiketaloustieteen dosentin toimeen. Päätöksellään toukokuun 2 p:nä 1967 kansleri nimitti tri *Leivon* liiketaloustieteen dosentiksi.

Dosentti *Aimo O. Aaltonen* on saanut vapautuksen luennoimisvelvollisuudesta lukuvuodeksi 1966—67 ja dosentti *Erik Erämetsä* mainitun vapautuksen lukuvuodeksi 1967—68.

Lehtorin virat, muut opettajan tehtävät ja assistentin toimet

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa on selostettu, julisti opettajaneuvosto avoinna olevan neljännen liiketaloustiede II:n lehtorin viran ainoan jäljellä olevan hakijan KTL *Kyösti Pulkkisen* kokouksessaan toukokuun 27 p:nä 1966 kelpoiseksi virkaan ja asetti hänet siihen ehdolle. Päätöksellään syyskuun 12 p:nä kansleri nimitti KTL *Kyösti Pulkkisen* liiketaloustiede II:n lehtoriksi.

Avoinna olevan liiketaloustiede I:n kolmannen lehtorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyitymisaika päättyi kuten viime vuosikertomuksessa jo selostettiin toukokuun 24 p:nä 1966. Asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa järeillä olevien hakijoiden KTL *Pertti Kettusen* ja KTL *Jouko Lehtovuoren* kelpoisuudesta virkaan opettajaneuvosto pyysi professori *Axel Grandellin* ja dosentti MTT *Jouko Einolan*. Sittenkun hakijat olivat marraskuun 18 p:nä 1966 pitäneet näyteluentonsa ja asiantuntijat antaneet lausuntonsa, opettajaneuvosto kokouksessaan helmikuun 17 p:nä 1967 julisti molemmat hakijat kelpoisiksi virkaan ja asetti siihen ehdolle ensimmäiselle sijalle KTL *Jouko Lehtovuoren* ja toiselle sijalle KTL *Pertti Kettusen*. Päätöksellään maaliskuun 26 p:nä kansleri nimitti KTL *Jouko Lehtovuoren* liiketaloustiede I:n lehtoriksi 1 p:stä huhtikuuta 1967 lukien.

Avoinna olevan viidennen englannin kielen lehtorin viran, jonka hakuaika oli päättynyt toukokuun 2 p:nä 1966, hakijat FM *Anna-Liisa Lahdensuo*, FK *Pierre-Yves Muller*, FL *Lea Nisonen*, FM, ekon. *Leena Porko*, FM *Hilkka Sario* ja FM *Seija Vihma* pitävät näyteluentonsa lokakuun 21 p:nä 1966. Hakijat FK *Mirja-Liisa Attila*, FK *Maija-Leena Bergqvist*, FK *Terttu Kuitunen*, FK *Kaarina Vaheri* ja FM *Marja Wuorenheimo* olivat tätä ennen peruauttaneet hakemuksensa. Sittenkun asiantuntijoiksi pyydetty professori *Erik Erämetsä* ja professori *Esko Pennanen*, joka oli kutsuttu asiantuntijaksi tästä tehtävästä luopuneen professori *Y. M. Biesen* tilalle, olivat antaneet lausuntonsa järeilläolevien hakijoiden kelpoisuudesta virkaan, opettajaneuvosto kokouksessaan marraskuun 11 p:nä 1966 samalla kun se katsoi, ettei hakijoilla *Lahdensuo* ja *Muller* ole vaadittavaa kelpoisuutta, julisti hakijat FL *Lea Nisosen*, FM *Leena Porkon*, FM *Hilkka*

Sarion ja FM *Seija Vihman* englannin kielen lehtorin virkaan kelpoisiksi ja asetti ehdolle virkaan ensimmäiselle sijalle FM *Hilkka Sarion*, toiselle sijalle FM, ekon. *Leena Porkon* ja kolmannelle sijalle FL *Lea Nisosen*. Päätöksellään joulukuun 13 p:nä kansleri nimitti FM *Hilkka Sarion* englannin kielen lehtorin virkaan tammikuun 1 p:stä 1967 lukien.

Opettajaneuvoston esityksestä ja korkeakoulun hallituksen annettua omalta osaltaan suostumuksensa kansleri vahvisti huhtikuun 21 p:nä 1967 antamallaan päätöksellä korkeakouluun perustettavaksi 1. 9. 1967 lukien liiketaloustieteen lehtorin viran, jonka opetusalanana on liiketaloustiede II erikoisalana automaattinen tietojen käsittely. Mainittu virka julistettiin haettavaksi huhtikuun 28 p:nä. Seuranneen toukokuun 29 p:nä päättyneen hakuajan kuluessa ei virkaan ilmaantunut hakijoita. Kokouksessaan toukokuun 30 p:nä opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää viimeistään vuoden 1968 alussa tapahtuvaksi. Virkaan kuuluvia tehtäviä puolen viran osalta on määrätty 1. 9. 1967 lukien toistaiseksi hoitamaan assistentti KTM *Eero Larmola*. Assistentti *Larmola* on lisäksi 1. 8. 1967 lukien toistaiseksi määrätty hoitamaan puolta liiketaloustiede I:n lehtorin virkaan kuuluvasta opetusvelvollisuudesta.

Assistentti *Iiro Jahnukainen* on määrätty 1. 8. 1967 lukien vt:nä hoitamaan liiketaloustiede II:n lehtorin virkaa toistaiseksi ja enintään niin kauan kun viran vakinainen haltija lehtori *Leo Ahlstedt* toisen viran hoitamisen vuoksi on vapautettuna lehtorin virkaansa kuuluvista tehtävistä.

Päätöksellään joulukuun 16 p:nä kansleri myönsi lehtori *Meeri Saarsalmelle* tieteellisen tutkimustyön vuoksi virkavapauden 1. 2.—30. 4. 1967 väliseksi ajaksi ja päätöksellään toukokuun 10 p:nä 1967 lehtori *Veijo Riistamalle* väitöskirjatyön vuoksi virkavapauden syyslukukaudeksi 1967.

Liiketaloustiede II:n assistentti KTM *Paavo Lindholm* on pyynnöstään saanut elokuun 15 p:stä 1966 lukien vapautuksen assistentin toimestaan. Ekonomi *Eero Kallio* on määrätty kansantaloustieteen vt. assistentiksi 1. 9. 1966 lukien toistaiseksi.

Oikeustieteen assistentti VT *Jaakko Koskimies* on saanut ulkomaisen opintomatkan vuoksi vapautuksen assistentin tehtävistään 1. 9. 1966 lukien 31. 12. 1966 saakka, jolloin hänen assistentin toimikautensa päättyi. Mainittuja tehtäviä on määrätty vt. assistenttina hoitamaan 1. 9.—31. 12. 1966 välisen ajan OTK *Risto Telaaranta*. Oikeustieteen assistentiksi 1. 1. 1967 alkavaksi 3-vuotiskaudeksi on määrätty VT *Veikko Nuutinen*.

Liiketaloustiede I:n vt. assistentti *Kalervo Virtanen* on saanut ulkomaisen

opintomatkan vuoksi vapautuksen tehtävistään 1. 10.—31. 12. 1966 väliseksi ajaksi. Tänä aikana on niitä määrätty hoitamaan ekon. *Aatto Prihti*.

KTL *Risto Laulajainen* on toiseen toimeen siirtymisen vuoksi saanut vapautuksen tavaraopin ja teknologian assistentin toimesta 31. 1. 1967 lukien. MMK *Päivikki Kokkonen* on määrätty tavaraopin ja teknologian assistentiksi kolmivuotiskaudeksi 1. 2. 1967—31. 12. 1969.

Assistentti *Eero Larmola* on saanut toisen viran hoitamista varten 1. 8. 1967 lukien vapautuksen assistentin tehtävistään. Niitä hoitamaan vt:nä on mainitusta päivästä lukien toistaiseksi määrätty ekonomi *Aatto Prihti*. Assistentti *Pertti Kettunen* on vapautettu 1. 8. 1967 lukien lukuvuodeksi 1967—68 puolesta assistentin tehtävistään. Niitä on tänä aikana määrätty vt:nä hoitamaan ekonomi *Kaiju Telaranta*.

Liiketaloustiede II:n assistentit *Kari Kallioniemi* ja *Jarmo Granfelt* ovat pyynnöstä saaneet vapautuksen assistentin toimestaan, edellinen 1. 8. 1967 ja jälkimmäinen 1. 9. 1967 lukien. Näitä toimia on määrätty vt:nä hoitamaan ekon. *Antero Huhtala* 1. 8.—31. 12. 1967 ja ekon. *Sirkka Kytöhonka* 1. 9.—31. 12. 1967 välisen ajan. Ekonomi *Matti Varjonen* on määrätty liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi 1. 6. 1967 lukien toistaiseksi.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijan toimiin on määrätty KTL *Risto Laulajainen* 3-vuotiskaudeksi 1. 2. 1967—31. 12. 1969, KTK *Reijo Luostarinen* 3-vuotiskaudeksi 1. 7. 1967—30. 6. 1970, KTM *Kari Castrén* toimikaudeksi 1. 7.—31. 12. 1967 ja KTM *Asko Korpela* 3-vuotiskaudeksi 1. 1. 1968—31. 12. 1970.

Ylimääräisiksi opettajiksi 1. 9. 1967 lukien toistaiseksi on määrätty FM *Hannu Pitkänen* (saksan kieli), FM *Raija Konttinen* (suomen kieli ja tyylioppi), FM *Alfonso Reta* (Espanjan kieli), lehtori *José Romero* (espanjan kieli) sekä yo *Nicole Czarnecki* (avustamaan ranskan kielen opetuksessa). Kirjeenvaihtaja *Tuula Jakowleffille* ja monsieur *Gérard Prieurille* on 31. 5. 1967 lukien myönnetty vapautus edelliselle espanjan ja jälkimmäiselle ranskan kielen ylimääräisen opettajan toimesta.

Virka ilij at

Assistentti KTM *Paavo Lindholm* on saanut 15. 8. 1966 lukien pyynnöstään vapautuksen apulaissihteeri-tiedotussihteerin toimesta. Tätä tointa on 1. 9. 1966 lukien määrätty hoitamaan KTM *Matti Sarakontu*.

Kauppat. yo., sittemmin ekon. *Jarmo Korhonen* on määrätty 1. 12. 1966 lukien vt:nä hoitamaan ATK-keskuksen käyttöpäällikön tointa.

Kirjastoharjoittelijoina ovat 1. 9. 1966—28. 2. 1967 välisenä aikana toimineet HuK *Marja Vainio* ja yliopp. *Siiri Pukarinen* sekä 1. 10. 1966—30. 4. 1967 välisenä aikana HuK *Silja Saalasvuo*. Harjoittelukautensa päätyttyä *Pukarinen* ja *Saalasvuo* ovat toimineet tuntiapulaisina 31. 5. 1967 asti ja *Vainio* myös siitä eteenpäin. Koko lukuvuoden on tuntiapulaisena toiminut HuK *Helly Kiviholma-Haikara*.

Valtion apurahat tieteenharjoittajille

Nuoria tieteenharjoittajia varten osoitettiin korkeakoululle vuodeksi 1967 neljä apurahaa. Hakemusten perusteella kansleri opettajaneuvoston ehdotuksen mukaisesti antoi apurahat assistenteille KTM *Kaj Gustafssonille*, KTM *Asko Korpelalle*, KTM *Reijo Ruuhelalle* ja FK *Pentti Woivalinille*.

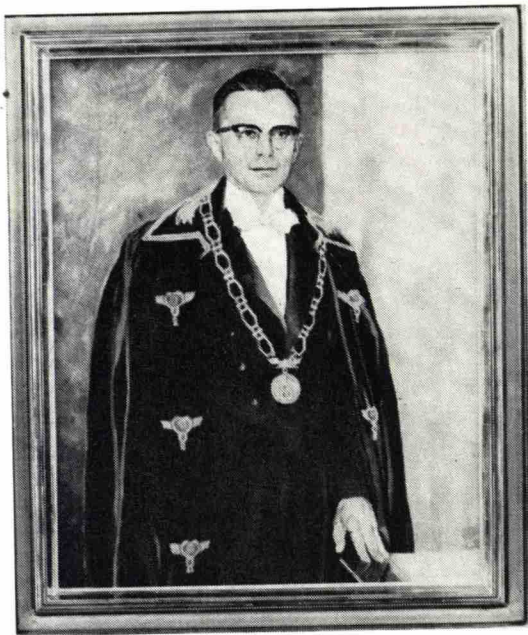

Valtion opintotakaukset ja ylioppilaiden opintolainarahaston lainat

Lukuvuonna 1966—67 on 16. 1. 1959 korkeakouluissa opiskelevien ja niissä loppututkinnon suorittaneiden henkilöiden opintolainojen valtion takauksesta annetun lain mukaisesti myönnetty valtion takauksia opintolainoille.

Korkeakoulun opintotakauslautakunnassa, joka käsittelee sekä valtion opintotakauslautakunnalle osoitetut takausanomukset että ylioppilaiden opintolainarahastolle osoitetut laina-anomukset, ovat opettajakunnan edustajina lukuvuoden 1966—67 aikana toimineet prof. *Huugo Raninen* puheenjohtajana sekä leht. *Jaakko Havukkala* ja leht. *Sirkka-Liisa Norko-Turja* jäseninä. Ylioppilaskunnan edustajina ovat olleet kauppat.yo:t *Inkeri Palomäki* ja *Erkki Tikkanen*, varalla *Matti Ahonen*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut ekon. *Antti Sierla*.

Ylioppilaiden opintolainarahaston neuvottelukunnassa on Kauppa-korkeakoulua edustanut prof. *Pekka Heinänen*. Hänen varamiehenään on ollut prof. *Fedi Vaivio*.

PROFESSORI HENRIK VIRKKUSEN MUOTOKUVA

Maaliskuun 15 päivänä 1967 paljastettiin Kauppakorkeakoulun edesmenneen rehtorin professori *Henrik Virkkusen* muotokuva, jonka on maalannut taiteilija *Tauno Miesmaa*. Paljastustilaisuudessa oli läsnä prof. Virkkusen omaisten ohella Kauppakorkeakoulun hallintoelinten edustajia, opettaja- ja virkailijakunta sekä korkeakoulun entisten ja nykyisten oppilaiden järjestöjen edustajia. Tilaisuudessa esitti Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat laulua. Paljastuspuheen piti muotokuvan maalauttaneen Kauppakorkeakoulun hallituksen varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja *Lauri Kirves* lausuen mm. seuraavaa:

Olemme koolla paljastaaksemme vuonna 1963 keskuudestamme poistuneen Kauppakorkeakoulun rehtorin Henrik Virkkusen muotokuvan ja seurataksemme sen luovuttamista Kauppakorkeakoululle. Kuva tulee ottamaan sille kuuluvan paikan aikaisempien rehtoreiden muotokuvien sarjassa, joista jokaisella on ollut omat erinomaiset ansionsa kehitettäessä tätä meille rakasta opin ja tieteen ahjoa niihin moniulotteisiin mittoihin, joissa se nyt maamme taloudellisen kulttuurin hyväksi toimii.

Saavutukset, joihin Kauppakorkeakoulu on tähän mennessä yltänyt, varmasti runsain mitoin ylittävät rohkeimmatkin toiveet, jotka Kauppakorkeakoulun perustajat 56 vuotta sitten saattoivat siihen kiinnittää. Epäilemätöntä on, että maamme itsenäisyyden saavuttaminen, jonka 50-vuotisjuhlaa tänä vuonna vietetään, samoinkuin tämän itsenäisyyden puolus-

taminen, ovat ainutlaatuisella tavalla kirvoittaneet maassamme niin aineellisia kuin henkisiäkin voimavaroja. Samalla teollistuminen ja sen mukanaan tuoma valtava taloudellinen kasvu, yhteiskunnallisten instituutioiden voimakkaat muutokset samoin kuin rajutkin liikkeet psykologisessa, yhteiskunnallisessa, taloudellisessa ja poliittisessa ajattelussa ovat asettaneet Kauppakorkeakoulun ajasta toiseen muuttuvien vaatimuksien ja haasteitten eteen. Niinpä korkeakoulun toimintaa johtaneiden rehtoreiden kyvykkyydestä on riippunut tämän opinahjon kehittäminen, ja epäilemättä voi sanoa, että heidän lahjakkuudestaan ja aatteellisuudestaan on peräisin se elävä henki, jota ilman tämä laitos olisi pelkkää ainetta ja kaavoittuneita muotoja.

En tunne kykeneväni luonnehtimaan Henrik Virkkusen elämäntyön merkitystä Kauppakorkeakoulun kehittämisessä. Sen pystyvät parhaiten tekemään ne, joilla hänen toimintakautensa aikana on ollut mahdollisuus työtovereina perehtyä hänen ajatustensa suuntaan ja niiden toteuttamiseen. Ilman vähintäkään epäilyä uskallan joka tapauksessa sanoa, että se leiviskä, jonka aikaisemmat miehet jättivät vuonna 1961 rehtorin tehtävän vastaanottaneelle Henrik Virkkuselle, joutui poikkeuksellisen hyviin käsiin.

Vaikka hän poistuikin keskuudestamme vain lyhyen ajan rehtorina toimittuaan, on varmaa, että hänen henkensä perintö tulee vaikuttamaan Kauppakorkeakoulussa kauan. Rehtori Virkkusessa ruumiillistui eräs Kauppakorkeakoulun perustajien, rakentajien ja kehittäjien unelmista. Poikkeuksellisen lahjakkaana ja hengeltään mittavana miehenä hänestä tuli ensimmäinen Kauppakorkeakoulun omista kasvateista, joiden käsiin korkeakoulun rehtorin vaativat tehtävät saatettiin uskoa. Hyvin ovat ymmärrettävissä syvät tyydytyksen tunteet sen johdosta, että Kauppakorkeakoulu oli saattanut kehittyä hengen viljelyn alalla laitokseksi, joka pystyy tarjoamaan mahdollisuudet korkeimpiin akateemisiin tutkimoihin, jonka luomat puitteet innostavat tutkimustyöhön ja jonka työn kansalliset arvot ja kehittämisen näköalat saivat Henrik Virkkusen kaltaisen miehen kohdistamaan rikkaan henkensä lahjat työskentelyyn tämän korkeakoulun piirissä. Henrik Virkkusen viljelemä tieteen ala saatetaan ryhmittää eksakteihin tieteisiin. Hänen lahjoilleen oli ominaista älyn kirkkaus, sen liikkuma-alan laajuus sekä viisautta ja hengen kypsyyttä, jotka tulivat esiin hänen sydämellisessä ja aidossa persoonallisuudessaan, hänen tasapainoisuudessaan ja arvostelukykynsä harvinaisessa pettämättömyydessä. Sen lisäksi hänellä oli ihmeellinen kyky tartuttaa innostuksensa kaikkiin, joiden kanssa hän joutui tekemisiin.

Näitä persoonallisuuden aineksia, joista me kaikki, jotka hänet tunsimme, olemme hänelle kiitollisia, ei käy helposti luonnehtiminen. Jotain siitä, mitä tavoittelen sanoa, käy ilmi eräästä kohtaa Turun yliopiston rehtorin Tauno Nurmelmän Kulttuurirahaston äskeisessä vuosijuhlissa itsenäisyydestä ja sen säilyttämisestä pitämää esitelmää. ”Kaikki luova työ”, sanoi hän, ”tapahtuipa se millä elämän alalla tahansa, on niin persoonallista, niin irrationaalista, että ei pelkkä tieto eikä tiede sitä pysty suunnittelemaan eikä synnyttämään. Sen lopullinen alkulähde — prima motor — lienee todellakin kuvattavissa vain symboleina, Paavo Cajanderin tapaan esimerkiksi sydämeen kätkeytyä voimana, joka on kuin onkin taivaasta kotoisin. Tällöin sydämellä tarkoitetaan itsenäisen persoonallisuuden ikuisesti selvittämätöntä mysteeriä ja taivaalla aktiivista myönteisyyttä vihan kielteisyyden ja nihilismin vastakohtana . . .”

Kauppakorkeakoulun puolesta muotokuvan otti vastaan rehtori *Pekka Heinänen*, joka puheessaan lausui seuraavaa:

Ihmisen elämäntyö on hänen elinaikansa ja hänen henkisen aktiivisuutensa funktio. Joskus jää miettimään, mitä tämä tai tuo ihminen olisikaan saanut aikaan, jos Luoja olisi hänelle enemmän elinpäiviä suonut. Historia tuntee neroja, joiden elämänliekki sammui jo varhain,

toisia taas, jotka ovat uurastaneet pitkään vanhuudenpäiviin saakka. Säveltäjämestarimme Jean Sibelius oli kuollessaan lähes 92-vuotias, toinen häikäisevä musiikkinero Wolfgang Amadeus Mozart vain 35-vuotias. Molemmat ovat voimakkaasti uurtaneet nimensä musiikin maailmanhistoriaan, mutta emme hevin mene langettamaan arvosteluamme toisen tai toisen elämäntyön suuremmuudesta. Ja toinen esimerkki meitä paljon lähempää. Kauppakorkeakoulun ensimmäinen rehtori Kyösti Nestor Järvinen oli kuollessaan päivälleen 88-vuotias, sen kuudes rehtori Johan Henrik Virkkunen 45-vuotias. Molemmat ovat lähtemättömästi piirtäneet nimensä korkeakoulumme historiaan emmekä heidänkään kohdalle hevin mene langettamaan arvosteluamme toisen tai toisen rehtorina suorittaman elämäntyön suuremmuudesta. Ihmisen elämäntyö koostuu kunkin kohdalla siinä määrin yksilöllisistä aineksista, että ehdoton mittaaminen, rinnastaminen tai vertailu ei näytä mahdolliselta. Toppa siihen sitäpaitsi yleensä on aihettakaan. Sen sijaan yksityisen ihmisen elämäntyön subjektiivinen arviointi saattaa olla mielekästä, niin myös sen oikea sijoittaminen asianomaisen oman aikakauden elämänympäristöön.

Kauppakorkeakoulun hallituksen varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja Lauri Kirves on suorittanut rehtori Henrik Virkkusen osalta tuonkaltaisen arvioinnin. Minun tähytyspaikaltani Kauppakorkeakoulussa puuttuu riittävä perspektiivinen ulottuvuus, jotta voisin sanoin maalata edeltäjästäni näyttävän muotokuvan. Saattaessamme rehtori Virkkusen päivälleen neljä vuotta sitten hänen viimeiselle matkalleen lausuin mm: "Korkeakoululle oli suuri tappio, että hänen rehtorikautensa oli niin lyhyt, sehän kesti vain runsaan vuoden. Rehtorina hän oli kuin komeetta, joka hetkeksi ilmestyi aurinkokuntaamme, loisti harvinaisen kirkkaana ja katosi jälleen. Mutta hänen tähtensä muisto jäi elävänä mieleen".— Tänään tuntuu kuin rehtori Henrik Virkkunen olisi jälleen palannut luoksemme. Taiteilija Miesmaa on kiinnittänyt kankaalle elämää sykkivän kuvan, joka muiden rehtoreiden muotokuvien rinnalle asetettuna kauniisti täydentää galleriaamme. Kauppakorkeakoulun nimissä esitän Teille, herra taiteilija, lämpimät kiitoksemme taitavasti suoritetusta työstänne. Kun korkeakoulun hallitus on nyt uskonut hallintaamme tämän uuden taideteoksen, pyydän esittää sille kunnioittavat kiitoksemme ja ilmoitan mielihyvin ottavamme sen hoitoomme.

Professori Fedi Vaivio (vas.), lehtori Maisi Tamminen, prof. Mikko Tammisen äiti, rva Fanny Tamminen ja rehtori Pekka Heinänen tarkastelemissa teoksia lahjoitustilaisuudessa.

PROFESSORI MIKKO TAMMISEN KIRJASTON LUOVUTUS

Kauppakorkeakoulun kansantaloustieteen edesmenneen professorin *Mikko Tammisen* puoliso, lehtori *Maisi Tamminen* luovutti huhtikuun 18 päivänä 1967 prof. Tammisen laajan ja arvokkaan taloustieteellisen kirjaston Kauppakorkeakoulun Kansantaloustieteen laitokselle.

Luovutustilaisuudessa, jossa prof. Tammisen omaisten lisäksi olivat läsnä korkeakoulun rehtori *Pekka Heinänen*, professorikunta, korkeakoulun kirjaston edustajat sekä kansantaloustieteen opettajat, puhui professori *Fedi Vaivio* edeltäjänsä ja opettajansa elämäntyöstä ja sen merkityksestä Kauppakorkeakoululle. Korkeakoulun puolesta lahjoituksen otti vastaan rehtori Heinänen.

Professori Mikko Tammisen kirjasto käsittää kaikkiaan lähes 700 nidettä ja eri painosta sekä yli 60 koti- ja ulkomaisten tieteellisten aikakausjulkaisujen vuosikertaa ja sisältää keskeisenä osanaan ulkomaankauppaa ja kilpailukysymyksiä käsittelevää kirjallisuutta. Kirjastossa ovat lisäksi edustettuina kansantaloustieteen opetuksessa Suomessa ja ulkomailla käytetyt oppikirjat, oppihistoria, suhdanne- ja rahateoria sekä taloudellisen kasvun ala.

PROFESSORI HUUGO RANISEN JÄÄHYVÄISLUENTO

Professori *Huugo Raninen*, joka eroaa täysin palvelleena Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n professorin virasta 31. 7. 1967 hoidettuaan sitä yli 28 vuoden ajan, piti toukokuun 30 päivänä 1967 jäähyväisluentonsa salintäyteiselle kuulijakunnalle aiheenaan ”Katsaus liiketaloustieteen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen kehitykseen”.

Prof. Raninen totesi aluksi, että liiketaloustieteellä on nykyisin ja sillä tulee myös vastaisuudessa olemaan keskeinen asema ja merkitys kauppakorkeakoulujen tutkimus- ja opetusohjelmassa. Sen jälkeen hän loi katsauksen liiketalouden opetuksen ja tutkimustyön kehitykseen nimenomaan Kauppakorkeakoulussa. Luennossa tähdennettiin, että liiketalouden tieteellisen opetuksen ja tutkimuksen 1920-luvun puolivälissä muissa maissa alkanut kiteytyminen ja syventyminen on vaikuttanut tämän alan opetuksen ja tutkimuksen kehitykseen myös Suomessa ja nimenomaan Kauppakorkeakoulussa. Tästä ovat osoituksena mm. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen perustaminen tämän alan tutkimustoiminnan tehostamiseksi, ekonomin, kirjeenvaihtajan ja sittemmin akateemisen sihteerin tutkinnon opetusajan pidentäminen sekä liiketalouden opintojen ja tutkintojen jakaminen entistä useampiin alueisiin, joista vain osa on valittava ekonomin tutkinnon pitkässä kurssissa tai ylemmissä tutkinnoissa.

Luentonsa jälkiosassa prof. Raninen kosketti eräitä liiketaloustieteen ajankohtaisia ongelmia. Päähuomio kiinnitettiin yrityksen päämäärään ja tavoitteisiin sekä niistä esitettuihin eri mielipiteisiin, joiden mukaan voitonmaksimoinnin rinnalle on tullut yrityksen kasvun turvaavan tyydyttävän tai riittävän voiton tavoittelu. Vaikka näin onkin syntynyt erilaisia käsityksiä yrityksen tavoitteista, näille ajattelutavoille on yhteistä se, että ne pyrkivät luomaan sellaisen teoreettisen rakennelman, jossa otetaan huomioon yrityksen todelliset tavoitteet. Yrityksen johdon tehtävänä on asettaa nämä eri tavoitteet tärkeysjärjestykseen, jotta toiminta tulisi mahdollisimman yhtenäiseksi ja tehokkaaksi.

Prof. Raninen kohdisti sanansa myös liiketaloustieteen tulevaan opetukseen ja tutkimukseen Kauppakorkeakoulussa. Kun liiketaloustieteen professorin- ja muita opettajanvirkoja lisätään erittäin tuntuvasti, voidaan alan opetusta ja tutkimusta huomattavasti tehostaa ja syventää. Tärkeätä on liiketaloustieteen opetusta täydentää mm. siten, että tulevaisuudessa annetaan opetusta ja harjoitetaan tutkimustyötä myös niillä liiketalouden aloilla, joita ei vielä ole sisällytetty Kauppakorkeakoulun opetusohjelmaan tai joiden opetus on jäänyt liian vähäiseksi. Näistä aloista luennoitsija mainitsi esimerkkejä.

Lopuksi professori Raninen kiitti kaikkia työtovereitaan ja Kauppakorkeakoulun virkailijoita siitä ymmärtämyksestä, myötämielestä ja tuesta, jota häntä kohtaan on jatkuvasti osoitettu. Hän kohdisti kiitoksensa myös siihen suureen ylioppilasjoukkoon, jonka kanssa hän vuosikymmenien aikana on joutunut tekemisiin sekä toivotti hänelle rakkaaksi käyneelle Kauppakorkeakoululle onnea ja menestystä sen tärkeässä opetus- ja tutkimustehtävässä.

Prof. Ranisen luennon päätyttyä professori *Mika Kaskimies* luonnehti entisenä oppilaana ja nykyisenä kollegana prof. Ranisen elämäntyötä liiketaloustieteilijänä ja Kauppakorkeakoulun pitkäaikaisena opettajana. Kauppakorkeakoulun kiitokset prof. Ranisen tutkijan, opettajan ja kasvattajan työstä esitti rehtori *Pekka Heinänen*.

KAUPPAKORKEAKOULUN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kauppakorkeakoulun opettajaneuvosto asetti 8. 2. 1963 toimikunnan, jonka ensisijaiseksi tehtäväksi tuli ”suunnitella ja tehdä opettajaneuvostolle esitys pitkän tähtäyksen ohjelmaksi, jota noudatettaisiin korkeakoulun edelleen kehittämässä ja mahdollisessa laajentamisessa”. Toimikunnan jäseniksi valittiin silloinen vararehtori, professori *Pekka Heinänen* sekä professorit *Jaakko Honko*, *Mika Kaskimies* ja *Sakari Mattila* sekä sihteeriksi silloinen assistentti *Martti Särkisilta*. Toimikunta valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen professori Heinäsen.

Komitean ensimmäistä, 31. 12. 1964 valmistunutta osamietintöä, jossa käsitellään komitean kiireellisimmiksi katsomia ohjelman osa-alueita — tutkimusta, opetusta ja toiminnan ulkoisia puitteita — on selostettu Kauppakorkeakoulun kertomuksessa vuodelta 1964—65.

Komitea jatkoi työskentelyään samassa kokoonpanossa maaliskuussa 1965. Toisen työvaiheen aikana jatkettiin vielä toiminnan ulkoisten puitteiden, lähinnä tilakysymysten, käsittelyä ja otettiin tarkastelun kohteiksi mainituista osa-alueista vielä käsittelemättä jääneet, nimittäin Kauppakorkeakoulun hallinto sekä tiedotus- ja suhdetoiminta. Komitean sihteerin, kauppat.tri *Martti Särkisillan* pyydettyä vapautusta sihteerin tehtävistä marraskuun alusta 1965 lukien kutsuttiin sihteeriksi hänen tilalleen kauppat.maist. *Paavo Lindholm*. Maisteri Lindholmin siirrettyä elokuussa 1966 Kauppakorkeakoulusta toisiin tehtäviin toimi komitean sihteerinä mietinnön yhdistely- ja viimeistelyvaiheessa kauppat.maist. *Matti Sarakontu*. II osamietintö valmistui huhtikuun lopussa 1966, ja korkeakoulun hallintoelimet käsittelevät sitä syyskauden 1966 kokouksissaan. Tämän jälkeen komitea kevään 1967 aikana yhdisti ensimmäisen ja toisen osamietinnön lopulliseksi mietinnöksi ottamalla huomioon korkeakoulun eri hallintoelinten käsittelyvaiheissa tekemät tarkistukset. Komitean lopullinen mietintö (Kauppakorkeakoulun kehittämistä tutkineen komitean mietintö, Helsinki 1967) valmistui 10. 3. 1967 ja se esiteltiin julkiselle sanalle 24. 5. 1967.

Mietinnön hallintoa, tilakysymyksiä ja tiedotustoimintaa koskevassa osassa todetaan ensinnäkin, että uusien ylioppilaiden määrän jatkuvasti ja voimakkaasti kasvaessa ja korkeimman taloudellisen koulutuksen saaneiden henkilöiden tarpeen lisääntyessä talouselämän ja koko yhteiskunnan kehittymisen seurauksena on luonnollista, että Kauppakorkeakoulu on lisännyt uusien opiskelijoiden määrää opettajavaimien ja tilojen sallimaa vauhtia. Korkeakoulujen kehittämisohjelmaan sovitettua laajennussuunnitelmansa mukaisesti Kauppakorkeakoulu lisää opiskelijamääräänsä vuosina 1967—80 keskimäärin 5—7 % vuodessa. Tämän

mukaan uusia ylioppilaita otettaisiin korkeakouluun 1970 n. 600, 1975 n. 800 ja 1980 n. 1050. Koko opiskelijamäärä olisi vastaavasti 1970 n. 2700, 1975 n. 3700 ja 1980 n. 4700. Korkeakoulun hallitus on asettanut oppilasmäärän tavoitekooksi 4500—5000 opiskelijaa, mikä siten saavutettaisiin v. 1980 paikkeilla.

Näin voimakas opiskelijamäärän lisääntyminen ja opettajavoimien vastaava kasvu edellyttävät verrattain pikaisia toimenpiteitä toimiltilojen lisätarvekysymyksen ratkaisemiseksi. Kauppakorkeakoulun nykyiset toimitilat ovat jo tällä hetkellä täysin käytössä ja eräitä toiminnan osia on ollut pakko siirtää korkeakoulurakennuksen ulkopuolelta vuokrattuihin tiloihin. Nykyisen toimitalon laajentaminen lisärakennuksin ei asiantuntijalausuntojen mukaan ole mahdollista. Parhaimpana vaihtoehtona kehittämissuunnitelmassa on pidetty riittävän suuren, n. 8500 m² käsittävän lisätilan saamista jostakin Kauppakorkeakoulua lähellä olevasta koulu- tms. kiinteistöstä. Näin saataisiin syntymään hyvin käyttökelpoinen ja joustava kokonaisuus. Tilakysymyksen ratkeaminen on näköpiirissä. Kansliapäällikkö *Heikki Hosian* johdolla toiminut Kauppakorkeakoulun tilantarvetoimikunta on mietinnössään todennut Tyttönormaalilyseon kiinteistön sopivan erittäin hyvin näiksi lisätiloiksi.

Kauppakorkeakoulun kehityksen oltua viime vuosina verraten nopeata ja kasvun tulevaisuudessa yhä kiihtyessä on mietinnössä pidetty tarpeellisena ehdottaa eräitä muutoksia korkeakoulun nykyiseen, jo vuodelta 1950 peräisin olevaan hallinto-organisaatioon. Muutosten yleistarkoituksena on tehdä jatkuvasti kasvavan asianmäärän käsittely joustavammaksi selventämällä työnjakoa toisaalta taloudellisten ja hallinnollisten, toisaalta opetukseen ja tutkimukseen liittyvien organisatoristen kysymysten käsittelyssä eri elimissä. Samalla kevennetään opettajaneuvoston käsiteltäväksi tulevaa asianmäärää perustamalla opettajaneuvostolle alistetut opetus- ja tutkimustoimikunnat.

Taloushallinnon osalla komitea ehdottaa taloudenhoitajan viran muuttamista talousjohtajan viraksi, jossa keskeisinä tehtävinä juoksevan taloushallinnon päätöstenteon ohella ovat Kauppakorkeakoulun talouden kehittäminen ja aktiivinen rahoituslähteiden etsiminen kasvavaa rahoitustarvetta tyydyttämään.

Korkeakoulun hallituksen ja opettajaneuvoston työn joustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan hallituksen työvaliokunnan perustamista ja jo olemassa olevan opettajaneuvoston valmisteluvaliokunnan vakinaistamista. Komitea pitää välttämättömänä, että Kauppakorkeakouluun perustetaan erityinen pysyvä suunnitteluelin suunnittelemaan Kauppakorkeakoulun kehittämistä pitkällä tähtäyksellä yhteiskunnan kehitystrendit ja maan koko korkeakoululaitoksen kehittämisohjelman huomioonottaen.

Sisäisen ja ulkoisen tiedotus- ja suhdetoiminnan tehostamiseksi ja hoitamiseksi komitea ehdottaa tiedotussihteerin viran perustamista. Tiedotussihteerin tehtävänä on toimia Kauppakorkeakoulun ja tiedotuska-
navien yhdysmiehenä ja toteuttaa korkeakoulun johdon viitoittamaa
tiedotus- ja suhdetoimintaohjelmaa. Tiedotussihteerin virkaa on väli-
aikaisesti hoidettu jo vuoden 1965 alusta lukien.

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokoukset

Korkeakouluneuvostosta 14. 4. 1967 annettu uusi asetus muutti
yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien tähänastisen epävirallisuus-
teisen kokouksen lakisääteiseksi instituutioksi, jonka tehtävänä on esittää
ehdokkaat korkeakouluneuvoston jäseniksi ja heidän varamiehikseen.
Tätä tarkoitusta varten rehtorit ovat kokoontuneet huhti-toukokuussa
kaksi kertaa.

Kertomusvuoden aikana pidettiin myös kaksi muuta yliopistojen
ja korkeakoulujen rehtorien neuvottelukokousta. Ensimmäinen oli loka-
kuun 21 päivänä 1966 Helsingin yliopiston ollessa isäntänä ja rehtori
Erkki Kivisen toimiessa puheenjohtajana. Kokoukseen osallistuivat
lisäksi rehtorit *Erkki Koiso-Kanttila* Oulun yliopistosta, *Nils-Erik Enkvist*
Åbo Akademista, *Tauno Nurmela* Turun yliopistosta, *Martti Takala* Jyvä-
skylän yliopistosta, *Paavo Koli* Tampereen yliopistosta, *Lars Reinius* Eläin-
lääketieteellisestä korkeakoulusta, *Einar Stenij* Teknillisestä korkeakou-
lusta, *Pekka Heinänen* Kauppakorkeakoulusta, *Auvo Sääntti* Turun Kauppa-
korkeakoulusta, *Erkki Wänminen* Handelshögskolan vid Åbo Akademista ja
Ilmari Hustich Svenska Handelshögskolanista sekä Helsingin yliopiston
vararehtorit *Heikki Waris* ja *Bo Palmgren*.

Kokouksen alustuksissa ja keskusteluissa käsiteltiin mm. rehtorien
yhteistoiminnan tehostamista ja vakinaistamista, korkeakoululaitoksen
suunnittelukomitean III osamietintöä, erityisesti yliopistojen sisäisen hal-
linnon kehittämistä, opetusministeriön ja yliopistojen yhteistoiminnan
järjestämistä kansainvälisen luennoitsija- ja stipendiaattivaihdon alalla,
uusien ylioppilaiden valintaperusteiden ja -ajankohdan yhtenäistämistä
ja valintojen mahdollista valtakunnallista koordinoitua. Kokouksen päät-
teeksi Helsingin yliopisto tarjosi osanottajille päivällisen hotelli Hel-
singissä.

Toinen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien yleinen kokous pidet-
tiin toukokuun 19 päivänä 1967 Teknillisen korkeakoulun ollessa tällä
kertaa isäntänä ja rehtori *Einar Stenij*'n toimiessa puheenjohtajana. Ko-
koukseen osallistuivat muutoin samat rehtorit kuin edellä paitsi että

Helsingin yliopiston edustajana oli vararehtori *Heikki Waris* ja isäntäkorkeakoulun toisena edustajana oli vararehtori *Viljo Kuuskoski*.

Kokouksen alustuksissa ja keskusteluissa kosketeltiin mm. rehtorikokouksen asemaa neuvoa antavana elimenä, yliopistojen ja korkeakoulujen opintoajan lyhentämismahdollisuuksia, arvosanamääritelmien yhtenäistämistä, tiedekunta- ja osastoportaassa tapahtuvaa eri korkeakoulujen yhteistoimintaa, valintamenetelmiä ja opiskelijain siirtymismahdollisuuksia korkeakoulusta toiseen, professorin virkojen täyttömenetelmiä sekä eräitä korkeakoulujen talouteen liittyviä kysymyksiä. Kokouksen ohjelmaan sisältyi myös isäntäkorkeakoulun tarjoama lounas Dipolissa ja kauppa- ja teollisuusministeri *Olavi Salosen* tarjoama päivällinen Königstedtin kartanossa.

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin helmikuun 20 päivänä 1967 Handelshögskolan vid Åbo Akademin ollessa isäntänä. Kokoukseen osallistuivat Kauppakorkeakoulun rehtori *Pekka Heinänen*, Svenska Handelshögskolanin rehtori *Ilmari Hustich*, Turun Kauppakorkeakoulun rehtori *Auvo Sääntti* ja Handelshögskolan vid Åbo Akademin rehtori *Erkki Wänninen*, joka toimi kokouksen puheenjohtajana, sekä isäntäkorkeakoulun vararehtori *Tryggve Saxén*. Kokouksessa oli läsnä myös hallitussihteeri *Matti Nuutila* kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Kokouksessa käsiteltyihin asioihin kuuluivat mm. valtionapukysymys, valtion uusi eläkelaki ja kauppakorkeakoulujen opettaja- ja virkailijakunnan eläkekysymyksen järjestely, taloustieteellisen keskuskirjaston perustaminen, kauppakorkeakoulujen ja kauppaopistojen välisen yhteydenpidon kehittäminen perustamalla erityinen yhteistyökomitea, tiedeellisten julkaisujen painatuskustannukset ja niihin tarvittava valtionapu sekä eräät palkkaus- ja palkkiokysymykset. Kokouksen päätökseksi isäntäkorkeakoulu tarjosi osanottajille päivällisen.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Kauppakorkeakoulun kutsumina ovat seuraavat ulkomaalaiset luennoitsijat pitäneet julkisia luentoja ja seminaaritilaisuuksia:

Prof. *Paul Pimsleur*, Ohio State University, 25. 10. 66 "Grammatikunterricht im Sprachlabor" ja 26. 10. 66 "Aptitude for foreign languages".

Prof. *Robert L. Monahan*, Western Washington State College, 28. 10. 66

"Settlement patterns and problems of Alaska", 2. 11. 66 "Pacific Northwest, the problem of isolation" ja 11. 11. 66 "Settlement growth — a challenge to the forest industry of Washington State".

Prof. *Dieter Schneider*, Münsterin yliopisto, 21. 11. 66 "Kostentheorie und Kostenrechnung" ja 22. 11. 66 "Die Theorie der Verrechnungspreise heute".

Fil.lis. *Naiduayah N. Naidu*, Lundin yliopiston maantieteen laitos, seminaaritulaisuudet 23. 11. 66 "The diffusion of innovations", 25. 11. 66 "Innovations and the increasing of agricultural productivity among tradition-directed people" ja 30. 11. 66 "Planning for the economic development of tradition-directed societies".

Prof. *Erich Schneider*, Kielin Christian-Albrecht-yliopisto, 30. 11. 66 "Kritisches und Positives über einige neuere Entwicklungen der Theorie der Unternehmung" ja 1. 12. 66 "Einige Aspekte der modernen Wachstumstheorien".

Prof. *Albert Ando*, University of Pennsylvania, seminaaritulaisuus 23. 3. 67. "An econometric model for economic policies in the United States".

Prof. *József Bognár*, Unkarin kulttuurisuhteiden instituutti, Budapest, 13. 4. 67 "The world trade from a new point of view".

Lahjoitukset

Liikesivistysrahasto 119.500:—, *Oskari Aromaa* 100.000:—, *Mainostojien Liitto r.y.* 800:—, *Eevi ja Eemil Tannisen säätiö* 2.000:—, *Oy Paulig Ab* 3.000:—, *Sirkka ja Jussi Monosen säätiö* 18.400:—, *Tuntematon* 30.000:—, *Maija ja Lauri Niinioja* 4.500:—, *Opintoyhtiö Mainos-Junior* 100:—, *Osuusliike Elanto* 600:—, *Naisekonomien Kerho* 150:—, *Kauppakorkeakoulun opettajien rouvat* 1.400:—, *Oy Weilin+Göös Ab* 10.000:—, *Rautakivi Oy ja A. Kivilahti yhdessä* 5.000:—, *Helsingin Osakepankki* 3.000:—.

Kauppakorkeakoulu kiittää kunnioittavasti kaikkia lahjoittajia.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1. 1. 1967 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1967, selostetaan jällempänä luvussa VII.

Oskari Aromaan säätiön pääoma oli 100.275:— ja korot 2.250:—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.250:—.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 92.672:27 ja korot 8.358:08. Rahastosta julistettiin haettavaksi 4.100:— ja jaettiin 1.600:—.

Vakuutusosakeyhtiö Fennian rahaston pääoma oli korkoineen 13.676:50. *Herman Otto Geselliuksen stipendirahaston* pääoma oli 503:57 ja korot 105:01.

Rudolf Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 340:35 ja korkovarot 93:60.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 136.680:45 ja korot 11.502:13, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 11.500:—.

Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahaston pääoma oli 1.031:— ja kertyneet korot 94:29, josta julistettiin haettavaksi 95:—.

Donovan Hjelmmanin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 121:24.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 1.755:53 ja kertyneet korot 247:24. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi 240:—, mikä jaettiin.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 65.000:—. Rahaston korkovarot olivat 6.943:75, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 6.940:—.

Kalle Kaupin muistorahasto, pääoma 18.082:19 ja korko 1.610:27, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.610:—. Tuntemattoman tälle rahastolle lahjoittama pääoma korkoineen 26.837:15, josta annettiin apurahoja 9.882:—.

Kauppakorkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto, pääoma 20.000:—. Rahaston korkovarot olivat 2.241:33, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.240:—.

Kauppakorkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 1.109:67 ja korkovarot olivat 108:25. Näistä julistettiin tänä keväänä korkeakoulun opettajien haettavaksi ja jaettiin 100:—.

Kauppakorkeakoulun opettajien rouvien lahjoitus 1.400:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistys r.y. Stipendirahasto, pääoma oli 8.899:22 ja korko 456:89, mistä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 450:—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 11.831:26 ja korot 958:39, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 950:—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 1.545:—. Rahaston korot olivat 45:66.

Konttoritekniikan palkintorahaston pääoma oli 172:06 ja kertyneet korot 32:13.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 3.729:53 ja korot olivat 269:15, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 260:—.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 1.001:05 ja korot 89:01.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 2.578:69 ja

korot 385:80. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 380:—.

Kauppaneuvos I. Lindforssin rahasto, pääoma 20.000:— ja korot 2.238:—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.230:—.

Luentosarjan rahaston pääoma oli 675:77. Rahastosta annettiin stipendeinä 250:—.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 5.283:85 ja korkovarot 475:42, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi ja jaettiin 470:—.

Opintoyhtiö Mainos-Juniorin lahjoitus 200:— annettiin palkintoina.

Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 311:41 ja korot 49:08.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 2.526:33. Rahaston korot olivat 236:99, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi 230:—.

Sirkka ja Jussi Monosen säätiön lahjoitus 18.400:— jaettiin stipendeinä.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 12.934:78 ja korkovarot 1.035:62, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.030:—.

Naisekonomit r.y:n lahjoitus 150:— annettiin palkintona.

Maija ja Lauri Niiniojan rahaston lahjoituksesta 4.500:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin 3.000:—.

Olga ja J. Nissisen stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 911:76.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 10.568:30 ja korot 943:97, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 940:—.

Anni ja Samuli Pajarisen rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 646:19 ja korot 122:96, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 120:—.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 11.096:74 ja korot 1.047:12. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.000:—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 2.463:96 ja korot 229:28, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 230:—.

Ekonomi L. Y. Sailen rahaston pääoma oli vuoden lopussa korkoineen 192.676:20.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 695:25 ja korkovarot 60:07.

Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahaston pääoma oli 1.664:16 ja kertyneet korot 139:23, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 130:—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 37.260:49 ja korot 5.602:20, joista julistettiin haettavaksi 5.000:— ja jaettiin 4.050:—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 5.666:52 ja korkovarot 285:39, josta julistettiin haettavaksi 280:—.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 225.000:— ja stipendeinä

käytettävät voittovarot 27.000:—. Hakemusten perusteella jaettiin 27.000:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahaston pääoma oli 67.710:71 ja korot 5.395:24, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.400:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 31.200:50 ja korkovarot 2.623:43. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 2.620:—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 5.336:37 ja käytävissä olevat korot 374:95. Koroista julistettiin haettavaksi 370:—, mikä summa jaettiin.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 2.000:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Knut Wallinin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 258:82 ja korot 84:89.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto oli vuoden vaihteessa 1.409:48 ja korot 86:20.

Weilin+Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 73.505:55 ja korkovarot 6.612:80. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaarikirjoituksista ja laudaturtutkielmista 6.600:—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahaston pääoma oli 52.112:— ja korot 4.966:16, mistä julistettiin haettavaksi 1.900:— ja jaettiin 4.900:—.

Kirjasto

(v. 1966)

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 3.433 nidoksella, joista ostamalla saatiin 2.466 ja vaihtoina tai lahjoituksina 967 nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 643 nidosta aikakauslehtiä. Vuoden lopussa oli kirjaston nidosmäärä 64.835. Varsinaisten teosten ohella kirjastossa luokiteltiin ja luetteloiitiin myös hankittujen kokoomateosten, juhla kirjojen yms. erillisosa⁺ ja artikkelit.

Vuoden 1966 aikana on kirjasto jälleen saanut vastaanottaa useita huomattavia lahjoituksia. ASLA-varoista myönnettiin kirjastolle 100 dollaria, ja Ranskan suurlähetystö lahjoitti tänäkin vuonna kirjaston kokoelmiin joukon arvokkaita teoksia. Myös muitten maitten lähetystöt ovat muistaneet Kauppakorkeakoulun kirjastoa lahjoituksillaan. Lahjoittajista mainittakoon lisäksi seuraavat:

Akateeminen Kirjakauppa, Oy Alkoholiliike Ab, Biblioteka National Warszawa, Eduskunnan kirjasto, Ekonomiliitto, Ekonomiska Forsknings-

institutet vid Handelshögskolan i Stockholm, Geologinen Tutkimuslaitos, Graafisen Teollisuuden Liitto, Rouva Senna Grotenfelt, Göteborgs Universitet, Handelshögskolan i Göteborg, Handelshögskolan i Stockholm, Handelshögskolan vid Åbo Akademi, Handelshøjskolen i København, Helsingin Yliopiston eri laitokset ja Yliopiston Kirjasto, Hitotsu-bashi University Tokyo, Hochschule für Welthandel in Wien, Hochschule für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften Nürnberg, Oy International Business Machines Ab, The Institute of Bankers, Instituto Ibero-Americano Gotemburgo, International Finance Corporation, Jyväskylän Yliopisto, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta, Universitetet i Uppsala, Kymenlaakson Seutukaavayhdistys, Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, The London School of Economics and Political Science, Lunds Universitet, Metsäntutkimuslaitos, Neuvostoliittoinstituutti, Norges Handelshøyskole, Osuuskassojen Keskus Oy, Polska Akademia Nauk, Princeton University, Rand Corporation, Schweizerischer Bankverein, Suomen Metsätieteellinen Seura, Suomen Pankin Taloustieteellinen Tutkimuslaitos, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Svenska Bankföreningen, Svenska Handelshögskolan, Szkoły Glówniej Planowania i Statystyki Warszawa, Taloudellinen Tutkimuskeskus, Tampereen Yliopisto. Tilastollinen Päätoimisto, Turun Yliopisto, Universitetet i Oslo, Universität Erlangen-Nürnberg, Universität Wien, Universität zu Köln, Valtakunnansuunnittelutoimisto, Wirtschaftshochschule Mannheim, Väestöliitto, Åbo Akademi.

Useat koti- ja ulkomaiset koulut, järjestöt, liikelaitokset ja pankit lahjoittivat kirjastolle vuosikertomuksensa sekä muita julkaisujaan. Kirjasto esittää tässäkin yhteydessä kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Kirjaston käyttö on edelleenkin kasvanut. Kotilainoja annettiin 29.848, näistä lyhytaikaisia käsikirjastolainoja 4.513. Lisäksi lainattiin 15.051 nidosta lukusaliin. Kaukolainoja lähetettiin 392 nidosta ja saatiin 3. Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 15.329. Aikakauslehtikiertoon osallistui n. 50 korkeakoulun opettajaa ja toimihenkilöä, ja heillä kiersi 3.263 aikakauslehden numeroa. Kaikkiaan tuli kirjastoon 568 aikakauslehteä, joista 399 ulkomaista.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 10 uutuustiedotusta, jotka lähetettiin n. 300 laitokselle tai yksityiselle henkilölle. Lisäksi laadittiin asiakkaitten käyttöön eri alojen kirjallisuusluetteloja. Kirjastoa on useissa yhteyksissä esitelty vierailijoille ja eri aineiden seminaariryhmille on annettu opastusta kortistojen ja hakuteosten käytössä. Uusille opiskelijoille pidettiin kaksi opintoneuvontaluentoa tieteellisistä kirjastoista ja niiden käytöstä. Tieteellisten kirjastojen lautakunnan suunnitteleman uuden harjoittelijakoulutuksen puitteissa on Helsingissä sijaitsevien tie-

teellisten kirjastojen harjoittelijoille pidetty luento aiheesta Dokumentaatio ja UDK-luokittelu.

Kirjastossa on lukuvuoden aikana tehty yhteiskunta- ja taloustieteiden osalta käännös-, tarkistus- ja korjaustyöt Yleisen kymmenluokittelun (UDK) suomalaisen lyhennetyn laitoksen 2. painosta varten. Kotimaisten yhteiskunta- ja taloustieteellisten aikakauslehtien artikkelit on edelleenkin luokiteltu ja luetteloitu ja monistetut korttisarjat on entiseen tapaan lähetetty useille koti- ja ulkomaisille kirjastoille. Samoin on valikoimat mainituista artikkeleista, varustettuina englannin kielisin otsikkokäännöksin, toimitettu julkaistavaksi teoksessa *International Bibliography of the Social Sciences: Economics ja Sociology*, Paris.

Keväällä 1966 olivat kirjastossa harjoittelijoina hum.tiet. kand. Helly Kiviholma-Haikara ja ylioppilas Gunilla Mörn. Molemmat hyväksyttiin Svenska Social- och Medborgarhögskolanin kirjastokursseille. Syksystä 1966 lähtien ovat kirjastossa olleet harjoittelijoina ylioppilaat Siiri Pukarinen ja Silja Saalasvuo sekä hum.tiet. kand. Marja Vainio.

Kirjasto ja lukusali olivat avoinna klo 9—20, lauantaisin 9—14. Kesä- ja elokuussa klo 15—20 (lauantaisin ja heinäkuussa kiinni.)

III Luennot ja harjoitukset kertomus- kautena 1966—67

A. KAUPPATIETEIDEN LISENSIAATIN JA KANDIDAATIN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETTY LUENNOT JA HARJOITUKSET

Liiketaloustiede I

Professori *Jaakko Honko* on luennoinut syyslukukauden aikana 2 vt. yrityksen talouden suunnittelun ja valvonnan erikoiskysymyksistä kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajille.

Professori *Martti Saario* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. verotus- ja rahoituskysymyksistä lähinnä cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville.

Seminaariharjoituksissa, joita ovat johtaneet professori *Martti Saario*, professori *Jaakko Honko* ja lehtori *Veijo Rüstama*, on pidetty seuraavat esitelmät:

Kauppat.lis. *Eero Artto*, Kassavirta-analyysin käytöstä; ekonomi *Martti Etola*, Investoinnin tuottoprosentti hinnanasetannan apuna; ekonomi *Reijo Harju*, Kiinteistöyrityksen verotus ja rahoitus; ekonomi *Antti Isojunno*, Tilintarkastaja osakkeenomistajan etujen valvojana; kauppat. lis. *Jouko Lehtovuori*, Katsaus kirjanpidonteoriaan; ekonomi *Kalevi Liukkonen*, Investoinnin tuottoprosentin hyväksikäytöstä kaupallisen yrityksen tuloksen mittaamisessa ja suunnittelussa; ekonomi *Timo Peltola*, Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelusta; ekonomi *Aunus Salmi*, Inflaatio ja yrityksen tulos; kauppat.maist. *Asko Saviaho*, Valtion liikelaitosten tulos vuosina 1963—1966; sekä keskustelu taloustieteen metodiongelmista, jonka alusti kauppat. lis. *Jouko Lehtovuori*.

Liiketaloustiede II

Professori *Mika Kaskimies* on luennoinut ja johtanut case-harjoituksia lukuvuoden aikana joka toinen viikko 2 t. kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon arvosanoja liiketaloustiede II:ssa suorittaville. Harjoituksissa on käsitelty laudatur-tutkielmia ja keskusteltu ryhmässä.

Professori *Huugo Raninen* on luennoinut joka toinen viikko 2 tuntia kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon cum laude approbatur- tai laudatur-arvosanoja suorittaville liiketaloustiede II:ssa organisaatio- ja henkilökysymyksistä.

Kansantaloustiede

Fulbright-professori *Elmar Järvesoo* luennoi syyslukukaudella 3 vt. taloudellisen kasvun problematiikkaan liittyvistä kysymyksistä cum laude approbatur-arvosanaa opiskeleville.

Dosentti *Jaakko Lassila* luennoi kevätlukukaudella 3 vt. raha- ja luotto-problematiikasta sekä yleisistä talouspoliittisista kysymyksistä.

Oikeustiede

Professori *K. A. Telaranta* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut 2 vt. valituista kauppaoikeudellisista kysymyksistä oikeustapausten valossa.

Professori *P. J. Muukkonen* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. valituista perhe- ja perintöoikeudellisista kysymyksistä oikeustapausten valossa.

Sosiologia

Vt. apulaisprofessori *Kalevi Piha* on lukuvuoden aikana johtanut kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitettua metodiseminaaria, jonka yhteydessä on pidetty seuraavat esitelmät:

Kankkunen, Pentti, Kirjallinen materiaali tutkimuslähteenä; *Karanko, Kari*, Hypoteesi ja sen asema tutkimussuunnitelmassa; *Kirjavainen, Jorma*, Koe sosiaalitutkimuksessa; *Kukkonen, Tapio*, Tieteellisen raportin kirjallisesta esittämisestä; *Mänttari, Jukka*, Kausaalisuuden ongelma; *Sillberg, Olavi*, Havainnointi tietojen keräämismenetelmänä; *Tienari, Risto*, Tutkimuksen esivalmisteluun liittyvistä tehtävistä; *Tuomikorpi, Toivo*, Mittauksen ongelmista.

Taloushistoria

Dosentti *Keijo Alho* on johtanut kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitettuja seminaariharjoituksia 2 vt. joka toinen viikko.

Talousmaantiede

Lukuvuonna 1966—67 on talousmaantieteen kauppätieteiden kandidaattiopetusta annettu seuraavasti: Professori *Stig Jaatinen* luennoi kevätlukukaudella 2 vt. Pohjois-Amerikan aluemaantiedettä, FT *Kai-Veikko Vuoristo* luennoi syyslukukaudella 2 vt. tilastotieteen maantieteellisistä sovellutuksista sekä kevätlukukaudella 2 vt. kaupunki- ja vaikutusalue-maantieteestä ja KTL *Risto Laulajainen* luennoi kevätlukukaudella 2 vt. liikennemaantiedettä. Professori *Jaatinen* on johtanut leht. *Jaakko Havukkalan* avustamana kandidaattiseminaariharjoituksia koko lukuvuoden ajan 2 vt.

Talousmatematiikka ja tilastotiede

Professori *Sakari Mattila* on luennoinut kevätlukukaudella 1 vt. differentiaali- ja differenssiyhtälöiden teoriaa taloustieteellisin sovellutuksin.

Apulaisprofessori *Jouko Manninen* on luennoinut syyslukukaudella 1 vt. joukko-opin alkeita sovellutuksin.

KTL *Raimo Keloharju* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt:n erikoiskurssin harjoituksineen talousdynamiikasta.

Tavaraoppi ja teknologia

Dosentti *Erkki Aaltio* on luennoinut cum laude approbatur-arvosanaa varten syyslukukaudella 2 vt. sellu- ja paperiteknologiaa.

Englannin kieli

Apulaisprofessori *Erkki Penttilä* on lukuvuoden aikana luennoinut peruskurssin englanninkielen kehityksestä (1 vt.), kääntämistekniikkaa (1 vt.), laudatur-kurssin vanhempien kielikausien tekstejä (2 vt.), semantiikan kurssin (1 vt.); johtanut proseminaariharjoituksia cum laude approbatur-arvosanaa varten (2 vt.) sekä seminaariharjoituksia laudatur-arvosanaa varten (2 vt. joka toinen viikko).

Lehtori *Philip Binham* on luennoinut englannin kirjallisuuden historiaa (1 vt.), Shakespearen draamoja (1 vt.), opettanut puhekielen käyttöä (1 vt.) ja johtanut suullisia ja kirjallisia käännösharjoituksia korkeampia arvosanoja varten (2 vt.).

Espanjan kieli

Lehtori *Erkki Vierikko* on luennoinut syyslukukaudella latinalaisen Amerikan tietoudesta 2 vt. ja kevätlukukaudella Espanjan 1500-luvun kirjallisuudesta 2 vt.

Ranskan kieli

Apulaisprofessori *Reino Hakamies* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. ranskan kielen historiaa ja kevätlukukaudella 2 vt. Ranskan poliittisista, taloudellisista ja työmarkkinajärjestöistä.

Ruotsin kieli

Professori *Ake Granlund* on luennoinut syys- ja kevätlukukaudella 2 vt. nykyruotsin kielipoliittisista ongelmista.

Lehtori *Martin Sevelius* on pitänyt suullisia käännösharjoituksia 2 vt. ja kirjallisia käännösharjoituksia 2 vt. sekä pitänyt oikeakielisyyseikoihin liittyviä harjoituksia 1 vt.

Saksan kieli

Professori *Erich Kunze* on luennoinut syyslukukaudella peruskurssin saksan kielen kehityksestä (2 vt.), kevätlukukaudella kirjallisuudenhistoriaa (2 vt.) ja lukuvuoden aikana kääntämisteoriaa ja -metodiikkaa siihen liittyvine harjoituksineen (2 vt. joka toinen viikko); johtanut lukuvuoden aikana prosemiraariharjoituksia cum laude approbatur-arvosanaa varten (2 vt.) sekä seminaariharjoituksia laudatur-arvosanaa varten (2 vt. joka toinen viikko).

Professori *Kaj B. Lindgren* on luennoinut saksan lauseoppia syys- ja kevätlukukaudella 2 vt.

Lehtori *C.-A. v. Willebrand* on johtanut käännösharjoituksia 3 vt.

FT *F. M. O. Nikolowski* on pitänyt saksan kielen fonetiikan kurssin ääntämisharjoituksineen 1 vt., ohjannut keskusteluharjoituksia 1 vt. sekä tyyliharjoituksia 1 vt.

FM *Marja-Leena Söderholm* on pitänyt kollokviokurssin 1 vt.

Suomen kieli ja tyylioppi

Apulaisprofessori *Jarl Louhija* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut suomen kielen kehityksestä 1 vt. ja tyylioppia 1 vt.

B. EKONOMIN, AKATEEMISTA SIHTEERIN JA KIRJEEN- VAIHTAJAN TUTKINTOA VARTEN OPISKELEVILLE PIDE- TYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Koska pidetyt luennot ja harjoitukset on yksityiskohtaisesti selostettu lukuvuoden 1966—67 opetusohjelmassa, on tässä vuosikertomuksessa mainittu vain oleelliset poikkeukset vahvistetusta opetusohjelmasta sekä eri oppiaineissa pidetyt seminaariharjoitukset.

Liiketaloustiede I

Professori *Martti Saarion* johtamissa ja vt. assistentti *Timo Hallamaan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Alho, Tarja Kaksinkertainen verotus? *Hokkanen, Kari*, Yrityksen tarve tuloksen tasaukseen ja sen mahdollisuuksia siihen; *Honkala, Kaija*, Rahoitusrakenne ja sen tekijöitä; *Kanerva, Markku*, Luottojen vakuuksista; *Karjalainen, Juhani*, Näkökohtia kiinteistöyhtiöiden verotuksesta; *Koivisto, Veikko*, Hankkijaluotto rahoituksessa; *Koivunen, Risto*, Factoring-rahoitus; *Korvola, Seppo*, Liikevaihtoverotus ja rakennustoiminta, *Kotakorpi, Marja-Liisa*, Tulostasoituskeinot ja kustannusten etuoikeusjärjestys; *Kärkkäinen, Rauno*, Verotuksen neutraliteetti rahoitusmuotojen suhteen; *Mäntynen, Mikko*, Tappiollisen yrityksen osakekannan arvonmäärittely fusiota silmälläpitäen; *Noponen, Juhani*, Tilinpäätös virallisten pelisääntöjen ja realisointiperiaatteen mukaan; *Nyyssönen, Eila*, Liiketulon jako eri kuntien kesken; *Sahla, Leena*, Pagatorinen tiliteoria ja sen vertailua meno-tuloteorian kanssa; *Vatanen, Leo*, Vastikkeettomat saannit ja luovutukset liikeverotuksessa.

Professori *Martti Saarion*, professori *Jaakko Hongon* ja lehtori *Veijo Riistaman* johtamissa ja vt. assistenttien *Timo Hallamaan*, *Aatto Prihdin* ja *Kalervo Virtasen* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Järvinen, Taina, Avoin tappiontasausko?; *Kivimäki, Kirsti*, Käyttöomaisuuden poistojen neljä tehtävää; *Lohikoski, Olavi*, Käyttöomaisuuden luovutuksen käsittely verotuksissa; *Räikkönen, Yrjö*, Yrityksen luottokelpoisuuden tutkiminen; *Rännäri, Osmo*, Hintadifferointi ja sen vaikutus yrityksen kannattavuuteen; *Saari, Kari*, Piilovarauksen kustannukset; *Saarikoski, Jussi*, Takuupäääoma; *Sankelo, Erkki*, Ostobudjetti ja varastojen valvonta; *Seppälä, Hannu*, Tavaratalon kannattavuuden suunnittelu ja tarkkailu; *Sivula, Reijo*, Liikevaihtoverotuksen pulmakysymyksiä; *Timberg, Veikko*, Laskentatoimen raportit ja niiden esittäminen.

Professori *Jaakko Hongon* syyslukukaudella ja lehtori *Jouko Lehtovuoren* kevätlukukaudella johtamissa ja vt. assistenttien *Aatto Prihdin* ja *Kalervo Virtasen* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Harju, Paavo, Työmaakohtaisesta taloudellisuustarkkailusta maanrakennusalalla valtionhallinnossa; *Koljonen, Oiva*, Rakennusyrityksen kustannuslaskenta; *Korhonen, Jarmo*, Suoritteet taloudellisuustarkkailussa; *Korte, Riitta*, Ajatuskuluja ja menetelmiä harkinnanvaraisten tekijöiden huomioonottamiseksi päätöksenteossa; *Pitkänen, Seppo*, Analyysi Valtionrautateiden organisaatiosta ja taloudesta; *Saarinen, Risto*, Optimivarausten teoria; *Savolainen, Anita*, Asunto-osakeyhtiön verotus; *Seppä, Pekka*, Eräsuuruuden vaikutus kustannuksiin kirjapainossa; *Siltanen, Paavo*, Asiakaskohtainen kannattavuuden valvonta tukkuliikkeessä; *Sipponen, Tapio*, Verkko-menetelmien mahdollisuuksista suunnittelun apuvälineinä; *Tikka, Esko*, Varaston tarkkailu ja kiertonopeuden parantamiskeinoja; *Tikkanen, Erkki*, Riskin huomioimisesta investointivaihtoehtojen vertailussa; *Uosukainen, Ritva*, Uuden tuotteen kustannukset ja hinnan asettaminen; *Ylä-Liedenpohja, Jouko*, Yrityksen rahoituksen suunnittelu pitkällä tähtäyksellä.

KT *Veikko Jääskeläisen* johtamissa ja assistentti *Eero Larmolan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Ahonen, Kalevi, Valtion tilinpitojärjestelmän koneellistaminen; *Heinonen, Olli*, ATK-laitteiston valinta; *Honkanen, Kauko*, Informaation arvo ja kustannukset; *Lecklin, Olli*, Tietojen kaukosiirto; *Paananen, Aimo*, Teollisuusyrityksen palkkalaskenta ATK-sovellutuksena; *Pesonen, Hannu*, Varastonvalvonta ja ATK tukkuliikkeessä; *Rantavaara, Pekka*, Optimaalinen investointibudjetti — matemaattisen suunnittelun sovellutus; *Repo, Pekka*, Liikepankki ATK:n käyttäjänä; *Rouhiainen, Reino*, Erään teollisuusyrityksen kustannuslaskentajärjestelmä tietokoneelle sovellettuna; *Rytönen, Tapani*, Talousdynamiikka liikkeenjohdon työvälineenä; *Turunen, Matti*, ATK:n kannattavuus- ja taloudellisuustarkkailu; *Valpola, Vesa*, ATK investointikohteena.

Lehtori *Eero Arton* johtamissa ja assistentti *Eero Larmolan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Aalto, Reijo, Huoltoaseman perustaminen; *Ahonen, Matti*, Verotus ja yritysmuodot; *Haataja, Mauri*, Pakastekuljetukset ja pakasteverkosto; *Hallamaa, Kari*, Rahoitustarve ja kiertoajat; *Haru, Heikki*, Yksityisen henkilön sijoitusmuotojen edullisuus vuosina 1961—65; *Jalli, Lauri*, Sahatavaran kuljetusvaihtoehdot ja sen kustannukset erään Itä-Suomessa sijaitsevan teollisuusyrityksen kannalta; *Koski, Hely*, Raha-alijäämän sopeuttaminen lyhyellä tähtäimellä ja sen kustannukset; *Lindqvist, Hilikka*, Virta-käsitteet ja niiden käyttö; *Mattila, Olavi*, Kannattavuusvastuu ja sen soveltamisvaikeudet käytännössä; *Nikula, Pekka*, Verotuksen vaikutus pääoman ohjautumiseen ja keskittymiseen; *Ojares, Martti*, Yrityksen arvo julkaistujen taseiden perusteella; *Stålhammar, Marja*, Tulojen kirjauskypsyys meno-tuloteoriassa, verolacissa ja liikevaihtovero-laissa; *Ventonen, Esa*, Liikevaihtoverolain rahoitusvaikutukset tukku- ja vähittäisverovelvollisiin.

Lehtori *Veijo Riistaman* johtamissa ja vt. assistentti *Anna-Leena Halmeen* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Aalto, Olavi, Inflaation odotus päätöksenteossa; *Hintzell, Arja*, Sivu- ja rinnakkaistuotteiden kustannuslaskennallisia ongelmia; *Jarmala, Lea*, Verojen osuus tuotteiden kustannuksista; *Kasurinen, Ahti*, Ns. vuosihaasteettoman fusion toimeenpano; *Kousa, Ossi*, Aineenkäytön selvittäminen kustannuslaskentaa ja lyhytkautista tuloslaskentaa varten; *Leppäharju, Raimo*, Tilinpäätöksen ajankohdan valinta; *Lindqvist, Matti*, Hallinnon ja myynnin kustannusten tarkkailu; *Meriläinen, Väinö*, Tarvitaanko tukku-liikkeessä nimikekohtaista varastokortistoa; *Nummi, Osmo*, Ylläpitokustannusten laskenta ja tarkkailu prosessiteollisuudessa; *Numminen, Erkki*, Kirjanpito-koneen valinta; *Pohjalainen, Pekka*, Käteismaksutulujen tarkkailukeinoista erityisesti sisäisen tarkkailun tehokkuutta silmälläpitäen; *Rauman, Jouko*, Ns. kauppiallinen varovaisuus — totta vai teeskentelyä; *Swanljung, Harry*, Full-cost-periaate ja rajakustannukset hintapolitiikan apuna; *Tuomi, Toivo*, Polttoaineen valintaan vaikuttavista tekijöistä keskisuomalaisten yritysten kan-nalta katsottuna; *Tuominen, Seija*, Pääoman korko, tuotto vai kustannus? *Virkkunen, Matti*, Kirjanpidon, verotuksen ja kustannuslaskennan poistot toisiinsa verrattuna.

Lehtori *Jouko Lehtovuoren* ja KTL *Risto Järvisen* johtamissa seminaari-tilaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Enomaa, Eero, Kiinteistökaupan verotusongelmat; *Kajanto, Arto*, Verotusnäkökohta suuryri-tyksiä juridisesti organisoitaessa; *Kaukonen, Kaste-Helmi*, Pienosakkaan asema yrityksessä; *Ketterer, Taisto*, Liikepankin haarakonttorin kannattavuus; *Koskimies, Heikki*, Kustannuslaskenta matriisi-esityksenä; *Lindell, Tytti*, Tulolähteen loukkaamattomuus; *Nyberg, Reijo*, Kannattamattomien asiakkaiden ongelma; *Pulkkanen, Olli*, Yrityksen luottokelpoisuuden arviointi; *Saarinen, Pekka*, Kirjanpito matriisi-esityksenä; *Stenhäll, Turo*, Yrityksen neutraali tuloverotus; *Söderlund, Seppo*, Puutavaran hankintakustannukset suunnittelulaskelmissa; *Vaarre, Pertti*, Tilinpäätöstaseiden informaatioarvo; *Vuorinen, Pekka*, Asumisen rahoitus; *Äikää, Jorma*, Harkinta- ja arviovero-tuksen tarkoituksenmukaisuus;

Liiketaloustiede II

Seminaaritilaisuuksissa, joita on johtanut professori *Huugo Raninen* assistentti *Iiro Jahmukaisten* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Fäldt, Pekka, Organisaatioperiaatteet ja niihin kohdistetusta kritiikistä; *Haataja, Mauri*, Elintarvikealan vapaachtoiset ketjut ACO ja Spar; *Harju, Ahti*, Yrityksen luotto-politiikasta ja luotto-osaston keinoista sen toteuttamiseksi; *Heinonen, Kristiina*, Esimies ja alainen; *Hinttula, Taneli*, Unionin ja Esson hallinto- ja myyntiorganisaatiot; *Huhtala, Antero*, Erään lääketehaan organisaatio ja sen arvostelu; *Kallio, Eero*, Suomi ja Euroopan inte-graation kehitys; *Kemiläinen, Matti*, Erään autoliikkeen organisaatio; *Kilpikoski, Pekka*, Liikkeen-johdon asema ja merkitys yrityksessä; *Kronlund, Krister*, Neuvottelut ja niihin liittyvistä ongel-mista; *Kärkönen, Kalevi*, Suomen pienteollisuuden nykyinen asema ja tulevaisuus; *Laine, Reijo*, Ehdotus erään yrityksen kenttämyyntiorganisaation uudistamiseksi; *Lecklin, Olli*, Liikkeenjohdon modernit päätöksenteon apuvälineet; *Nieminen, Sirpa*, Motivaatiotutkimuksen mahdollisuudet markkinoinnin suunnittelussa; *Oksanen, Kaisa*, Autoritäärisestä ja demokraattisesta johtajuus-ta; *Saarinen, Yrjö*, Referointi teoksesta "The analysis of organizations"; *Seppälä, Esa-Tapio*, Yrityksen tavoitteista; *Sotamaa, Pentti*, Yrityksessä esiintyvistä konflikteista; *Tuomainen, Riitta*, A. Ahlström Osakeyhtiön organisaatio ja siinä suoritettavat muutokset; *Tuomola, Marketta*, Organisaation hierarkian rakenne.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Mika Kaskimies* on johtanut assistentti *Kaj Gustafssonin* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Anttila, Mai, Innovaation omaksumisprosessi ja sen merkitys mainonnassa; *Björklöf, Erik*, Finn Finland — Suomen ensimmäinen laajapohjainen vientikampanja; *Haapala, Panu*, Kulutustavareiden kaupan kilpailuryhmistä maassamme; *Haavisto, Kari*, Suomen vientitoiminnan ongelmia; *Helenius, Heikki*, Markkinatutkimuksessa käytettävistä näytteenottomenetelmistä ja niiden valintaan vaikuttavista tekijöistä; *Hermö, Simo*, Kontainerin vaikutuksista merikuljetus- ja satamakustannuksiin; *Hokkanen, Kari*, Hemköp-yritys ja sen mahdollisuuksista Suomessa; *Huhananti, Kristiina*, Sattumanvaraisista eduista markkinoinnissa; *Iivonen, Usko*, Suhdetoiminta — markkinointi; *Joutsenniemi, Juhani*, Äänilevyjen markkinoinnista Suomessa; *Jänis, Jukka*, Valokuvat mainonnassa; *Kallio, Kari*, Jättesäkkimenetelmä ja sen markkinointi Suomessa; *Kujala, Hannu*, Itsepalvelu rautakaupassa; *Kuusikumpu, Erkki*, Kuluttajan taloudellisen edun suojaamisesta Suomessa kilpailulainsäädännön valossa; *Kytöhonka, Sirkka*, Strategia ja toimintaperiaatteet vientihankkeen markkinoinnissa; *Laine, Reino*, Automaattimyyntin asema vähittäiskaupassa; *Leskinen, Olavi*, Paperi- ja kartonginjalosteiden vienti maastamme; *Lyytikäinen, Jorma*, Kuluttajien ostotavat tutkimuksen kohteena; *Malmio, Jyrki*, Kaupallinen varustus taajaman hierarkiatason ilmentäjänä; *Mesiäinen, Risto*, Kriittinen analyysi teoksesta Reijo Luostarinen: Vientiprojektin suunnittelu; *Niemi, Heikki*, Mielikuvat ja mieltäminen; *Pohto, Anneli*, Matkailumarkkinoista ja -markkinoinnista; *Punakivi, Olavi*, Jakelusta sekä jakelutien valintaongelmasta tekstiilialan vaatetusteollisuudessa; *Ruonansuo, Timo*, Discount-tavaratalo ja sen mahdollisuuksista Suomessa; *Rytönen, Tapani*, Järkevän aluejaon avulla myyntiorganisaation tehokkaampaan toimintaan; *Salonen, Reijo*, Tuotteen testauksen mahdollisuuksista; *Salovaara, Ritva*, Elintarvikeliikkeiden asiakasmäärien tunti- ja viikonpäivävaihteluista; *Seire, Karl-Ivar*, Erään mallas- ja virvoitusjuomatehtaan autostamyyjät; *Seppälä, Hannu*, Markovin ketjut markkinoinnin apuvälineenä; *Sierla, Heikki*, Ulkomainen näyttelytoiminta vientimarkkinointimme apuna; *Siik, Juha*, Autokoulun erikoisasema markkinoinnissa; *Sillanpää, Heikki*, Suomen autovuokraamoiden markkinoinnin erikoisongelmista; *Sillberg, Olavi*, Voin kulutuksesta Suomessa sekä markkinain tulevaisuuden näkymiä; *Sivula, Reijo*, Elokuvateattereiden markkinointiongelmista; *Sjöman, Timo*, Tukkukaupan osan rakenne Suomessa; *Strömberg, Pertti*, Paperin jakelusta ja jakeluteistä erityisesti erään teollisuuslaitoksen kannalta tarkasteltuna; *Talikka, Tellervo*, Mainonnan asema säästöpankkien markkinoinnissa; *Talvitie, Timo*, Myynnin raportointi eräässä nestekaasualan yrityksessä; *Toivanen, Tuire*, Kuluttajien luokittelusta ja sen ongelmista markkinatutkimuksissa; *Utter, Eero*, Kesko Oy:n asiakas-kauppojen sekä KK-laisten ja SOK-laisten osuuskauppojen myymälärakenteen kehityksestä vv. 1952—1964; *Vallinmäki, Aili*, Kuluttajan sosiaalinen sidonnaisuus; *Wessman, Rauno*, Suomen selluloosan vienti Itäblokin maihin vuosina 1950—1965; *Vierto, Olli*, Bensiinin jakeluteistä ja markkinoinnista Suomessa;

Lehtori *Leo Ahlstedtin* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Davidsson, Anneli, Jäätelön markkinoinnin erikoispiirteitä; *Halme, Reijo*, Organisaatiokäytännön muuttaminen; *Heikkilä, Pirjo*, Havainnointi; *Hyppönen, Inkeri*, Työnjako ja sen sosiaaliset seuraukset; *Hyryläinen, Olli*, Johto-organisaation rakenne; *Järvinen, Heli*, Konflikteista; *Kasurinen, Ahti*, Liikkeenjohdon teoreettiset koulukunnat; *Kopra, Ismo*, Yrityksen toiminnan

koordinointiongelmia; *Kotikoski, Raila*, Kansallis-Osake-Pankin henkilökunnan koulutus-toiminta; *Kuusela, Juha*, Status; *Kääriäinen, Kari*, Vientiosaston tehtävät ja asema organisaatiossa; *Laaksonen, Seppo*, Yhtenäisen liikkeenjohdon teorian näköalat "Toward a unified theory of management" -teoksen valossa; *Lanu, Juha*, Yrityksen suunnitteluprosessi; *Mikkonen, Ritva*, Organisaatiokäyttäytyminen; *Myyrinmaa, Kari*, Hajautus organisaatiossa; *Nurmi, Kalevi*, Rahtausmeklari hakurahtiliikenteessä; *Palomäki, Inkeri*, Ryhmädynamiikka; *Pentikäinen, Rauno*, Kilpahihtosuksien kehittäminen ja markkinointi; *Pollari, Kaarina*, Työn taso ja oikeudenmukainen palkka; *Raula, Marja*, Pölynimurin markkinointi Suomessa; *Reinikka, Alpo*, Arvoanalyysin sisältö ja toteutus; *Ropponen, Ilpo*, Yritysten ulkopuolinen liikkeenjohdollinen täydennyskoulutus Suomessa; *Rämö, Kari*, Mainosvälineiden valinnan periaatteet; *Rännäri, Osmo*, Liikkeenjohtoryhmä yrityksen organisaatiossa; *Saari, Risto*, Sanomalehden tilaushankinnan ongelmia; *Salin, Viljo*, Kirjojen markkinoinnin toimialatutkimus Suomessa v. 1965; *Salovaara, Pertti*, Kommunikaatiosysteemit; *Seppä, Pekka*, Ilmoittelu paikallislehdissä; *Sinkkonen, Jorma*, Yritys ja sen intressit; *Sjöblom, Tuula*, Korujen markkinointi Suomessa; *Sohlberg, Klaus*, Johto-organisaation rakenne; *Sukselainen, Eljas*, Muodollinen organisaatio; *Talvitie, Ilkka*, Aerosoliuuteuden suunnittelu ja markkinointi; *Tikkanen, Erkki*, Organisaatiorakenteen kasvusta ja siihen liittyvien ongelmien ratkaisemisesta; *Tiusanen, Seppo*, Valvontaprosessit ja -systeemit; *Toivonen, Juhani*, Ryhmät ja niiden ominaisuudet; *Tolvanen, Kari-Pekka*, Tavoitteiden asettaminen yrityksessä; *Uotila, Kristiina*, Suomalainen muotikenkä vientituotteena; *Vanhanen, Matti*, Sivuelimet ja niiden aiheuttamat konfliktit organisaatiossa; *Väisänen, Ritva*, Suomeen ulkomailta suuntautuvan matkailun edistämistoiminnasta.

Seminaariharjoituksissa, joita lehtori *Meeri Saarsalmi* on johtanut syyslukukaudella ekonomien *Eero Iisahon* ja *Olavi Pihlajaniemen* avustamana, on käsitelty edempänä lueteltuja aiheita. Niistä osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Apponen, Olli, Factoring yrityksen rahoitusongelmien ratkaisijana; *Harju, Osmo*, Markkinointiajattelun soveltamisesta huolinnassa; *Kallinen, Liisa*, Kuluttajan hintatietoisuudesta; *Kaukonen, Matti*, Henkilöautojen kysyntätekijöistä; *Kauria, Mauno*, Oluen markkinointi Suomessa; *Keisto, Matti*, Virvoitusjuomien markkinoinnista Suomessa; *Kemppainen, Matti*, Mainostajan ja mainostoimiston yhteistyö; *Kohonen, Markku*, Parametriratkaisuista talous- ja taidelasin markkinoinnissa; *Koskenalusta, Timo*, Pakkauksen osuudesta kulutustavaroiden markkinoinnissa; *Lavisto, Liisa*, Tavarataloyrityksen muotitavaroiden hankinnoista; *Lindgren, Olli*, Matkailuorganisaatio Suomessa; *Luhtala, Pertti*, Motivaatiotutkimuksen hyväksikäyttö mainonnassa; *Makkonen, Leena*, Kaupallisten sihteerien toiminta; *Mattila, Jussi*, Alkoholijuomien menekki ennakkoinnista; *Mettälä, Varpu*, Tulojen muutosten vaikutuksesta kuluttajan käyttäytymiseen; *Nyman, Lars*, Valtiovallan toimenpiteet maamme laivanrakennusteollisuuden kilpailukyvyä edistämiseksi; *Opas, Jorma*, Aikatekijä kestokulutushyödykkeiden kysynnässä; *Pekonen, Jyrki*, Suomalainen kuluttaja osamaksuluoton käyttäjänä; *Turhala, Hilikka*, Teini-ikäisten varainkäytöstä; *Turhala, Veli*, Valmiiden puutalojen viennistä.

Lehtori *Martti Särkisillan* mainonnan suunnittelua ja toteuttamista koskeneeseen III vuosikurssin erikoisluentosarjaan on kuluva vuosi ensimmäistä kertaa liitetty siihen elimellisesti niveltynyt 10 luentotunnin korokeyeskusteluohjelma. Ohjelman suunnittelu on tapahtunut

Kauppakorkeakoulun ja Mainostoimistojen Liiton yhteistyönä ja sen toteuttamiseen on osallistunut 15 ulkopuolista asiantuntijaa. Korokekustelun puheenjohtajana on toiminut ekonomi *Asko Siukosaari*.

Lehtori *Martti Särkisillan* johtamissa seminaariharjoituksissa on kevätlukukauden aikana käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Forssell, Bengt, Kipsoniitti-rakennuslevyn mainonnasta; *Hirvonen, Leena*, Tuote- ja yrityskuva markkinointitekijöinä; *Korhonen, Jarmo*, Sanomalehti-ilmoittelun kausivaihteluista ja niiden syistä; *Lahdenpää, Markku*, Tutkimuksen hyväksikäyttö markkinoinnin suunnittelussa; *Laitio, Pentti*, Mainostoimiston rakenne ja toiminta; *Lähteenmäki, Helena*, Mainonnan etukäteistestauksesta; *Maisniemi, Kari*, Mainonta ja muistaminen; *Ranki, Kari*, Tuotesuunnittelu markkinoinnin apuvälineenä; *Riistama, Pirkko*, Lahden majoitusliikkeiden asiakasanalyysi; *Seppälä, Jorma*, Alkoholijuomien mainonnan rajoitukset ja niiden valvonta; *Tohka, Aulikki*, Televisio-mainonnan erikoispiirteistä ja vaikutuksista; *Tyrväinen, Pertti*, Ostokeskukset ja niiden suunnittelu; *Valve, Timo*, Elintarvikepohjaisen vähittäiskaupan kehityspiirteitä Suomessa; *Varava, Aila*, Innovaation eteneminen kuluttajien keskuudessa kuluttajan käyttäytymistekijöiden valossa; *Virranne, Leo*, Erään deodoranttituotteen vientimarkkinoinnista; *Väyrynen, Eero*, Tavarataylorityksen ostopolitiikasta.

Lehtori *Kyösti Pulkkisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Harju, Ismo, Sivililiikkeen perustaminen yrityksen kasvumuotona; *Harlio, Helka*, Obligaatioluotto Suomessa; *Hänninen, Marja-Liisa*, Televisio konttorin palveluksessa; *Ilvesvaara, Eeva-K*, Pankkitakaukset; *Jaatinen, Tuula*, Konttorin sisäiset viestiyhteydet; *Jussila, Antti*, Liikepankin valuuttakauppa; *Kankkunen, Markku*, Yrityksen organisaation hierarkiatasot; *Kannos, Ari*, Arkiston luokituksesta; *Karanko, Kari*, Oy Yleisradio Ab:n ylimmän johdon organisaation tarkastelua; *Kiuru, Esko*, Matkatoimiston organisaatiosta; *Kulmala, Seija*, Organisaatiokäsikirjoista; *Laine, Raija*, Tilivelvollisuus delegoinnin seurauksena; *Lempio, Ensio*, Liikepankkien suhdetoiminnasta; *Mäntylä, Kerttu*, Liikkeen johtaminen ja kommunikaatio; *Niemi, Marja-Leena*, Talletustileistä; *Nieminen, Antti*, Maaseutuvähittäiskauppaa harjoittavan yrityksen organisaation kehittäminen; *Nirvi, Annikki*, Suunnittelutoiminta yrityksen organisaatiossa; *Nyman, Aila*, Suomi ja kansainvälinen posti siirtoliike; *Paasonen, Markku*, Kotimaan clearingtoiminta; *Pekkarinen, Kirsti*, Yrityksen kasvun organisaatiolle aiheuttamia pulmia ja keinoja niiden ratkaisemiseksi; *Pentikäinen, Paavo*, Tapaturmantorjunnan organisaatio teollisuudessa; *Penttinen, Kari*, Arkiston hävittämissuunnitelma; *Penttinen, Matti*, Oy Alkoholiliike Ab:n jakeluverkoston organisaatio ja sen uudelleenjärjestely; *Pirttimäki, Airi*, Hajautus ja maantieteellinen hajasijoitus; *Raunio, Aila*, Kenkien markkinoinnin organisaatio Suomessa; *Reinius, Eero*, Pankkien notariaattitoiminta; *Reinius, Risto*, Arvopaperipörssi; *Reivinen, E-ko*, ATK:n soveltamisesta ja käytöstä pankkitekniikassa; *Riikonen, Tapio*, Suomen kiinnitysuottolaitos; *Sankelo, Erkki*, Ostotoiminnan tehokkuuden mittaamisesta; *Sarenti, Marja-Leena*, Marimekko Oy:n markkinoinnin organisaatio; *Savinainen, Mauri*, Postisiirto elinkeinoelämän palveluksessa; *Selin, Sinikka*, Laskukoneet konttorin käytössä; *Tilli, Harri*, Delegointi yrityksen organisaation rakentajana; *Timberg, Veikko*, Erään teollisuusyrityksen tiedotustoiminnan tarkastelua; *Vallari, Marketta*, Arkistointitehtävistä konttorin eri osastoilla; *Vartiainen, Reijo*, Kenttätutkimuksen haastattelulomakkeen laatimisesta.

KTM *Jukka Viheraaren* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Fagerström, E.M., Kilpailun vaikutus valtionrautateiden tariffipolitiikkaan; *Honkala, Olli*, Arvostelua rahansijoitusvaihtoehdoista maassamme yksityisen sijoittajan kannalta; *Ivakkö, Paavo*, Tuotantohyödykkeiden mainonnasta; *Jarmala, Lea*, Verotuksen merkitys päätöksenteossa yrityksen perustamisvaiheessa; *Karvinen, Pekka*, Uuden henkilökunnan tarve ja valinta yrityksessä; *Keinänen, Valto*, Lääkevalmiste A:n (Randomycin) markkinoilletulo Suomessa; *Kousa, Ossi*, Budjetoinnista ja sen avulla johtamisesta; *Kovettu, Helena*, Suomen sahataravaran vienti toisen maailmansodan jälkeen; *Käkönen, Esko*, Suomen ulkomaankauppa ja Euroopan taloudelliset integraatit; *Kärkkäinen, Uolevi*, Tutkimus maitokaupan valinnasta ja käytöstä; *Lindy, Risto*, Systemaattiset järjestelmät palkkapolitiikan apuna; *Lyytikäinen, Seppo*, Suomi ja EFTA; *Oksanen, Jorma*, Messut ja näyttelyt; *Routasuo, Olli*, Varastokirjanpito ATK-sovelluksena; *Salminen, Reijo*, Muoti valmisvaatteiden markkinoinnissa; *Takala, Risto*, ATK-toiminnan kannattavuudesta eräässä yrityksessä; *Valpas, Antero*, Paperiteollisuutemme kilpailuasema Länsi-Saksassa.

Kansantaloustiede

Opetusohjelmasta poikettiin siten, että assistentti *Asko Korpela* luennoi puolet syyslukukaudesta 6 vt. hintateoriaa prof. *Fedi Vaivion* luentosarjan puitteissa.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Fedi Vaivio* on ekonomi *Erkki Rissanen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Toimialatutkimukset (industry studies)): *Apponen, Olli*, Integroitumisalueiden vertailua; *Fagerström, Magnus*, Miten Ruotsissa suhtaudutaan toimialarationalisointiin; *Heinonen, Olli*, Suomen tekstiiliteollisuuden näkymiä; *Honkanen, Kauko*, Keskittymisaste eri toimialoilla; *Huhanantti, Kristiina*, Toimialarationalisoinnin ongelmista; *Joutsenniemi, Juhani*, Suomen vaatetusteollisuuden ongelmat; *Kallonen, Raimo*, Toimialarakenne ja taloudellinen muuttuminen; *Kohonen, Markku*, Suomen vähittäiskaupan rakennemuutokset; *Kovettu, Helena*, Kilpailulainsäädäntö ja toimialarationalisointi; *Mäkilärki, Kari*, Toimialalle pääsyn esteet; *Palomäki, Inkeri*, Suomen idänkaupan yrityskohtaisia kokemuksia; *Riikonen, Tapio*, Amerikkalaiset yritykset Euroopassa; *Salonen, Reijo*, Tehokkaan kilpailun kriteerit; *Sierla, Heikki*, Kirja-arvostelu teoksesta Joint International Business Ventures; *Sinkkonen, Jorma*, Hirschmanin nivelefekti ja ulkovaikutukset sekä niiden merkitys kehityssuunnittelussa; *Vaarre, Pertti*, Toimialan pitkän tähtäyksen tasapainosta; *Vanhanen, Matti*, Ulkomaisen tytäryhtiön perustamisproblematiikka.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Fedi Vaivio* on ekonomi *Rauno Tuomisen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Nykyaikaisen yrityksen piirteet): *Anttila, Mai*, Kansantaloustieteen ja liiketaloustieteen välisestä suhteesta; *Halme, Reijo*, Yritys ja tutkimustoiminta; *Kärkkäinen, Uolevi*, Yrityk-

sen teorian kehitysvaiheita; *Lyytikäinen, Seppo*, Miten jättiläisyhtiä hoidetaan; *Maisniemi, Kari*, Mitkä ympäristötekijät ovat tarpeen yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelussa; *Mattila, Jussi*, Ennakoinnit yrityksen suunnittelun perustana; *Nieminen, Antti*, Yritys ja sen sosiaalinen ympäristö; *Pekonen, Jyrki*, Metalliteollisuus Suomen kansantaloudessa (Teosanalyysi); *Pohto, Anneli*, Vienti ja suomalainen yritys; *Riistama, Pirkko*, Budjetointi ja yrityksen käyttäytyminen; *Sillanpää, Heikki*, Yrityksen päämäärästä; *Sjöblom, Tuula*, Vaihtoehtoiset organisaatiomuodot yrityksen kasvuprosessissa; *Tuomela, Marketta*, Yrityksen suunnittelu- ja päätösprosessi; *Uotila, Kristiina*, Japanin suuryritykset; *Valtari, Marketta*, Erilaiset yritysstrategiat.

Seminaariharjoituksissa, joita dosentti *Reino Rossi* on assistentti *Kari Haaviston* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Suomen talouselämän ongelmia): *Enomaa, Eero*, Talousneuvoston kasvupoliittisesta muistiosta; *Kajanto, Arto*, Talousneuvoston kehityssuunnitelmasta; *Karjalainen, Juhani*, Säästämisestä ja pääomanmuodostuksesta; *Kauria, Reino*, Kemian teollisuutemme ja sen kehitysnäkymiä; *Koskenalusta, Timo*, Puunjalostusteollisuutemme ongelmat; *Lano, Tuulikki*, Talousneuvoston suosituksista; *Opas, Jorma*, Ongelmat vientiin ryhdyttäessä; *Pulkkanen, Olli*, Maksutaseemme pitkän tähtäimen tasapaino-ongelma; *Rouhiainen, Reino*, Metalliteollisuutemme tulevaisuuden näkymiä; *Saarin, Pekka*, Suomen pääomakerroin ja siihen vaikuttavat tekijät; *Tyrväinen, Pertti*, Julkisen talouden rakenne; *Vallinmäki, Aili*, Suomen työllisyyden rakenteen kehitys; *Valve, Timo*, Väestön ja työvoiman kehitys; *Ventonen, Esa*, Suomen viennin kehityssuunnitelmasta.

Seminaariharjoituksissa, joita dosentti *Jaakko Lassila* on vt. assistentti *Eero Kallion* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Rahoitusmarkkinakysymyksiä): *Honkala, Olli*, Suomen arvopaperimarkkinat; *Kankkunen, Markku*, Vakuutuslaitokset rahoituksen lähteinä; *Karvinen, Pekka*, Suomen rahapolitiikka; *Kemiläinen, Matti*, Erityisluottolaitokset Suomessa; *Koivu, Risto*, Valtion merkitys rahoituslähteenä; *Korvola, Seppo*, Indeksiehdon käyttö Suomen rahoitusmarkkinoilla; *Kujala, Hannu*, Korkopolitiikan mahdollisuudet Suomen oloissa; *Kärkkäinen, Rauno*, Verotus rahoituspäätöksiin vaikuttavana tekijänä; *Lindqvist, Hilka*, Rahalaitosten keskinäisen kilpailun luonne; *Malmio, Jyrki*, Liikepankkien luotonannon kriteerit; *Mikkonen, Ritva*, Leasing-rahoitus ja factoring-rahoitus; *Noponen, Juhani*, Rahalaitosten keskuspankkivelkaantumisen Suomessa; *Oksanen, Jorma*, Suomen rahoitusmarkkinoiden institutionaalinen rakenne; *Ranki, Kari*, Suomen teollisuuden rahoitusrakenne; *Rauman, Jouko*, Emissioteknika Yhdysvalloissa; *Tilli, Harri*, Arvopaperimarkkinat Ruotsissa; *Tuominen, Seija*, Rahalaitokset kokonaistaloudellisessa tarkastelussa.

Seminaariharjoituksissa, joita VTT *Arvi Leponiemi* on assistentti *Asko Korpelan* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Ekonometria): *Aalto, Reijo*, Hollannin ekonometriset suunnittelumallit; *Jalli, Lauri*, Analyysi inflaation vaikutuksesta henkivakuutushankintaan: vuodet 1930–64; *Kilpikoski,*

Pekka, Ennalta valikoidut yhtälöt ja regressiokriteerit; *Kiuru, Esko*, Pöyhösen tutkimusryhmän kansainvälisen kaupan teoria; *Korte, Riitta*, Residuaalinen autokorreloituneisuuden testaus; *Koskimies, Heikki*, Mitä on ekonometria?; *Mesiäinen, Risto*, Aikasarja-analyysi eräiden kulutusmenojen tulojoustoista Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa vuosina 1948—1963; *Mäkinen, Matti*, Autoveron vaikutus henkilöautojen tuonnin rakenteeseen; *Parkkari, Heikki*, Ekonometrisen tutkimuksen suuntautuminen Suomessa; *Punakivi, Olavi*, Doolittlen estimointimenetelmä; *Reinikka, Alpo*, Englannin kokonaistaloudellinen kulutusfunktio; *Saarinen, Risto*, Moniyhtälömalli; *Sipponen, Tapio*, Dummy-muuttujien käyttö regressioyhtälöissä; *Tikka, Esko*, Investointitavaroiden tuontikysyntä Suomessa vuosina 1953—1966; *Yliluoma, Ritva*, Graafinen esitystapa empiirisen tutkimuksen apuvälineenä; *Ylä-Liedenpohja, Jouko*, Rahan kysyntä Suomessa vuosina 1926—65.

Seminaariharjoituksissa, joita KTL *Kalevi Kailasvuori* on KTM *Reino Airikkalan* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Kansainvälisen talouden monetarist ongelmat): *Björklöf, Erik*, Näkökohtia vapaasti vaihtelevista valuuttakursseista; *Hyryläinen, Olli*, Yhdysvaltojen maksutaseongelma; *Kuusela, Juhani*, Maksutaseen sopeutumismekanismit; *Kääriäinen, Kari*, Maksutaseen tasapaino ja talouspolitiikan muut tavoitteet; *Lavisto, Liisa*, Kansainvälinen liikepankkitoiminta; *Lindy, Risto*, Maksutase tilastollisena laskelmana; *Reinius, Eero*, Valuuttamarkkinat ja niiden tasapaino; *Repo, Pekka*, Idän ja lännen välinen kauppa; *Räikkönen, Yrjö*, Keskuspankkien välinen yhteistyö; *Saari, Kari W.*, Devalvoinnin vaikutuksista ja niiden tulkintateorioista; *Salovaara, Pertti*, Vientiluotto- ja vientitakuu-ongelmat; *Sohlberg, Klaus*, Maailmantalouden likviditeettiongelman ratkaisuehdotuksia; *Sukselainen, Eljas*, Kauppa kehitysmaiden kanssa — etuja ja vaikeuksia; *Swanljung, Harry K.*, Kansainvälinen valuuttarahasto; *Tiusanen, Seppo*, The "Group of Ten"; *Valpas, Antero*, Eurodollarijärjestelmä.

Seminaariharjoituksissa, joita KTM *Matti Sarakontu* on ekonomi *Olavi Sillbergin* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Työmarkkinakysymykset ja tulonjakaantuminen): *Fäldt, Pekka*, Tulonjakaantuminen eri maissa; *Harju, Ismo*, Tulonjakaantuminen Suomessa; *Jussila, Antti*, Työmarkkinamekanismi meillä ja Ruotsissa; *Keisto, Matti*, Ammattiyhdistysliikkeen tavoitteista Suomessa ja Ruotsissa; *Kuusikumpu, Erkki*, Japanin rauta- ja terästeollisuus; *Käkönen, Esko*, Ammattiyhdistysliikkeen järjestäytymisaste eri maissa; *Laaksonen, Seppo*, Palkkapolitiikka Neuvostoliitossa; *Lahdenpää, Markku*, Tulonjakaantuminen ja siihen vaikuttavat tekijät; *Leppäharju, Raimo*, Suomen liikenneongelmat; *Niemi, Pertti*, W.W. Rostowin taloudellisen kasvun vaiheet kritiikin valossa; *Numminen, Erkki*, Maamme koulutuksen kehitysongelmia; *Nyberg, Reijo*, Solidaarinen palkkapolitiikka ja sen ongelmat; *Stenhäll, Turo*, Ammattiyhdistysliikkeen suhtautuminen automaatioon; *Stålhammar, Marja*, USA:n, Englannin ja Ruotsin ammattiyhdistysliikkeet; *Söderlund, Seppo*, Työttömyydestä Yhdysvalloissa ja Euroopassa; *Äikää, Jorma*, Työajan lyhentäminen ja sen seuraukset.

Seminaariharjoituksissa, joita assistentti *Asko Korpela* on assistentti

Kari Haaviston avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Kokonaistaloudellinen suunnittelu): *Hallamaa, Kari*, Panos-tuotos- menetelmä; *Järvinen, Taina*, Talouspolitiikan tavoitteet ja kokonaistaloudellinen suunnittelu; *Kallinen, Liisa*, Libermanin ajatukset Neuvostoliiton suunnitelmataloudesta; *Kytöhonka, Sirkka*, Kokonaistaloudellinen suunnittelu ja demokratia; *Lanu, Juha*, Millä eri tasoilla voi talouselämässä esiintyä suunnittelua; *Manninen, Lauri*, Intian taloussuunnitelmat; *Mettälä, Varpu*, Jugoslavian suunnitelmatalous; *Pekkarinen, Kirsti*, Ranskan taloussuunnitelmat 1946—61; *Salminen, Reijo*, Miksi ja miten kokonaistaloudellinen suunnittelu yleistyy markkinatalouden maissa; *Savinainen, Mauri*, Kansainvälinen taloudellinen suunnittelu; *Tikkanen, Erkki*, Hintamekanismi ja kokonaistaloudellinen suunnittelu — talousprosessin ohjautuminen; *Timonen, Risto*, Taloudellinen ennakkointi kokonaistaloudellisessa suunnittelussa; *Väisänen, Ritva*, Markkinatalouden ja keskusjohtoisten maiden järjestelmät — kohtaavatko ne.

Oikeustiede

Professori *K. A. Telarannan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Honkala, Kaija, Komissiosopimus; *Ilvesvaara, Eeva*, Kauppa-agentti; *Kallio, Kari*, Kaupalliset toimeksiantosopimukset toisiinsa verrattuina; *Koivisto, Veikko*, Meklari; *Koskinen, Olle*, Valtuutus ja toimeksianto; *Laine, Raija*, Valtuutuksen peruutus; *Lindell, Tytti*, Asemavaltuutus; *Mäntynen, Mikko*, Valtuutuksen ylitys; *Ropponen, Ilpo*, Asiainhuolto; *Savolainen, Anita*, Valtuutus; *Seppälä, Esa-Tepio*, Prokuristin kelpoisuus ja toimivalta; *Vatanen, Leo*, Toleranssi- ja kombinaatiovaltuutus; *Vuorinen, Pekka*, Toimeksiantosopimus.

Professori *Pertti Muukkosen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Mattson, Kari, Yleislauseke VilpKilpL mukaan; *Parviainen, Pekka*, Sattumanvaraiset edut VilpKilpL mukaan; *Tuomas-Kettunen, Merja*, Väärän tai harhaanjohtavan tiedon antaminen VilpKilpL mukaan; *Lönnqvist, Frank*, Kielletyt kilpailunrajoitukset KilpailunestämislL mukaan; *Riutta, Kari*, Pakkaus ja siihen tehtävät merkinnät; *Hämäläinen, Kari*, Tavaramerkkioikeuden sisältö; *Haru, Heikki*, Tavaramerkin rekisteröiminen; *Raula, Marja*, Tavaramerkin luovutus; *Talvio, Markku*, Tavaramerkin oikeussuoja; *Sarpola, Terhi*, Tekijänoikeus mainosteeseen; *Lohikoski, Olavi*, Ns. mallinsuojasta; *Pitkänen, Seppo*, Kauppasopimuksesta kun ostajana on Valtionrautatiet; *Tuominen, Timo*, Standardisopimuksiin liittyviä oikeudellisia ongelmia; *Keinonen, Harri*, Työsuhdekeksinnöt; *Vartiainen, Reijo*, Sopimus elokuvaamisesta erityisesti mainontaa silmällä pitäen.

Sosiologia

Vt. apulaisprofessori *Kalevi Pihan* johtamissa sosiologian seminaariharjoituksissa on esitetty ja käsitelty seuraavat esitelmät:

Karanko, Kari, Televisio ja mainonta; *Kemppainen, Matti*, Mainonta kommunikaatioprosessina sosiologisesti tarkasteltuna; *Lahdenpää, Markku*, Uutuuden omaksumisen ja leviämisen tutkimuksista; *Leskinen, Olli*, Sosiaalisen konfliktin synty ja sääntely; *Mattsson, Kari*, Status ja rooli markkinoinnissa; *Takala, Liisa*, Yhteiskunnan muuttumisen vaikutus taloudelliseen käyttäytymiseen; *Tammisto, Katriina*, Suhdetoiminta sosiaalipsykologisesta aspektista; *Toivanen, Tuire*, Image sosiaalipsykologisena prosessina.

Talousmaantiede

Professori *Stig Jaatisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Syyslukukaudella: *Alho, Tarja*, Kreikka; *Dahlberg, Pirkko*, Euroopan metsävaroista ja niiden käytöstä; *Heinonen, Kristiina*, Vietnamin maantieteellinen rakenne; *Hinttula, Taneli K.*, Tanska maatalousmaana ja maataloustuotteiden viejänä; *Hirvonen, Leena*, Muuttoliike Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa vuosina 1950—64; *Ivanko, Paavo*, Suur-Helsingin ostoskeskusten sijainti väestön lukumäärään ym. seikkoihin verrattuna; *Kannos, Ari*, Ukraina; *Mattila, Olavi*, Suomen maataloudesta lähinnä kananmunien ja viljan valossa; *Myyrinmaa, Kari*, Forssan talousalueen taajamatutkimus; *Niemi, Heikki*, Lounais-Hämeen vaikutusalueet.

Kevätlukukaudella: *Anttila, Mai*, Englannin energiatalous; *Davidsson, Anneli*, Itävallan talousmaantieteellinen kehitys vuoden 1918 jälkeen; *Iivonen, Usko*, Intian IV:n viisivuotissuunnitelman talousmaantieteellinen tausta; *Kaukonen, Matti*, Teollisuuden sijaintivalinta suurkaupungin alueella; *Penttinen, Kari*, Teollisuuden sijaintitekijöistä lähinnä myllyteollisuuden ja Helsingin myllyjen kohdalla; *Penttinen, Matti*, Uudenmaan läänin päätieverkko ja sen tuleva kehitys; *Routasuo, Olli*, Helsingin keskustasuunnitelman liikennemaantieteelliset heikkoudet; *Talvitie, Ilkka*, Espoon kauppalan väestö ja palveluvarustus.

Lehtori *Jaakko Havukkalan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Forssell, Bengt, Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiön Jämsänjokilaakson tehtaiden puutavaran hankinta; *Kopra, Ismo*, Etelä-Afrikan luonnonvarat ja teollisuus; *Kronlund, Krister*, Turun ja Paraisten satamien kautta tapahtuva autolauttaliikenne; *Kulmala, Seija*, Venezuelan talouselämän rakenteesta; *Laine, Reino*, Sveitsin talouselämän rakenne; *Laitio, Pentti*, Jugoslavia matkailumaana; *Leskinen, Olavi*, Neuvostoliiton ulkomaankauppa ja erikoisesti sen käyttö ulkopoliitiikan työvälineenä; *Lähteenmäki, Helena*, Japanin elintarviketuotanto ja elintarvikkeiden tuonti; *Makkonen, Leena*, Maapallon alumiinintuotanto; *Mäntylä, Kerttu*, Israelin synty ja taloudellinen kehitys; *Niemi, Marja-Leena*, Portugalin korkintuotanto; *Nyyssönen, Eila*, Länsi-Saksan ulkomaankauppa; *Paasonen, Markku*, Japanin teollisuuden kehitys toisen maailmansodan jälkeen; *Pirttimäki, Airi*, Maapallon uskonnot taloudellisenä ja poliittisena tekijänä; *Raunio, Aila*, Kanadan kaivosteollisuus; *Reinius, Risto*, Intia ja Pakistan, itsenäistyminen ja taloudellinen kehitys; *Sarenti, Marja-Leena*, Ranskan taloudellinen ja poliittinen asema toisen maailmansodan jälkeen; *Seppälä, Jorma*, Kumi ja sen tuotanto; *Strömberg, Pertti*, Kiinan luonnonvarat; *Virranne, Leo*, Espanjan elinkeinoelämän rakenne;

FT *Kai-Veikko Vuoriston* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Jaatinen, Tuula, Meksikon talouselämä, *Kanerva, Markku*, Latinalainen Amerikka talouspoliittisena kokonaisuutena; *Kotikoski, Raila*, Bolivia; *Laine, Reijo*, Latinalaisen Amerikan metsätalous; *Pentikäinen, Rauno*, Uruguay ja Paraguay, vertailu; *Pitkänen, Seppo*, Keski- ja Etelä-Amerikan liikenneolot; *Reivinen, Esko*, Latinalaisen Amerikan väestö; *Ruonansuo, Timo*, Euroopan Talousyhteisö (EEC); *Saari, Risto*, Kuuban talous- ja poliittismaantieteellinen kehitys; *Seire, Karl-Ivar*, Chilen taloudelliset pääalueet; *Selin, Sinikka*, Brasilia taloudellisenä voimatekijänä; *Siik, Juha*, Länsi-Intia matkailualueena; *Sotamaa, Pentti*, Keski-Amerikan talouselämä; *Talikka, Tellervo*, Aachenin teollisuusalue; *Toivanen, Tuire*, Portugalin afrikkalaiset siirtomaat; *Tuomainen, Riitta*, Guayana; *Varava, Aila*, Etelä-Amerikan karjatalous; *Vierto, Olli*, Latinalaisen Amerikan maatalous ja siihen vaikuttaneet tekijät; *Väyrynen, Eero*, Karibian alueen öljyvarat;

Talousmatematiikka

Professori *Sakari Mattilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Hintzell, Arja, Kriittillisen tien menetelmä; *Pesonen, Hannu*, Investointibudjetti ja riski; *Siltanen, Paavo*, Investointipäätösten analyysimallit.

Apulaisprofessori *Jouko Mannisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Aalto, Olavi, Salkunkoostumusongelma; *Airaksinen, Timo*, Lineaarisen suunnittelun stokastisista laajennuksista; *Junnila, Timo*, Koneenkorvaamisprobleema; *Kääriäinen, Olli*, Kohdistusprobleemi tuotantolaitosten sijaintipaikkaan sovellettuna; *Laajakallio, Tapani*, Talousdynamiikan perusteista sovellutusesimerkin puitteissa; *Laakso, Seppo*, Kriittillisen tien menetelmä; *Lindqvist, Matti*, "Yhteinen etu"; *Nevasalo, Simo*, Dynaamisen suunnittelun perusteet; *Ranta-vaara, Pekka*, Kahden investointimahdollisuuden objektiivinen vertailu; *Sallinen, Pekka*, Deterministinen varastoprobleema; *Valpola, Vesa*, Nomogrammit ja niiden käyttömahdollisuus talousmatematiikassa.

Tavaraoppi ja teknologia

Dosentti *Erkki Aaltion* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Hänninen, Marja-Liisa, Alkydilakat ja -maalit; *Isomäki, N.*, Kasvinsuojeluaineet ja niiden käyttö; *Koski, Hely*, Kestomuoviliimat; *Kärkönen, E.T.K.*, Muovit sähkökoneiden eristeinä; *Lempiö, A.E.*, Autonrenkaiden pinnoitus; *Lindgren, O.S.*, Lyijyaku; *Meriläinen, V.I.*, Hapen valmistus; *Paananen, A.A.*, Lastulevyn valmistus; *Pentikäinen, P.V.*, Sahatavaran pakettilaivaus; *Saarikoski,*

J.M., Jalkineitten valmistuksesta; *Tohka, Aulikki*, Makkaroiden raaka-aineista ja valmistuksesta; *Toivonen, J.P.*, Muovipääällysteiset paperit ja kartongit; *Tuomi, T.K.*, Kasvuturve; *Turhala, Hilikka*, Lattiavahoista; *Turhala, V.J.*, Aerosoleista; *Uosukainen, Ritva*, Tasolasi; *Virkkunen, M.A.*, Mäntyöljyn valmistus ja jalostus.

Lehtori *Jukka Jutilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Aurola, Annikki, Voin laatutarkkailu; *Huhtala, J.A.A.*, PVC- ja PE-putket; *Keinänen, V.V.*, Öljytuotteiden varastoinnissa ja kuljetuksessa esiintyvistä haihtumishäviöistä; *Kemppainen, M.K.*, Viljasta kauppasiemeneksi; *Lahti, T.J.*, Muoviheijastimet; *Lyytikäinen, J.E.*, Vulkanoidun kumin fysikaalisten ominaisuuksien testausmenetelmistä; *Ojares, M.J.*, Voin valmistus; *Tuomainen, Riitta*, Väkirehujen tuotannosta ja tuontiväkirehuista Suomessa.

Tilastotiede

Professori *Sakari Mattilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Helenius, Heikki, Seminaariaineiden valinta ekonomintutkinnoissa; *Hermonen, Simo*, Teollisuuden oppimiskäyrä; *Karvala, Tuula*, SOK:n ja KK:n jäsenosuuskauppojen kehityksen vertailua; *Kaukonen, Kaste-Helmi*, Tulon jakautumista koskevat tilastolliset menetelmät; *Ketterer-Taisto*, Simulointi kassojen jonoteoreettisen tutkimisen apuna; *Koljonen, Oiva*, Rakennuskustannusten ennakkointi ekonometrisilla malleilla; *Kotakorpi, Marja-Liisa*, Ennuste uusien ylioppi, laiden määrästä vuosina 1967—77; *Nieminen, Sirpa*, Faktorianalyysin käyttö kuluttajain preferenssejä tutkittaessa; *Nikula, Pekka*, N:s vuosikurssin rakenteesta ja n:s vuosikurssille siirtyminen; *Nummi, Osmo*, Johdatus kahden riippumattoman näytteen ei-parametraalisten testien käyttöön; *Sahila, Leena*, Markovin ketjut markkinoinnin teoriana mallina; *Seppälä, Hannu*, Tarjousmallit; *Utter, Eero*, Kumulatiivinen tarkkailukortti.

C. LIIKKEENJOHDOLLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS

Liikkeenjohdollinen Täydennyskoulutuskurssi järjestettiin kuluneena lukuvuotena yhdeksännen kerran. Kurssin järjestäjänä toimi tämän alan koulutusta varten perustettu Liikkeenjohdon Instituutti, jonka kannatusyhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi Kauppakorkeakoulu liittyi välittömästi yhdistyksen perustamisen jälkeen syyskuussa 1964.

Kahdeksan viikon pituinen internaattikurssi oli jaettu kolmeen jaksoon. Kurseille osallistui 28 käytännön liike-elämässä johtajakokemusta saanutta henkilöä, joilla useimmilla oli jokin akateeminen loppututkinto takanaan. Koska pyrkijöitä oli huomattavasti enemmän, järjestettiin ensimmäisen kerran vastaava rinnakkaiskurssi (n:o 10), jonka kaksi ensimmäistä jaksoa oli kevätlukukaudella -67. Osanottajamäärä tällä

rinnakkaiskurssilla oli 25. Keväällä ja syksyllä kurssit on pidetty Leppilammen Matkailuhotellissa, talvijaksot Aavarannan kurssikeskuksessa Kirkkonummella.

Lisäksi Liikkeenjohdon Instituutti on lukuvuoden aikana järjestänyt neljä viikon pituista jaksoa kolmella 3-viikkoisella liikkeenjohdon täydennyskoulutuskurssilla (Pohjois-Suomen kurssi Vuokatilla, Helsingin kaupungin johdon seminaari Hotelli Regatassa Hangossa sekä Keski-Suomen kurssi Ruuponsaaren Lomahotellissa Viitasaarella). Kaikkiaan on Liikkeenjohdon Instituutti järjestänyt lukuvuoden aikana 17 kurssiäjaksoa edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 12.

Kurssien tavoitteena on:

- osanottajien ohjaaminen liikkeenjohdolliseen ajatteluun ja pulmien käsittelyyn yrityksen kokonaisuuden kannalta,
- osanottajien johtamismenetelmien tuntemuksen lisääminen,
- yrityksen toiminnan eri osien ja näiden yhteistoiminnan selvittäminen osanottajille,
- yrityksen ulkopuolisten taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden merkityksen selvittäminen sekä näiden tekijöiden tarkastelu yrityksen johtamisen kannalta.

Opetusohjelma sisälsi jaksojen puitteissa seuraavat osat:

I jakso

1. Liikkeenjohdon tehtävät ja yrityksen tavoitteet
2. Yrityksen organisaatio
3. Henkilöhallinto

II jakso

4. Markkinoinnin johto

III jakso

5. Tuotannon johto
6. Taloudellinen suunnittelu ja valvonta
7. Liikkeenjohto ja muuttuva yhteiskunta

Kurssien opettajina toimi helsinkiläisten kauppakorkeakoulujen opettajien lisäksi useita käytännön liike-elämän johtohenkilöitä ja liikkeenjohdon asiantuntijoita, kaikkiaan lähes 70 henkilöä.

Kurssitoiminta jatkuu lukuvuonna 1967—68.

D. LIKETALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS (LTT) (v. 1966)

Korkeakoulun piirissä harjoitettu instituuttimuotoinen liiketaloustieteellinen tutkimus on kuluneenakin vuonna pääosiltaan tapahtunut korkeakoulun yhteydessä toimivassa Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa. Kaikkiaan on vuoden aikana tutkimusohjelmaan sisältynyt 29 erillistä tutkimusta, joista huomattava osa on ollut varsin laajamittaisia. Teoreettisluontoisten perustutkimusten ohella on tutkimusohjelmaan kuulunut talouselämää välittömästi palvelevia sovellettuja tutkimuksia.

Tutkimusvuoden ohjelmaan sisältyneistä, perustutkimuksen piiriin kuuluvista projekteista mainittakoon yrityksen investointiratkaisuja sekä yritysten investointien suunnittelua ja tarkkailua koskeva tutkimus, tutkimus valintamalleista päätöksenteon teoriassa, tutkimus mainonnan vaikutusten mittaamisoingelmista, tutkimus kuljetusten taloudellisesta merkityksestä ja kuljetusmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä sekä kauppasopimuspolitiikkaa koskeva tutkimus.

Sovelletun tutkimuksen kohteista voidaan mainita eräiden kaupan alojen kannattavuustutkimukset, jolla tutkimuslaitoksen toiminnassa on jo vakiintunut asema. Laitoksen tutkimusohjelmaan on myös vuonna 1966 sisältynyt lukuisia alueellista suunnittelua palvelevia tutkimustehtäviä, jotka selvittelevät maan eri osien talouselämän rakennetta ja kehitystä, liikenneoloja sekä markkinaolosuhteita. Ehkä merkittävimpänä tähän ryhmään kuuluvista tutkimuksista voidaan pitää valtakunnallista vaikutusalueitutkimusta, jonka puitteissa kartoitetaan maamme keskus- ja vaikutusaluejärjestelmä. Tällä tutkimuksella on sen valmistuttua epäilemättä hyvin suuri käyttöarvo monessakin mielessä.

Tutkimuslautakuntaan ovat kertomusvuonna kuuluneet professori Huugo Raninen puheenjohtajana sekä jäseninä professorit Pekka Heinänen, Jaakko Honko, Mika Kaskimies, Jouko Paunio (15.11. saakka) ja Martti Saario sekä VTL Aarni Nyberg (16.11. lähtien).

Tutkimuslaitoksen johtajana toimi professori Huugo Raninen vuoden 1966 loppuun asti. 1. 1. 1967 lähtien on laitoksen v.t. johtajana toiminut professori Mika Kaskimies. V.t. hallinnollisena johtajana on 1. 2. 1966 lähtien toiminut KTM Jarmo Granfelt.

Laitoksen eri osastojen johtajina ovat toimineet:

A-osasto, organisaatio- ja henkilökuntakysymykset: KTL *Leo Ahlstedt*

C-osasto, kannattavuus- ja kustannuskysymykset: Professori *Jaakko Honko*

D-osasto, kotimaan jakelutaloudelliset kysymykset: Professori *Mika Kaskimies*

E-osasto, ulkomaankaupan kysymykset: Professori *Fedi Vaivio*

S-osasto, menekinedistämiskysymykset: KTT *Martti Särkisilta*

Laitoksen organisaatiota ja toimintaa selostetaan lähemmin sen omassa toimintakertomuksessa.

IV Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTIO, ERKKI A:

Lohjan kauppalan vesilautakunnan varapuheenjohtaja. Puukemian v.t. professori Teknillisessä korkeakoulussa. Tutkimuspäällikkö Lohja-Kotka Oy:ssä.

TKY:n Puunjalostajakillan ulkomaanekskursion (Unkari, Itävalta) johtaja 1—16. 6. 1966.
Osallistunut EUCEPA-kongressiin (paperin ja kartongin päällystys) Lontoossa 4—9. 9. 1966.

AHLSTEDT, LEO:

Liikkeenjohdon Instituutin sivutoiminen johtaja. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen A-osaston johtaja. Ekonomiliitto r.y:n koulutuksen johtoryhmän jäsen. Ekonomia-lehden toimituskunnan jäsen.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin, eri järjestöjen ja yritysten erilaisissa koulutustilaisuuksissa. Toiminut erilaisissa konsultointitehtävissä.

ALHO, KEIJO:

Toiminut Therapiea-säätiön asiamiehenä v:sta 1962. Os.-avd. Alho/SFK:n puheenjohtaja v:sta 1965 lähtien.

Saanut Aamulehden ansiomitalin syksyllä 1966.

Artikkeli Taloushistorian tutkimuksen uusimmista kehityspiirteistä Aamulehdessä tammi-kuussa 1967.

ARTTO, EERO:

Teknillisen Korkeakoulun Teollisuustalous IV:n erikoisopettaja.

Vuositilintarkastajana, valvontatarkastajana ja neuvottelevana asiantuntijana eräissä yhteisöissä.

Esitelmöinyt: Vientikoulutussäätiön Vientipäällikköseminaarissa syksyllä 1966 aiheista: Katetuottoajattelun periaatteet; Katetuottoajattelu ja kannattavuustarkkailu ja Katetuotto-

ajattelun sovellutuksia vientiin. Vientikoulutussäätiön Vientiteknillisellä kurssilla syksyllä 1966 ja keväällä 1967 aiheesta: Kannattavuuslaskelmat ja vientihinnoittelu; Tasearvostelusta, rahoituksesta ja kassavirta-analyysistä eri paikoissa.

Julkaisut:

Tasetutkimus valtion osakeyhtiöistä vuosilta 1958—1965, Helsinki 1966 (offset). 107s.

Kassavirta-analyysin edellytykset ja taseinformaatio. Talouselämä 9/1967. 3 s.

Kassavirtalaskelmien hyväksikäytöstä. Talouselämä 10—14/1967. 2 s.

Tasearvosteluja. Talouselämä 1966.

CASTRÉN, KARI:

Julkaisut:

Tutkimuksia:

Kilpailun tehokkuuden kriteereistä (moniste). Kansantaloustieteen lisensiaattitutkielma, Kauppakorkeakoulu. Helsinki 1967. 117 s.

Artikkeleita:

Mainonta — eräs markkinatalouden tärkeä tekijä. Aamulehti 17. 5. 1966. — Kilpailutalouden ohjaaminen. Aamulehti 11. 10. 1966. — Positiivisuus ja normatiivisuus taloustieteissä. Aamulehti 14. 10. 1966. — Markkinatalouden hintajärjestelmä. Aamulehti 10. 11. 1966. — Yritysten voitot markkinataloudessa. Aamulehti 5. 12. 1966. — Tuotantovoimien liikkuvuus. Aamulehti 19. 12. 1966. — Palkkataso ja ammattiyhdistysliike. Aamulehti 23. 12. 1966. — Taloustiede talouspolitiikan tukena. Aamulehti 27. 12. 1966. — Julkisen talouden koon ongelma. Aamulehti 11. 1. 1967. — Yksityisen säästämisen ongelmat. Aamulehti 14. 2. 1967. — Elintasojen vertailusta. Aamulehti 24. 2. 1967. — Ulkomaankaupan edut. Aamulehti 7. 3. 1967. — Soveltuuko täydellisen kilpailun malli kilpailunormiksi?, Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1966. — Vientikoulutuksesta vieläkin. Liiketalous 7/1966. — Miten opitte kirjoittamaan paremmin. Liiketalous 8/1966. — Toimialarationalisoinnista puhutaan — mutta millainen on rationaalinen toimiala? Talouselämä 47/1966. — Uudisteet ja taloudellinen kasvu. Talouselämä 49/1966. — Markkinatalouden hyödykevalikoima. Talouselämä 51—52/1966.

Kirjaesittelyjä:

Andrew Shonfield: Modern capitalism. Ekonomiska Samfundets Tidskrift 2/1966. *Thor Hultgren*: Costs, prices and profits. Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1/1967. *Morris Bornstein* (Editor). Comparative economic systems — Models and Cases. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2/1966. *William G. Bowen*: Economic aspects of education. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 3/1966. *Wassily Leontief*: Input-output economics. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 4/1966.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Jyväskylän yliopiston saksan kielen professori. Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti. JY:n studia generalia-toimikunnan puheenjohtaja. Jyväskylän Suomalais-saksalaisen yhdistyksen puheenjohtaja. Jyväskylän Finnish-British Society:n puheenjohtaja. Jyväskylän kielitieteellisen yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Valtion Humanistisen Toimikunnan jäsen 1. 9. 66 —. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen edelleen.

Osallistunut Institut für deutsche Sprache'n vuosikokoukseen Mannheimissa syyskuussa 1966.

Tutkimusmatka Saksaan ja Hollantiin 15. 5. — 20. 6. 66.

GRANFELT, JARMO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, v.t. hallinnollinen johtaja, vanhempi tutkija 31. 12. 1966 saakka, D-osaston v.t. osastonjohtaja 1. 1. 1967 alkaen. Lapin teollisuustoimikunnan sihteeri v:sta 1959 alkaen. Vuoriteollisuuden kuljetuskomitean jäsen. Työaikakomitean jäsen.

GUSTAFSSON, KAJ:

Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalouden assistentti. Hakalehdon Yhteiskoulun taloudenhoitaja ja rakennustoimikunnan jäsen.

Tilintarkastajana muutamassa yhteisössä.

Julkaisu:

Ekonomikunnan sijoittumista ja palkkatasoa selvittelevä tutkimus. *Ekonomi* n:o 4 Hki 1967.

Ekonomernas tjänsteställning och lönenivå. Affärsekonomisk Revy nr 3. Hfors 1967.

HAAVISTO, KARI:

Toiminut uimaseura Vetchiset ry:n johtokunnassa.

Julkaisu:

Kokonaistaloudellisesta suunnittelusta. *Alaviite* 4/1966. 3 s.

HAKAMIES, REINO:

Edelleen *Romanistisches Jahrbuchin* toimituskunnan jäsen.

Julkaisu:

Tito Colliander muistelijana. *Valvoja* 5/1966, ss. 272—275.

Arvostelu teoksesta: *Veikko Väänänen*, *Etude sur la terte et la langue des Tablettes Albertini*, *Neuphilologische Mitteilungen* 4 LXVII/1966, ss. 411—413.

HALLAMAA, TIMO:

Pitänyt kirjanpidon harjoituksia Länsi-Suomen kesäyliopistossa Porissa kesäkuussa v. 1966.

Julkaisu:

Yhdessä J. Korhosen kanssa toimittanut prof. Hongon pääpiirteittäin tarkastamat *Liiketaloustiede* I, osa B, III jakson luennot. Hki 1967, 94 s.

HANGASJÄRVI, RUTH:

Toiminut Helsingin kaupungin Kotitalouslautakunnan laulunopettajana ja kerhonojajana.

HAVUKKALA, JAAKKO:

Julkaisu:

Tietoja maapallon kalastuksesta. *Terra* 1/1966. 3 s. — Maapallon viljantuotanto. *Öljy*-*posti* 2/1966. 5 s.

HEINÄNEN, PEKKA:

Lääkintöhallituksen tieteellisen neuvoston jäsen, Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen, Matemaattisten aineiden aikakauskirjan toimituskunnan ja Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan jäsen, Suomalais-itävaltalaisen yhdistyksen puheenjohtaja, Lvv-tavaratoimikunnan puheenjohtaja.

Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen jäsen, Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiön hallintoneuvoston ja tutkimuslautakunnan jäsen, Niilo Helanderin Säätiön hallituksen jäsen, Tavaraselosteliiton ja sen hallituksen sekä Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Kalervon hallintoneuvoston puheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallintoneuvoston jäsen, Noiro Oy:n johtokunnan jäsen.

Osallistunut Handelshögskolan vid Åbo Akademissa 20.2. 1967 pidettyyn kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukseen, jossa alustanut kaksi keskustelukysymystä, sekä Helsingissä 21. 10. 1966 ja 19.5. 1967 pidettyihin maamme yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokouksiin.

Osallistunut m/s Finnpartnerilla 23—25.9. 1966 pidettyjen ekonomipäivien tilaisuuksiin.

Suorittanut 27.10. 1966 Myyntijohdon XIX luentopäivien avauksen. Pitänyt 1.4. 1967 Jyväskylässä KY:n järjestämässä taloudellisen kasvatuksen kampanjaan liittyneessä iltajuhlassa puheen Taloudellisesta kasvusta ja taloudellisesta kasvatuksesta (julkaistu Keski-suomalainen-nimisessä sanomalehdessä 2.4. 1967). Pitänyt Helsingin Ekonomien vuosikokouksessa 7.4. 1967 esitelmän aiheesta Kauppakorkeakoulut korkeakoulupolitiikan kentässä.

Kutsuttu 26. 2. 1967 KY:n kunniajäseneksi.

Julkaisut:

Die Pflege der Warenkunde in Finnland. 6 s. Warenkundliche Berichte, Heft 5, Leipzig 1966/67.

(& Niilo Kallio) Matematiikan esimerkkikirja IV. Ylioppilastehtävät 1947—1966. Viides painos. 270 s. Hki-Porvoo 1966.

(& Juhani Heinänen) Kemian koskeva osa teoksessa Tiedon portaat. 108 s. Hki-Porvoo 1966. Taloudellisesta kasvatuksesta. Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12.9. 1966 pidetty puhe. Eripainos tämän vuosikertomuksen liitteestä. 14 s. Hki 1966. Julkaistu hieman supistettuna myös *Ekonomia*-lehdessä n:o 5/1966.

Kauppakorkeakoulun tavoitteet ja tulevaisuus. 2 s. *Econex* 67. Pieksämäki 1967.

Toimittanut: Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1966—1967.

HONKO, JAAKKO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja C-osaston johtaja. International University Contact for Management Education'in neuvoston (Council) jäsen. Suomen Kulttuurirahaston kulttuurihallinnon neuvottelukunnan jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistys r.y:n hallituksen puheenjohtaja. Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan puheenjohtaja. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan kauppakorkeakouluja edustava jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Arkadian Yhteislyseon Ystävät r.y:n puheenjohtaja. Kalliolan Kannatusyhdistys r.y:n johtokunnan jäsen. Tietokoneyhdistys r.y:n tieteellisen neuvottelukunnan jäsen. Korkeakouluneuvoston varajäsen ja pysyvä asiantuntija.

Aikakauskirjan *The Swedish Journal of Economics* (Stockholm) Corresponding Editorial Committee'n jäsen.

Suomalaisen Tiedeakatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966.

Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin ja Rautaruukki Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Antanut asiantuntijalausannon dosentti Sandor Asztély ja yliopistonlehtori Sune Kellgrenin kelpoisuudesta Handelshögskolan i Göteborg-nimisen korkeakoulun professorin virkaan. Samoin kauppat.maisteri Olavi Mikkosen kelpoisuudesta Tampereen Yliopiston lehtorin virkaan.

Toiminut virallisena vastaväittäjänä kauppat.lis. Veikko Jääskeläisen väitöskirjan "Optimal Financing and Tax Policy of the Corporation" julkisessa tarkastustilaisuudessa Kaup-pakorkeakoulussa 21. 1. 1967.

Osallistunut Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften- nimisen yhdistyksen kongressiin Hannoverissa 27. 9. — 30. 9. 1966.

Bonnin ja Kölnin yliopistojen kutsusta luennoinut mainituissa yliopistoissa aihepiiristä "Investitionsentscheidungen und ihre Verbindung mit dem Planungs- und Kontrollprozess in Finnischen Unternehmen" 7. 6. — 10. 6. 1966. Luennoinut Svenska Civilekonomföreningens Institut för Vidareutbildning (SCIV)-nimisen instituutin kursseilla Ronnebyssä aiheista "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" ja "Värderingsteori-teoretiska modeller och deras praktiska betydelse" 5. 9. — 6. 9. 1966. Toiminut vierailevana luennoitsijana Lundin Yliopistossa 1. 2. — 21. 2. 1967 ja 5. 4. — 21. 4. 1967, jolloin johtanut joukon tutkija-ym. seminaareja, yht. 34 t. Kööpenhaminan kauppakorkeakoulun kutsusta pitänyt kaksi vierailuluentoa aiheesta "Investeringsbeslutningar indenfor finsk industri" 12. 4. 1967.

Kotimaassa luennoinut mm. Ekonomipäivillä aiheesta "Toimialarationalisointi, talouden mukautumisprosessin mittava ja ajankohtainen ilmentymä" 23. 9. 1966. Julkisen hallinnon talouspäivillä aiheesta "Nykyaikaisen liiketaloustieteen tarjoamat ajatuskulut, välineet ja mahdollisuudet johtamistyössä" 17. 10. 1966, Ekonomiska Samfundet i Finland-nimisen yhdistyksen kokouksessa aiheesta "Om företagsledningens investeringsbeteende i Finland" 25. 1. 1967 ja Pellervo-seuran neuvotteluristeilyllä aiheesta "Johtamisen ongelma" 27. 1. 1967. Samoin luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin täydennyskoulutuskursseilla, Vientikoulutussäätiön vientipäällikköseminaarissa sekä eräiden yritysten järjestämällä kursseilla.

Julkaisut:

On Investment Decisions in Finnish Industry. 115 s. Hki 1966.

Toimialarationalisointi — talouden mukautumisprosessin mittava ja ajankohtainen ilmentymä. 9 p. Ekonomia 6/1966.

Nykyaikaisen liiketaloustieteen tarjoamat ajatuskulut, välineet ja mahdollisuudet johtamistyössä. 12 p. Ekonomia 8/1966.

Verottaja investointien ohjaksissa. 10 s. Unitas 4/1966.

JAATINEN, STIG:

Helsingin yliopiston dosentti: ollut virkavapaana. Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen jäsen ja saman seuran julkaisusarjojen toimittaja. Suomen Maantieteellisen Seuran kirjastonhoitaja ja varajäsen Tieteellisten seurain valtuuskunnassa. Nordenskiöld-samfundet i Finland'in puheenjohtaja.

Toiminut Oulun Yliopiston filosofisen tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä FL Juhani Hultin väitöstilaisuudessa 4. 11. 66 (The areal differentiation of farming in the Oulu district, Finland). Toiminut asiantuntijana Handelshögskolan vid Åbo Akademin talousmaantieteen professorinviran täyttämisasiassa.

Osallistunut Belgian Federation for Housing and Planning -järjestön kongressiin (Distribution and Town Planning), Bryssel 14.—18. 11. 66. Osallistunut Tampereen Yliopiston ja

Yhdyskuntasuunnittelun Seuran järjestämään "Yhteiskuntatieteet kaupunkisuunnittelussa" käsittelevään kokoukseen Tampereella 22.10. 66.

Luennoinut mm. Finn-Finland -kampanjan yhteydessä Västeråsissa 20. 4. 67 Suomen talous-maantieteestä.

Julkaisuut:

Förenta Staternas jordbruk möter en ny tid. 22 s. Nordenskiöld-samfundets tidskrift XXVI, 1966.

Geomorfologisia havaintoja Shetlandista. 7 s. Terra 78/2, 1966.

Ragnarök? Hufvudstadsbladet 1. 4. 67.

Kirja-arvosteluja Terrassa.

JAHNUKAINEN, IIRO:

Toiminut kauppaopin ja -oikeuden tuntiopettajana Helsingin Kauppiaitten Kauppaoppi-laitoksessa.

Julkaisuut:

Yrityspeli — uusi opetusmenetelmäkö kauppaopisto-opetuksessa. Merkonomi No 2—3, 1967 ss. 28—30.

JÄRVINEN, RISTO:

Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä. Esitelmiä eri yritysten ja yhdistysten tilaisuuksissa.

Julkaisuut:

Liikeverotuksen uudistussuunnitelmat. Ekonomia 7/1966. 6 s. Liikeverotuksen uudistukseen valmistautuminen. Kenkälusikka 1/1967 (S:n Kenkäkauppiaiden liiton 50-vuotisjuhlanumero). 3 s. Liikeverotuksen uudistussuunnitelmiin sopeutuminen yrityksissä. Rakennustyönantaja 3/1967. 4 s.

Joukko kirjoituksia sanomalehtiin.

Kirjaesittelyt: Liiketaloudellisessa aikakauskirjassa 4/1966 Alex Rubnerin teos "The Ensnared Shareholder" ja Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa 1/1967 William W. Albertsin ja Joel E. Segallin teos "The Corporate Merger".

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO:

Avustanut professori Martti Saariota liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran hoidossa Turun Kauppakorkeakoulussa. Osallistunut Deutsche Gesellschaft für Unternehmensforschung-nimisen yhdistyksen kokoukseen Berliinissä 26.—29. 10. 1966. Esitelmöinyt viimeksi mainituksa kokouksessa aiheesta Investment and the Corporate Income Tax.

Julkaisuut:

Optimal Financing and Tax Policy of the Corporation. 193 s. Hki 1966.

Verotus ja sisäinen rahoitus. 9 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o IV—1966.

Verohuojennukset laivanrakennus- ja muulle metalliteollisuudelle. 4 s. Verotus n:o 5—1966.

Miten yrityksen toimintajärjestelmät voidaan integroida ATK-systeemiksi. 4 s. Tehostaja 1/1967.

KALLIONIEMI, KARI:

Erilaisia luottamustehtäviä KY:ssä. KY:n Autokerhon Mercuriusajon palkintotuomari. Koneviestin Ammattilehdet OY, osastopäällikkö.

Julkaisu:

Moottoriajoneuvojen markkinointi (moniste). Kauppakorkeakoulu 1967, 95 s.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Italian kielen alkeisopetusta Istituto di Cultura Italianan kursseilla 6 vt. Suomen Teknillisen Seuran toimittaman ranskalais-suomalaisen teknillis-kaupallisen sanakirjan tarkistus- ja täydennystyötä. Teknillisiä käännöksiä.

KASKIMIES, MIKA:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja laitoksen v.t. johtaja 1. 1. 1967 alkaen. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman pientecollisuusneuvottelukunnan markkinointijaoston puheenjohtaja. Helsingin Kauppakamarin aluesuunnitteluvaliokunnan puheenjohtaja. Liiketyönantajain Keskusliiton koulutusvaliokunnan neuvotteleva jäsen. Vientikoulutussäätiön hallituksen puheenjohtaja ja valtuuskunnan jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimitusvaliokunnan jäsen ja toimitussihteeri. Sinisen Kirjan toimituskunnan puheenjohtaja. Radioliikkeiden TVX-tarkkailulautakunnan jäsen. Oy STB Mainos Ab:n johtokunnan puheenjohtaja. Markkinointiseura ry:n puheenjohtaja. International Marketing Federation'in (IMF) Suomen edustaja. Kauppatieteellinen Yhdistys ry:n johtokunnan varajäsen. Ollut jäsenenä taloustieteellisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämistä Oulun yliopistossa käsittelevässä toimikunnassa.

Luennoin Liikkeenjohdon Instituutin täydennyskoulutuskursseilla, Vientikoulutussäätiön vientipäälikköseminaareissa, Liikemetsänhoitajien luontopäivillä, Liiketyönantajien Keskusliiton johtajapäivillä ja eräiden liikeyritysten koulutustilaisuuksissa.

Antanut asiantuntijalausunnon ekon. dr. Sven E. Kockin pätevydestä henkilöhallinnon (personaladministration med ekonomisk psykologi) dosentin toimeen Svenska Handelshögskolanissa syksyllä 1966. Samoin antanut asiantuntijalausunnon Teknillisen korkeakoulun teollisuustalouden apulaisprofessorin virkaa hakeneista henkilöistä helmikuussa 1967.

Pitänyt esitelmän Kaupan ja teollisuuden markkinointiongelmia maakunnallisella tasolla Suomalaisen Liikesivistysrahaston järjestämällä taloustoimittajien päivillä 19. 9. -66 Seinäjoella, esitelmän Att sälja i Finland Göteborgin Nuorkauppakamarin kokouksessa Göteborgissa 12. 9. -66, esitelmän Kaupan rakenteen muuttuminen Oulun Kauppakamarin syyskokouksessa Oulussa 17. 11. -66, esitelmän Vähittäiskaupan kehitysnäkymät alueellisen suunnittelun valossa Helsingin Kauppakamarin järjestämällä neuvottelupäivillä Jollas-Opistossa 11. 5. -67 ja esitelmän Vähittäiskaupan nykynäkymät Markkinointiseuran informaatiopäivillä Helsingissä 23. 5. -67.

KELOHARJU, RAIMO:

Tehnyt opintomatkan U.S.A.:han 7. 9. 1966—13. 11. 1966. Esitelmöinyt talousdynamiikasta tutkimuksen muotona Taloustieteellisen Seuran kokouksessa 24. 1. 1967.

KETTUNEN, PERTTI:

Avustanut Tampereen yliopiston yrityksen taloustieteen professorin viran hoitamisessa. Valvonta- ja vuositilintarkastajana muutamissa yhteisöissä. Eräitä esitelmiä alan kysymyksistä.

Julkaisu:

Päätökset, suunnitelmat ja strategia. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1967, 13 s. Päätöksen-
teon ongelmia ja periaatteita. Liiketalous 2/1967, 5 s. Tasearvosteluja Talouselämä-lehdessä.

KILPI, LASSI:

Kilpailukyky-toimikunnan puheenjohtaja. Saanut Suomen Valkoisen Ruusun 1 lk. komentajamerkin.

Lakimies-aikakauslehdessä keskustelukysymyksen alustus, oikeustapausselostuksia ja kirjavarustelu.

KOKKONEN, PÄIVIKKI:

Riihimäen Yhteiskoulun kotitalouden opettajana (6vt.) lukuvuotena 1966–67.

KORPELA, ASKO:

Toiminut Aamulehden talouspoliittisena avustajana.

Osallistunut 19. Pohjoismaiseen kansantaloustieteelliseen kokoukseen 25–27. 8. 1966 Helsingissä.

Luennoinut ja esitelmöinyt seuraavasti: Kysyntä, tulot, joustot, vaihtelut. Mainostoimistojen Liiton koulutuspäivät 4. 10. 1966. Vapaa markkinatalous. Kemin Työväenopisto 26. 10. 1966. Lyhennelmä luennosta Kemin Työväenopiston tiedotuslehti Tapulissa 4. 11. 1966. Kapitalismin ja sosialismin piirteet. Pellon Kansalaisopisto 27. 10. 1966. Kansantalous kokonaisuutena. Taloudellisen valistuksen tiedotuspäivät 16. 12. 1966. Talouselämän kiertokulku. Kotitaloustieteiden Kandidaatit r.y. jatkokoulutuspäivät 9. 1. 1967. Kuluttaja kansantaloudesta. Yleisradio 12. 1. 1967. Tuotanto ja kansantalous. Yleisradio 19. 1. 1967. Hinnat ja palkat. Yleisradio 26. 1. 1967. Inflaatio, maksutase ja kansantalouden kokonaiskuva. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan taloudellisen valistuksen kampanjaan osallistuneille pidetty luento 14. 2. 1967. Suomen kansantalouden rakenne. Suomen Teiniliiton taloudellisen kasvatuksen seminaari 18. 3. 1967. Tuotteen hinta ja sen muodostuminen. TEKOVAN kuluttajapäivä 10. 4. 1967.

Julkaisu:

Suomen kauppasopimusneuvottelut. Valtio-opin laudaturtutkielma. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Monisteita 16. 301 s.

Yksilöllisen ja yhteiskunnallisen tarpeentyydytyksen tasapaino talousjärjestelmän tavoitteena. Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1966 nide 4.

Aikamme talousjärjestelmistä. Aamulehti 16. 11. 1966.

Kansantalous on kokonaisuus. Kaksi artikkelia taloudellisen valistuksen kampanjaa varten. Julkaistu useissa sanoma- ja aikakauslehdissä.

Markkinatalouden ylistys. Kyriiri 1. 4. 1967.

Samuelson: Economics, Englantilais-Suomalainen sanasto (toim.)

KOUSA, ASKO:

Päätoimi: Oy International Business Machines Ab:n talousjohtaja. Tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Luennoinut Tampereen Yliopistossa verohallinnon ATK-kursseilla 27.–28. 4. 1967 aiheesta Tilintarkastaja ja tietokone sekä johtanut case-harjoituksen aiheesta ATK:lla hoidetun laskentatoimen verotarkastus 28.–29. 4. 1967.

KUNZE, ERICH:

Helsingin yliopiston saksalaisen ja vertailevan kirjallisuudenhistorian dosentti.

Pitänyt esitelmän aiheesta Finnische Kultur und deutsches Geistesleben Berliinin Radion Suomen-viikon ohjelmassa Itä-Saksassa 9. 12. 1966.

Julkaisu:

'Wildlappen, Pylappenlandt' im frühen Lappenbild der deutschen Dichtung. 34. s. Neuphilologische Mitteilungen LXVII 4, Hki 1966.

Wirkungsgeschichte der finnischen Dichtung im deutschen Sprachbereich. 12 p. Deutsche Philologie im Aufriss, osa III (uusintapainos). Berlin 1967.

KUOSA, AARNO:

Helsingin Yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjanpidon opettaja ja liikelaskennan kurssi LTO:ssa.

Julkaisu:

Kustannuslaskenta -niminen oppikirja, 157 s. Lahti 1966 (yhdessä KTL R. Karkisen kanssa); Tuottava sijoitus — mikä se on? Tehostaja 2/1967 ja Diskriminointiako verotuksella? Verotus 3/1966.

KYLÄKALLIO, JUHANI:

Turun yliopiston siviilioikeuden vt. professori.

Siviili- ja kauppaoikeuden kurssi Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Oikeustieteen esikurssi Turun Kauppakorkeakoulussa.

Esitelmöinyt Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Lappeenrannan osaston kokouksessa 31.3. 1967 aiheesta Perustettavalle osakeyhtiölle hankittavasta omaisuudesta.

Julkaisu:

Avoliitto-oikeutta ja osakeyhtiöoikeutta koskevat oikeustapauskommentaarit Defensor Legis'ssa.

Uudesta osamaksukauppalaista, artikkeli Välipuheessa n:o 3 1966.

LAINE, NAIMI:

Myynti- ja Mainoskoulun saksan ja englannin kielen opettaja.

LARMOLA, EERO:

Toiminut apulaistilintarkastajana. Helsingin Ekonomien Laskentatoimen kerhon puheenjohtaja. Helsingin Ekonomien johtokunnan ja kerhoneuvoston jäsen. Kauppatieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen ja rahastonhoitaja.

Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalouden assistentti. Ekonomiliiton tilintarkastaja. Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistyksen, Sairaalaliiton tutkimustoimikunnan ja TYK Seniorien jäsen.

Kaksi opintomatkaa Tukholmaan.

Esitelmöinyt Liikkeenjohdon instituutin kursseilla marraskuussa 1966, Turun Ekonomien jatkokoulutuspäivillä lokakuussa 1966, Suomen Kaupunkiliiton koulutuspäivillä helmikuussa 1967, Taloudellisen kasvatuksen päivänä Jyväskylässä huhtikuussa 1967. Suomentanut yhdessä K. Virtasen kanssa teoksen: *Yngve Roloff: Ekonomisk lagerkontroll och sortimentbegränsning*. 250 s.

LAUTSILA, ERKKI:

Toiminut opettajana Detmoldissa 13.6. — 20.7. 1966 Koulumatkailutoimiston ja Pädagogischer Austauschdienstin järjestämällä saksan kielen kursseilla.

LEHTOVUORI, JOUKO:

Luennoinut ja kuulustellut kansantaloustieteen sekä kirjanpidon peruskurssit Länsi-Suomen Kesäyliopistossa Porissa 7—17.6 1966.

Julkaissut:

Yrityksen päätöstenteon materiaalisesta taustasta. Taloustieteellisen Seuran vuosikirja 1965, Hki 1966, s. 12—25, 75—76.

Minkälaisia ovat aikamme talousjärjestelmät? Keskustelupuheenvuoro. Kansantaloudellinen aikakauskirja 62 (1966): 3, s. 229—233.

Yritys talouselämän perusyksikkönä. *Ekonomia* 32 (1966): 5, s. 154—158.

Johtaja ja esikunta — Hamletin pulma yrityksessä. *Tehostaja* 24 (1966): n:o 8, s. 12—14, 16.

Kirja-arvosteluja Kansantaloudellisissa ja Liiketaloudellisissa aikakauskirjassa. Kirjoitelmia päivälehdissä.

LINDGREN, KAJ B.:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Ylioppilastutkintolautakunnan ja kielä-instituuttien neuvottelukunnan jäsen. Aikakauslehti Germanistik (Tübingen) avustaja. Saksan kielen tutkimuslaitoksen (Mannheim) tieteellisen neuvoston kirjeenvaihtajajäsen.

Julkaissut:

Saksan kielen tutkimuslaitos, Virittäjä 1966: 3, 2 s. Syntaktische Probleme beim deutschen Infinitiv II, *Neuphilologische Mitteilungen* 1967: 1, 18 s.

Arvosteluja Germanistik'ssa (Tübingen).

LOUHIJA, JARL:

Turun Kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyyliopin vt. professori lukuvuonna 1965—66. Kirjallisuuden tutkijain Seuran työntekijän. Suomen Näytelmäkirjailijaliiton puheenjohtaja. Valtion Näyttämötaidelausalan jäsen. Teatterijärjestöjen Keskusliiton hallituksen jäsen. Niittahon Jussin Seuran puheenjohtaja. Tiedotusmiehet r.y:n jäsen. KY:n lehdistökerhon kuraattori. Kauppakorkeakoulun Opintokollegion jäsen.

Luennoinut Yrityskonsultit Oy:n, Merkonomiliitto-Merkonomförbundet ry:n ja Rastor Oy:n järjestämällä sihteerikurssilla aiheesta Liikekirjeen tyyliin vaikuttavat tekijät sekä samasta aiheesta PYP:n ja Suomen Paperin- ja Kartonginjalostajain Yhdistyksen henkilökunnalle. Pitänyt syyslukukaudella yhden ja kevätlukukaudella kaksi luentoa Myynti- ja Mainoskoulussa aiheesta Mainoskielen tyyliseikoista.

Pitänyt Pohjoismaisen Teatteriunionin Turussa syyskuussa 1966 pitämässä teatterikongressissa esitelmän aiheesta Valtio, teatteri ja dramatiikka.

LUOSTARINEN, REIJO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen nuorempi tutkija. Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan Tutkimusneuvoston jäsen.

Asiantuntijana ja tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Esitelmänyt Finn-Man Pukineyhtymä Oy:n neuvottelupäivillä Aulangolla aiheista: Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelu ja Ostorenkkaan toiminta ja sen suunnittelu. Lahden Vientiseminaarissa aiheista: Viennin suunnittelu ja sen niveltäminen yrityksen kokonaissuunnitteluun. Turun Talousalueen Vientiyhdistyksen vuosikokouksessa aiheista: Yrityksen ulkomaisten operaatioiden suunnittelu ja koordinointi.

Julkaisut:

Vientiprojektin suunnittelu, Vientikoulutussäätiön julkaisuja n:o 2, 112 s., Hki 1966.
 — Eri kielten asemasta suomalaisten yritysten ulkomaaisessa kirjeenvaihdossa, LTT:n moniste, 13 s., Hki 1966. — Neliosainen artikkelisarja: Yrityksen toiminnan integroitu kokonaissuunnittelu, *Ekonomia* I, II, III ja IV/1967.

MANNINEN, JOUKO:

Osallistunut Econometric Society'n ja The Institute of Management Sciences'in yhteiseen Euroopan kokoukseen Varsovassa 2—7.9. 1966. Osallistunut NEUCC:n (Northern Europe University Computing Center) järjestelmään "Symposium on Computer Education" Kööpenhaminassa 23—25.1. 1967.

Pitänyt Suomen Säästöpankkiliiton järjestämällä matematiikan opettajien taloudellisen kasvatuksen päivillä Espoossa 14.6. 1966 esitelmän aiheesta: Lineaarinen suunnittelu — meidän aikamme ääriarvotehtävä.

MATTILA, SAKARI:

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsätiet. tiedekunnassa. Länsi-Suomen korkeakoulu yhdistys r.y:n hallituksen jäsen.

Toiminut asiantuntijana Turun Kauppakorkeakoulussa talousmatematiikan ja tilastotieteen dosentin tointa täytettäessä.

Pitänyt Länsi-Suomen kesäyliopiston avajaisissa 6. 6. 1966 esitelmän aiheesta Kesäyliopiston tehtävä ammatillisen jatkokoulutuksen ja uuskoulutuksen antajana.

MOISIO, TEUVO:

Myynti- ja Mainoskoulun suullisen esittämisen, neuvottelutaidon ja sosiologian opettaja, sekä kaupan ja teollisuuden konsulenttikurssin johtaja. Nuorisoseura Pihka r.y:n puheenjohtaja.

Esitelmöinyt Neuvottelutaidon perusteista Rautakaupan esimiespäivillä Vierumäellä 10.11. 66 ja aiheesta Puhutun sanan asema organisaation suhdetoiminnassa Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen ja Myyntijohdon ryhmän luontopäivillä Kauppakorkeakoululla 27.10. 66 sekä aiheesta Millainen jaksottelu ja jäsentely esitykseen Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen Konsulenttipäivillä Kauppakorkeakoululla 4.1. 67.

Lisäksi luennoinut suullisesta esittämisestä ja neuvottelutapahtumasta eräiden liikeyritysten järjestämällä kursseilla.

MUUKKONEN, PERTTI:

Hoitanut puolta Turun yliopiston toisen siviilioikeuden professorin virasta. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Suomen lakimiesliiton koulutustoimikunnan jäsen. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen esitelmien välittäjä paikallisosastoille. KOP:n Keski-Töölön konttorin valvoja. "Maaliskuun 25 päivän rahasto" nimisen säätiön hallituksen jäsen.

Antanut seuraavat asiantuntijalausunnat: Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle professori Aimo O. Aaltosen, dosentti Lauri Drockilan, apulaisprofessori Allan Huttusen ja oikeustieteen tohtori Juhani Kyläkallion pätevydestä kauppaoikeuden professorin virkaan. — Turun yliopiston lainopilliselle tiedekunnalle dosentti Lauri Drockilan ja oikeustieteen tohtori Juhani Kyläkallion pätevydestä kolmanteen siviilioikeuden professorin virkaan. — Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle tiedekunnalle dosentti Lauri Drockilan ja oikeustieteen tohtori Juhani Kyläkallion pätevydestä kahteen eri siviilioikeuden apulaisprofessorin virkaan.

Pitänyt esitelmää eri aiheista mm. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Tampereen ja Hämeen-

linnan paikallisosastoissa, Vientipäällikköseminaarissa, Suomen Teollisuusliiton ja Teollisuusharjoittajain Liiton esitelmä- ja keskustelutilaisuudessa, Ekonomipäivillä sekä Metsäliiton ja Rakennusmestariyönantajyhdistyksen koulutustilaisuuksissa.

Julkaisu:

Käytännön asiakirjakaavoja. 2. täydennetty painos. Porvoo 1966. 345 s. (Ilmari Caseliuksen kanssa). — Toimialarationalisointiin liittyviä oikeudellisia näkökohtia. *Ekonomia* 1966. 3 s. — Puhe professori T. M. Kivimäelle promootiotilaisuudessa 14. 3. 1962 Turussa, Lakimies 1966. 4 s. — Varteenotettavaa vientisopimuksia tehtäessä. *Teollisuus* 1967. 4 s.

MÄRTENSON, BÖRJE:

Helsingin Kauppakoulun ruotsin ja suomen kielen lehtori. Suomen kielen tuntiopettajana Helsingfors svenska arbetarinstitutissa. Svenska Litteratur sällskapet Folkkultursarkivnämndin jäsen. Viransijaisena Hufvudstadsbladetissa heinä—elokuussa 1966, joulukuussa 1966, tammikuussa 1967. Föreningen för Nordisk Filologin sihteeri. Folkmålsstudier-nimisen julkaisusarjan toimituksen jäsen. "Delegationen för den svenska litteraturens främjande"-nimisen toimikunnan sihteeri. Finlands Biodlarföreningin puheenjohtaja.

Kulttuurihistoriallisia artikkeleita Hufvudstadsbladetissa ja "Folkdansaren"-nim. aikakauslehdessä.

Meddelanden från Finlands Biodlarförening-nimisen aikakauslehden avustaja.

NENONEN, A. V.:

Suomen Pankin ulkomaan kirjeenvaihto-osaston päällikkö.

NIKOLOWSKI, FERODORO:

Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori.

Saanut 26.10. 1966 Itävallan liittopresidentin myöntämän kunniamerkin „Silbernes Ehrenzeichen für Verdienste um die Republik Österreich”.

NORKO-TURJA, SIRKKA-LIISA:

Suomi-Amerikka-yhdistyksen English Language Institute'n hallituksen jäsen.

NURKKALA, LEMPI:

Tieteellisten Kirjastojen Virkailijat r.y:n hallituksen jäsen. Suomen Kirjastonhoitajain Liiton Helsingin seudun osasto r.y:n sihteeri.

Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran UDK-jaoston työvaliokunnan jäsen.

NURMINEN, LAILA:

Toimii Sotilaskotiliiton varapuheenjohtajana.

Osallistunut SAS:n ja USA:n matkailupiirien vieraana 30.9.—16.10. 1966 pidettyyn opintoretkeen Washingtonin, British Columbian ja Oregonin metsäteollisuusalueille ja Columbiajoen patorakennuksille.

PAKKANEN, JOUKO:

Virkavapaana 1966—67. Visiting Research Fellow Princeton University, Princeton, N.J., U.S.A.

Suomen YK-valtuuskunnan asiantuntija istuntokaudella 1966.

Esitelmöinyt Finnish-American Chamber of Commerce'n ja Finlandia Foundation'in kokouksissa.

Julkaisu:

"Is there an upper limit to consumption?" EMAP Star article.
Kirjoituksia Suomalainen-lehdessä.

PEITSO, JUKKA:

PYP:n ulkomaanosaston prokuristi. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen. Antanut portugalilaisen kielen opetusta Suomen Ibero-amerikkalaisen Instituutin järjestämällä kielikurssilla.

PENTTILÄ, ERKKI:

Helsingin yliopiston englantilaisen filologian dosentti. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen. Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen ja puheenjohtaja.

PIHA, KALEVI:

Turun yliopiston sosiologian dosentti.

Karjalaisen kulttuurin Edistämisseuran Sosiaalitutkimuksen jaoksen puheenjohtaja. Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen tutkimustoimikunnan jäsen. Turun yliopiston Varsinais-suomalaisen Osakunnan tutkimusneuvoston jäsen. Kansanvalistusseuran Kirjeopiston kaupallisen opetuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määräämä jäsen ja valittu sihteeri Turun asuntotutkimustoimikunnassa. Matkailun taloudellista merkitystä Turun kaupungille tutkivan työryhmän johtaja. Ihmisen osuutta yhdyskuntasuunnittelussa tutkivan Pohjoismaisen Kesäakatemian Turun työryhmän 1966–67 johtaja. Turun Sanomien kulttuuritoimikunnan jäsen. Turun yliopiston Dosenttiyhdistyksen hallituksen jäsen ja rahastonhoitaja. Suomen Dosenttiyhdistyksen Keskusvaliokunnan jäsen.

Pohjoismaiden Yhdyspankin Turku-Hämeenkadun konttorin valvoja. Asunto Oy Kiinan-tornin hallituksen puheenjohtaja. Ollut neuvotteluyhteydessä eräisiin liikeyrityksiin mainontaa, markkinatutkimusta ja toiminnan suunnittelua koskeissa kysymyksissä.

Esitelmöinyt Taidepiirtäjäin liitto Grafia ry:n ja Suomen Mainosvalokuvaajat ry:n järjestämällä Mainosvalokuvan päivillä 22. 9. 1966 aiheesta Kuva sisältöanalyysin kohteena.

Luennoinut Turun Kesäyliopistossa 1966 sosiaalisen analyysin ongelmista ja sosiologian tutkimusmenetelmistä. Toiminut Savonlinnan Kesäyliopistossa 1966 sosiologian approbaturkurssien luennoitsijana ja arvosanatenttien vastaanottajana. Pitänyt Monsieur Robert-koulussa 12 t. käsittävän luentokurssin psykologiasta.

Julkaisu:

Matkailun teoriaa ja käytäntöä, Suomen Turku n:o 2, 1966, 2 s. — Sosiologisen tutkimuksen tehtävät karjalaisten keskuudessa, Karjalainen Viesti n:o 2, 1966, 4 s. — Sanomalehti-ilmoitusten luettavuudesta, Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o 3, 1966, 13 s. — Mikä kirkon tiedonvälityksessä on vikana, teoksessa Kirkko avoinna korjauksia varten, WSOY 1967, 24 s. — Kuva sisältöanalyysin tutkimuskohteena, Mainostaja n:o 2, 1967, 7 s.

PITKÄNEN, EERO:

Päätoimi: Valtionalouden laskentatoimen suunnitteluelin, kustannuslaskentatoimiston päällikkö. Valtionhallinnon maarakennusalan kustannusstandarditoimikunnan jäsen.

Esitelmöinyt Liikkeenjohdon Instituutin Helsingin kaupungin johdolle järjestämässä val-

mennusseminaarissa 13.10. 1966 kustannusten valvonnasta ja raportoinnista, Julkisen hallinnon talouspäivillä 18.10. 1966 aiheesta Laitoskohtainen tavoitebudjetointi talouden suunnittelun ja valvonnan apuna, Rationalisointiliitto r.y:n järjestämällä rationalisointijohdon kursseilla 10.3. 1967 tavoitebudjetoinnista ja taloudellisuuden valvonnasta sekä useissa valtionhallinnon koulutustilaisuuksissa talouden suunnitteluun ja valvontaan liittyvistä kysymyksistä.

Julkaisuut:

Tavoitebudjetoinnin ja taloudellisuuden valvonnan perusteista valtion virastoissa ja laitoksissa. Liiketaloustiede I:n lisensiaattitutkielma Kauppakorkeakoulussa (moniste), Hki 1966, 222 s. — Talouden suunnittelun ja valvonnan kehittäminen maarakennusallalla valtionhallinnossa. Maansiirto 10/1966, 2 s. — (— & Asko Saviaho) Suunnittelu-ohjelmointi-budjetointijärjestelmä USA:n liittovaltion hallinnossa. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 1/1967.

PORKO, LEENA:

Ekonomiliiton hallituksen työvaliokunnan jäsen. Toiminut luennoitsijana useilla sihteerikursseilla.

Tehnyt opintomatkan Länsi-Saksaan, Sveitsiin, Itävaltaan ja Yhdysvaltoihin keväällä 1967.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikearkistoyhdistys r.y:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen sekä Lomaketekniikan Yhdistys r.y:n johtokunnan jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoinut sihteeriseminaarissa Savonlinnan Kesäyliopistossa 27.6—29.6. 1966 ja Oy Rastor Ab:n sihteerikursseilla konttoriorganisaatiokysymyksistä. Esitelmöinyt Sihteeriyhdistys r.y:n luentopäivillä 30.9. 1966 aiheesta Sihteerin asema yrityksen organisaatiossa ja Helsingin Ekonomit r.y:n Liiketeknillisen Kerhon kokouksessa 20.4. 1967 aiheesta Yrityksen yhteistyöryhmät.

Osallistunut 16.—19. 5. 1967 Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft'in järjestämään kansainväliseen kongressiin Mainzissa.

Julkaisuut:

Yhdessä professori Huugo Ranisen kanssa Sihteerin asema ja tehtävät, X + 234 s. Porvoo/Hki 1967.

RANINEN, HUUGO:

Hoitanut Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n professorinvirkaa. Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan inspehtori, Seurakuntien Talousneuvoston, Kauppätieteellinen Yhdistys r.y:n, Kaatuneiden Vanhemmat r.y:n, Helsingin Savonlinna Seura r.y:n ja Liikearkistoyhdistys r.y:n puheenjohtaja. Kaatuneiden Omaisten Liitto r.y:n, Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön sekä eräiden yksityisten osakeyhtiöiden hallituksen jäsen. Ylioppilaiden Terveystaloustieteiden valtuuskunnan, Keskuskauppakamarin välityslautakunnan ja saman kamarin kauppapetuslautakunnan sekä eräiden muiden yhtymien ja yksityisten osakeyhtiöiden hallitustaloustieteiden valtuuskunnan, Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtaja ja sen tutkimuslautakunnan puheenjohtaja vuoden 1966 loppuun, saman laitoksen johtokunnan ja hallitustaloustieteiden jäsen edelleen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan päätoimittaja ja toimitusvaliokunnan jäsen. Savonlinnan kesäyliopiston rehtori ja kesäyliopiston johtokunnan puheenjohtaja.

Antanut Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan pyynnöstä asiantuntijalausannon professori Aimo Olavi Aaltosen, dosentti Lauri Mauno Juho Drockilan, apulaisprofessori

Aatto Allan Huttusen ja oikeustieteen tohtori Reino Juhani Kyläkallion tieteellisestä kelpoisuudesta kauppa-oikeuden professorinvirkaan.

Osallistunut Hampurissa syyskuun 12—15 päivinä 1966 saksalaisten ja itävaltalaisen yliopistojen järjestämään, pääasiallisesti suunnittelukysymyksiä käsitteeseen kansainväliseen kongressiin ja Mainzissa toukokuun 16—19 päivinä 1967 Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft-nimisen yhdistyksen järjestämään kansainväliseen kongressiin.

Esitelmöinyt Savonlinnassa 5.6. 1966 aiheesta Kesäyliopistojen asema ja tehtävät, 8.6. 1966 Suomen kauppa- ja maksutaseongelmista, 28.6. 1966 Esimiehen suhteesta alaisiinsa ja 5.7. 1966 Vähennyksistä verotuksessa sekä 18.9. 1966 Savonlinnasta talousalueensa keskuksena. Liikearkistopäivillä Helsingissä 17.10. 1966 esitelmöinyt oikeudellisista näkökohdista liikeasia-kirjain arkistoinnissa ja samoin Helsingissä 13.12. 1966 Suomen Materiaalitoimintojen Kehittämisyhdistys r.y:n järjestämälläluentopäivillä tavaratoimitusten viivästyksestä ja tavara-virheistä ostajan kannalta. Samoin Helsingissä 16.1. 1967 järjestetyillä seurakuntain luottamusmiespäivillä esitelmöinyt Seurakuntain Talousneuvoston toiminnasta sekä 12.4. 1967 Savonlinnassa Savonlinnan kesäyliopiston toiminnasta sekä vientiteknillisillä kursseilla syyslukukaudella 1966 ja kevätlukukaudella 1967 edustusopimuksesta.

Hampurin yliopiston kutsumana esitelmöinyt 22.5. 1967 liiketalouden opinnoista ja tutkimuksista Suomessa.

Julkaisut:

Kauppaoppi ja -oikeus. Oppikirja kauppaoppilaitoksia varten. 7. korj. p. Porvoo/Hki 1967, 482 s. — Lyhyt kauppaoppi ja -oikeus. Oppikirja alempia kauppaoppilaitoksia varten. 5. korj. p. Porvoo/Hki 1967, 322 s. — Lyhyt liikkeenhoito-oppi. 5. korj. p. Porvoo/Hki 1967, 327 s. — Yhdessä lehtori Kyösti Pulkkinen kanssa Sihteerin asema ja tehtävät, X+ 234 s. Porvoo/Hki 1967. — Fuusion käsitteestä. Teoksessa Auvo A. Sääntti. Juhla-julkaisu 25. 12. 1966, ss. 223—245.

Kirjoituksia ja kirja-arvosteluja aikakausjulkaisuissa.

RIISTAMA, VEIJO:

Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoin yrityksen talouden suunnitteluun ja valvontaan sekä toimialarationalisointiin liittyvistä kysymyksistä eriluentopäivillä ja koulutustilaisuuksissa.

Osallistunut Verband der Hochschullehrer für Betriebswirtschaft e.V. järjestämään Wissenschaftliche Tagung'iin Berliinissä 1.—4.6. 1966.

Julkaisut:

Toimialarationalisointia valmistelevasta tutkimustyöstä, *Ekonomia* 6/1966, 5 s. — Kauppakorkeakoulu ja taloustieteet, *Valvoja* 6/1966, 8 s.

Kirja-arvostelu Liiketaloudellisessa aikakauskirjassa.

RUOKONEN, KYLLIKKI:

Osallistunut Suomen kirjallisuuspalvelun seuran UDK-luokituskurssiin 3—6.5. 1966.

Osallistunut Århusin kauppakorkeakoulun kirjaston järjestämään, ATK:n käyttömahdollisuuksia kirjastoissa käsittelevään kurssiin Kauppakorkeakoulun kanslerin myöntämän matkapurahan turvin 24—26.8. 1966.

Osallistunut IBM:n järjestämään 1360-kurssiin 21—25.11. 1966 sekä ATK-peruskursseille 16—20.1. 1967.

Toimittanut v. 1966 loppuun Tietokone-lehdessä yhteisluetteloa eri kirjastoissa olevista tietokonealan kirjoista.

RUUHELA, REIJO:

Ohjannut Oy Alkoholiliike Ab:n suorittaman olutravintolakokeilun liiketaloudellisten tulosten analysointia. Tutkinut Suomen Pankin toimeksiannosta eräiden lainoitukskohteiden luottokelpoisuutta.

Julkaisu:

Kassavirran patojärjestelmä. 4 s. Liiketalous 1966 n:o 8. Tasearvosteluja samassa lehdessä.

SAARIO, HILKKA:

Englannin kielen ja englanninkielisen kauppakirjeenvaihdon opettaja Helsingin yliopiston maat.-metsät.tiedekunnan puukaupallisella linjalla. Hoitaa edelleen maat.-metsät.tiedekunnan englannin pro-exercitiokokeet lisensiaattitutkintoa varten.

Pitänyt Lappeenrannan kesäyliopistossa englannin kielen pro-exercitiokurssin harjoituksineen kesäk.—heinäk. 1966.

Osallistunut vientipäälikköseminaariin Lontoossa huhtikuussa 1967.

SAARIO, MARTTI:

Hoitanut osaa Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede I:n professorinvirasta, antanut Tampereen yliopistolle kaksi asiantuntijalausuntoa kirjanpidon lehtorinvirkojen hakijoiden kelpoisuudesta. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen hallintoneuvoston, tutkimuslautakunnan ja johtokunnan jäsen. Viipurin Taloudellinen Korkeakouluseura r.y:n sekä Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön hallituksen jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan ja Liiketalouslehden toimitusvaliokunnan jäsen. Tilintarkastajana useissa yhteisöissä.

Esitelmöinyt Rastorin liikeverotusseminaareissa 22.10. ja 3.12. aiheesta Verojen huomioonotto eräissä päätöksenteon perustana olevissa laskelmissa, Sähköliikkeiden Liiton Hangon seminaarissa 26.10. aiheesta Sähköliikkeen rahoituskeinot, Ekonomiliiton seminaarissa Leppilammella 8.11. aiheesta Verotus ja investointisuunnitelmat, Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiön tilinpäätäjäin päivillä 7.12. ja 14.12. aiheesta Liikeverotuskomitean jaksottamissäännösten kritiikkiä. Pykälä r.y:n ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan seminaarissa 16.3. Verosäännösten vaikutuksista yritysten käyttäytymiseen sekä Jyväskylän Liikemiesyhdistyksessä 1.4. 67 Liikeverotuksen uudistamisesta.

Julkaisu:

Verotettava liikelitulo ja yritysten tavoittelema voitto, *Ekonomia* 5/1966, 10 p. — Maan ja rakennuksen hankintamenon jaksottamisesta, *Auvo A. Sääntti, juhlaulkaisu, Turku 1966*, 17 s. + summary. — Luentomoniste Liiketaloustiede I A. III jakso 78 s. — Liiketalous ja verotus. Artikkelikokoelma (toim.). Hki 1966. 157 s.

SAARSALMI, MEERI:

Luennoinut Lappeenrannan kesäyliopistossa kuluttajan markkinaoppia osana kodin taloustieteen opetusta 27.6.—5.7. 66.

Kutsuttu Suomen Kulttuurirahaston naistoimikunnan tieteen jaoston jäseneksi 7.3. 67. Helsingin Akateemiset Naiset ry:n neuvottelukunnan jäsen.

Pitänyt seuraavat esitelmät: Kuluttajan vapaavalintaisesta varainkäytöstä, oppikoulujen kotitalousopettajien taloudellisen kasvatuksen kursseilla Espoossa 2.6. 66; Kuluttajan taloudellisen käyttäytymisen tutkimisesta, Kotitalouden Kandidaatit ry:n jatkokoulutuspäivillä Hgissä 9.1. 67; Yksityisen kulutuksen kehityssuuntaukset, Ekonomiliiton koulutuspäivillä Hgissä 20.2. 67; Tuntemmeko suomalaisen kuluttajan taloudellisen käyttäytymisen, Mart-

taliiton konsulenttikokouksessa Hgissä 24.4. 67; Suomalaisen kuluttajan varainkäytöstä, Markkinointiseura ry:n kokouksessa 23.5. 67.

Opintomatka Ruotsiin elokuussa 1966 Kauppakorkeakoulun kanslerin myöntämällä apurahalla.

Julkaisut:

Suomalaisen kuluttajan varainkäytöstä. Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos. Monisteita 18. Hki 1966. Summary in English. 247 s.

SALO, EIJA:

Toimii Oy Stockmann Ab:n palveluksessa englannin ja suomen kielen opettajana.

Opintomatka Englantiin kesällä 1966.

Osallistunut vientipäälikköseminaariin Lontoossa huhtikuussa 1967.

SARAKONTU, MATTI:

Luennoinut Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Historianopettajat r.y:n luento- ja neuvottelupäivillä Aavarannan kurssikeskuksessa 18—20.8. 1966.

Luennoinut Metsäliitto-yhtymän markkinointikurssilla 19.4. 1967 Järvenpäässä.

Osallistunut IBM:n järjestämälle IBM 1360-konekurssille 21—25.11. 1966 sekä ATK-peruskurssille 16—20.1. 1967.

Toiminut lukuvuoden 1966—67 Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Yhteiskunnallisen Kerhon vt. kuraattorina.

SAVINEN, SEPPO:

Maalaiskuntien Liiton liikeosaston konttoripäälikkö.

Luennoinut Kunnallisopistolla Tuusulassa konttoritekniikasta kunnallisväelle.

SIERLA, ANTTI:

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan hallituksen puheenjohtaja. Suomen Ylioppilaskuntien Liiton opintoneuvontatoimikunnan puheenjohtaja.

Osallistunut Lausannessa 4.—8.7. 1966 Education for International Business -konferenssiin.

Julkaisut:

Toimittanut: Opiskelu Kauppakorkeakoulussa, 27 sivua, Hki 1966.

Opintoneuvonta-artikkeleita Contactoriin ja Kyriiriin.

SÄRKISILTA, MARTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen S-osaston johtaja. Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen varapuheenjohtaja ja hallituksen jäsen. Maataloustuotteiden hinna- ja muodostuskomitean jäsen. Liikesivistysrahaston stipendivaliokunnan sihteer. Puheenjohtaja tai jäsen eräiden yritysten ja yhteisöjen markkinointitoimikunnissa.

Osallistunut 17—19.10. 66 Kölnissä pidettyyn Internationaler Kongress 1966 über Werbung als Forschungsgebiet und Lehrfach der Hochschulen -nimiseen kongressiin.

Esitelmöinyt Liikkeenjohdon instituutin täydennyskoulutuksen markkinointijaksolla, Vientikoulutussäätiön vientitekniillisillä kursseilla ja vientipäälikköseminaarissa sekä eräiden yritysten ja järjestöjen koulutustilaisuuksissa markkinointiin, markkinatutkimuksiin sekä mainontaan liittyvistä aiheista.

Julkaissut:

Mainonta ja taloudellinen kasvu. Mainostaja 1966:5. 3 s. — Mainosalan peruspiirteitä koulutukselliselta kannalta. Erva 1966:4. 2 s.

Vähittäiskaupan dimensioita selittävät muuttujat kuntatason keskuksissa. 164 s. Hki 1967. (Väitöskirja).

TAMMINEN, KAISA:

Suomen kirjallisuuspäalvelun seuran DK-jaoston työvaliokunnan jäsen.

Osallistunut Pohjoismaisen tieteellisen kirjastoseuran kokoukseen Karkussa 14—17.6. 1966.

TARKIAINEN, TUTTU:

Valtiotieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Eduskunnan historiakomitean jäsen. Valtioneuvoston historiatoimikunnan jäsen.

Ollut asiantuntijana kuultavana vaalilakikomiteassa sekä käsiteltäessä tasavallan presidentin vaalitapaa eduskunnan perustuslakivaliokunnassa.

Ottanut osaa pohjoismaiden valtiotieteilijöiden kongressiin Voksenäsenissa (Oslossa) 4.—7.6. 1966 ja esittänyt siellä katsauksen vaalilainsäädännön vaikutuksiin Suomen puolueloihin.

Esitelmöinyt Finn Finland-kampanjan yhteydessä järjestetyissä tilaisuuksissa 5.12. Tukholman ja 6.12. 1966 Lundin valtiotieteellisessä yhdistyksessä Suomen parlamentarismien nykyongelmista. Esittänyt alustuksen Suomen valtiosäännöstä Itsenäisyysjuhluvuoden neuvottelukunnan ja Valtiotehtellisen Yhdistyksen esitelmä- ja keskustelutilaisuudessa 28.1. 1967.

Julkaissut:

Die athenische Demokratie (Artemis Verlag, Zürich-Stuttgart, 1966), 383 s.

Demokratian voima vai vaara (Viikkosanomat 50/1966).

Alustus keskusteluun Suomen valtiosäännöstä (Politiikka 1/1967), 4 s.

TELARANTA, K.A.:

Vaasan kauppakorkeakoulun väliaikaisen opettajaneuvoston jäsen 1.3. 1967 alkaen. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa (luentovapaa koko lukuvuoden). Akatemialautakunnan sihteeri.

Antanut asiantuntijana lausunnon Helsingin yliopiston kauppaoikeuden ja Turun yliopiston siviilioikeuden professorin viran hakijoiden tieteellisestä pätevyydestä samoin kuin Helsingin yliopiston siviilioikeuden apulaisprofessorin viran hakijoiden kelpoisuudesta.

Kaupallista edustusta koskevaa yhteispohjoismaista lainsäädäntöä valmistelevaan asetetun Suomen komitean puheenjohtaja. Keskuskauppakamarin asettaman Liikekilpailun ylvonta-kunnan varajäsen. Vakuutusalan liiketapaneuvoston varajäsen. Lääkemainonnan ylvonta-kunnan varapuheenjohtaja. KOP:n Erotajan konttorin ylvvoja. Pelastakaa Lapset r.y.:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. Lasten Päivän säätiön ylvtuuskunnan jäsen. Eteläsuomalaisen osakunnan seniorit r.y.:n esimies 10.3. 1967 saakka. Eteläsuomalaisten ylioppilaiden säätiön ylvtuuskunnan jäsen. Lapin Jokos r.y.:n varapuheenjohtaja. Genevessä kotipaikan omaavan Service social international'in hallituksen jäsen.

Osallistunut Pohjoismaiseen lakimieskokoukseen Tukholmassa 31.8—2.9. 1966.

Pitänyt Suomalaisen lakimiesyhdistyksen Satakunnan osastossa 26.4. 1967 esitelmän aiheesta Osakeyhtiön toimitusjohtajan edustusvalta ja 19. ylvtakunnallisilla myyntimiespäyivillä 2.5. 1967 myyntimiehiä koskevasta lakiehdotuksesta.

TERÄS, HANNU:

Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen.

Julkaisu:

(& Kaius Sulonen) Kauppakirjeenvaihdon lausesanakirja, suomi-saksa. 359 s. Porvoo/Hki 1967.

Deutsch für Sekretärinnen. 45 s. (moniste).

TEVAJÄRVI, TUOMO:

Ylioppilastutkintolautakunnan varajäsen keväästä 1965 lähtien. Helsingin yliopiston ruotsin kielen vt. lehtori. Lisäksi määrätty hoitamaan approbatur-arvosanan käännöskokeet ja kirjalliset käännösharjoitukset.

Hoitanut ruotsin kielen opetusta Lahden, Rovaniemen ja Vaasan kesäyliopistoissa.

Tehnyt opinto- ja tutkimusmatkan Ruotsiin ja Tanskaan toukokuussa 1967.

UOTILA, OLLI:

Helsingin yliopiston maat.-metsät.tiedekunnan tilastotieteen approbatur-kurssin assistentti syyslukukaudella 1966. Teknillisen Korkeakoulun matematiikan kurssiassistentti.

Osallistunut ES/TIMS -kongressiin Varsovassa 2.—7.9. 1966.

VAHERI, KAARINA:

Opintomatka yhdysvaltoihin 1964—66.

VAISTO, ERKKI:

Luotsikirjaston kirjastonhoitaja. Suomen Tieteellisen Kirjastoseuran hallituksen varajäsen. Suomen Aihefilatelistit ry:n sihteeri-rahastonhoitaja.

Tehnyt opintomatkan Kööpenhaminaan heinäkuussa 1966.

Osallistunut Suomen Kirjallisuuspalvelun UDK-luokittelukursseille 4.—5.1966. Osallistunut ATK-peruskurssille IBM:n koulutuskeskuksessa 17.—21.4. 1967.

VAIVIO, F.L.:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen E-osaston johtaja ja laitoksen tutkimuslautakunnan jäsen. Ekonomia-lehden toimitusvaliokunnan jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Kansantaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Vientikoulutus-säätiön hoitokunnan varajäsen.

Esitelmöinyt Ylioppilaiden Kansainvälisellä viikolla aiheesta Finland's Economic Life 23.9. 1966. Pitänyt esitelmän Ekonomiliiton järjestämällä julkisen hallinnon talouspäivillä 17.10.1966 aiheesta Julkisen talouden osuus ja vaikutus Suomen kansantaloudessa. Toiminut korreferenttinä Kansantaloudellisessa yhdistyksessä 16.11. 1966 ministeri Mauno Koiviston esitelmän Taloudellisen suunnittelun mahdollisuuksista Suomessa yhteydessä. Esitelmöinyt kauppaooppilaitosten opettajien päivillä 29.12. 1966 aiheesta Suomen ulkomaankaupan ongelmat. Pitänyt esitelmän aiheesta Yritysten taktiikka ja nykyinen suhdannevaihe KHT-tilintarkastajapäivillä 5.1. 1967. Edelleen esitelmöinyt Helsingin Rakennusmestariyhdistyksen kuukausikokouksessa 9.1. 1967 aiheesta Talouselämämme tämänhetkiset ongelmat. Esitelmöinyt Rationalisointiliitto r.y:n järjestämällä Tuottavuuden päivillä 13.2. 1967 aiheesta Yrityksen kasvuun vaikuttavat talouspoliittiset miljöötekijät Suomessa. Alustanut keskustelun Työnantajarakennusmestariyhdistys r.y:n liikkeenjohdon päivän puitteissa aiheesta Luotonsaanti ja talouselämämme nykyiset pulmat. Pitänyt Turun yliopiston ylioppilas-

kunnan kutsumana Studia Economica-sarjassa esitelmän Turussa 16.3. 1967 aiheesta Suomen ulkomaankauppa — talouselämämme pullonkaula. Pitänyt esitelmän Jyväskylässä KY:n ekskursion yhteydessä yliopistolla aiheesta Julkinen talous ja maksutase. Ekonomiliiton järjestämällä julkisen hallinnon talouspäivillä 24.4. 1967 pitänyt esitelmän aiheesta Julkisen hallinnon tehtävät talouselämämme perusedellytysten luojana. Esitelmöinyt Yleisradiossa taloudellisen kasvatuksen vuoden yhteydessä aiheesta Talouselämän kiertokulku kaikkiaan 16 kpl. 15 minuutin esitelmää kevään 1967 aikana. Tämän lisäksi pitänyt lukuisia esitelmiä Suomen talouselämästä, Euroopan yhteismarkkinoista jne. mm. Vientikoulutussäätiön, SOK:n, PYP:n ja Liikkeenjohdon instituutin kurssi- ja koulutustoiminnan yhteydessä.

Osallistunut Hannoverissa pidettyyn Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften'in kongressiin 26.—28.9. 1966, jonka yleisaiheena oli Rationale Wirtschaftspolitik und Planung in der Wirtschaft von heute. Osallistunut ICI:n järjestämään Third Nordic Convention'iin, jonka aiheena oli The Role of Governments in Modern Industrial Development Vaedbäckissä 18.5.—20.5.1967.

Julkaisut:

Makroekonomia (runkomoniste, 3. painos) 164 s. Hki 1966. — Puheenvuoro (Mauno Koivisto: Taloudellisen suunnittelun mahdollisuuksista Suomessa) Kansantaloudellinen Aikakauskirja I. Hki 1967. 1 s. — Julkisen talouden osuus ja vaikutus Suomen kansantaloudessa. Helsingin Sanomat 17.10.1966.

WEGELIUS, PIRKKO:

Pitänyt 15.12. 1966 tieteellisten kirjastojen harjoittelijoille esitelmän aiheesta Dokumentaatio ja UDK-luokitus.

Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran UDK-jaoston työvaliokunnan jäsen.

VENTO, REINO:

Tilintarkastajana useissa yhteisöissä. Keskuskauppakamarin tilintarkastajatutkintovaliokunnan jäsen. KHT-yhdistyksen hallituksen jäsen. PYP-Kulosaaren konttorin valvojen puheenjohtaja.

Esitelmöinyt: Kaikilla PYP:n sivukonttorienjohtajien jatkokoulutuskursseilla vv. 1966—1967 tilintarkastuksesta. 7.5. 1966 Kymen Merkonomit r.y:n koulutustilaisuudessa: Tilintarkastus ja sisäinen tarkkailu. 26.10. 1966 Sähköliikkeiden Liitto r.y:n luentopäivillä aiheesta: Sähköliikkeen sisäinen tarkkailu. 7.12. ja 13.12. 1966 Tehokkaan tuotannon tutkimussäätiön tilinpäätäjäpäivillä: Liikeverotuksen uudistaminen tilimiehen näkökulmasta. 12.12. 1966 Metsähallituksen järjestämällä metsänhoitolautakunnan tilintarkastajien neuvottelupäivillä: Metsähoitolautakunnan tilintarkastus. 20.4. 1967 Luottomiehet r.y:n vuosikokouksessa: Tilintarkastuskertomus luottokykisyyden mittana. 28.4. 1967 Lakimiespäivillä: Hallituksen ja tilintarkastajien taloudellinen vastuu. 5.1. 1967 KHT-tilintarkastajapäivillä: Kiinteistöasake-yhtiön tulon ja pääoman käsitteestä.

Julkaisut:

HTM-GRM tilintarkastajalehdessä 3/1967 Liikeverotuksen uudistaminen 7 s. — Tapio 1/1967 Järjestöjen tilintarkastuksesta 2 s.

VIERIKKO, ERKKI:

Toiminut edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä. Toiminut edelleen Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä. Toiminut Vientikoulutussäätiön toimeen-

panemien espanjan kielen kaupallisten kurssien opettajana. Toiminut edelleen Suomen Ibero-amerikkalaisen instituutin johtajana. Toiminut edelleen Suomen korkeakoulujen kielten opettajat r.y:n puheenjohtajana. Toiminut edelleen Suomi-Espanja-Seura r.y:n kieli- ja kirjallisuusjaoston puheenjohtajana.

Toiminut edelleen Pohjoismaiden kulttuuritoimikunnan 1. jaoston latinalaisen Amerikan asioiden yhdysmiehenä Suomea varten.

VIHERSAARI, JUKKA:

Ekonomia-lehden erikoistoimittaja.

Kauppätieteellisen yhdistyksen sihteeri.

Artikkeli: Organisaatioteorian sisällöstä ja sen sovellutuksesta, Ekonomia 1/1967.

Arvostelu: *Calman J. Cohen & Richard M. Cyert, Theory of the Firm: Resource Allocation in a Market Economy*, Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1966, sekä lisäksi lukuisia kirja-arvosteluja Ekonomia-lehdessä.

Esitelmöinyt eräiden yritysten ja yhdistysten koulutustilaisuuksissa.

WILENIUS, REIJO:

Helsingin yliopiston dosentti, käytännöllisen filosofian v.t. professori 1.1.—31.5. 1967. Rudolf Steiner -koulun vararehtori.

Suomen filosofisen yhdistyksen hallituksen jäsen ja vuosikirjan 'Ajatuksen' toimittaja. Suomen kasvatustieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen. Suomen Unesco-toimikunnan lisäjäsen. Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan kansalaisjärjestöjen jaoston jäsen. Lukionuudistuskomitean jäsen. Suomen Teiniliiton kuraattori. Aikakauslehti 'Katsauksen' päätoimittaja.

Esitelmöinyt Suomen Arkkitehtiliiton neuvottelupäivillä 29.4. 1967 aiheesta: Tiedon perusteet.

Julkaisu:

Marx ennen Marxia: Marxin ajattelun ensimmäinen vaihe. Hki 1966. 166 s.

Filosofian nykytilanteesta. Katsaus 5—6 1966. 3 s.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Edelleen Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Edelleen toiminut Radio Bremenin kirjeenvaihtajana Suomessa.

Kutsusta antanut kurssin käännöstekniikassa Heidelbergin Yliopiston puiteissa toimivassa Dolmetscher-Instituutissa, jossa luennoinut Suomen kulttuurisuhteista Saksaan, ohjannut diplomaattien laatimista ja toiminut tutkintolautakunnan jäsenenä 1.5.—15.7. 1966.

Luennoinut kielistudiokokemuksista Suomen kouluhallituksen järjestämällä Kielistudio-päivillä elokuussa 1966.

Kielistudio-Yhdistyksen perustava jäsen ja hallituksen jäsen.

Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen.

Julkaisu:

UM:n toimeksiannosta useita Suomen kulttuurielämää koskevia kirjoituksia.

Programmierter Fremdsprachen-Unterricht. Deutsch als Fremdsprache. Leipzig 3/1966.

Käännöksiä:

Veijo Meri, Die Frau auf dem Spiegel, Carl Hanser Verlag München.

Paavo Haavikko, Schneelose Zeit, Carl Hanser Verlag München.

Kai Laitinen, Vision, Otava Helsinki.

KOP:n vuosikertomus 1966 ja useista taloustieteellisiä artikkeleita.

VIRTANEN, KALERVO:

Toiminut syyslukukauden 1966 assistenttina Münsterin yliopistossa (Institut für betriebliche Finanzen und Steuern).

Suomentanut yhdessä E. Larmolan kanssa teoksen Yngve Rollof: Ekonomisk lagerkontroll och sortimentbegränsning. 250 s.

WOIVALIN, PENTTI:

Toiminut lukuvuoden matematiikan kurssiassistenttina Teknillisessä Korkeakoulussa.

Osallistunut ES/TIMS -kongressiin 2. — 7.9. 1966 Varsovassa.

VUORINEN, ELSA:

Opintomatka Englantiin ja Skotlantiin 1966.

Mustanoja-Vuorinen: Englantia aikuisille, 152 + 58 ss., Hki 1967, 9. painos.

VUORISTO, KAI-VEIKKO:

Helsingin Yliopiston Maantieteen laitoksen yp. assistentti.

Pohjola-Norden r.y:n maantiedelautakunnan jäsen.

Johtanut Helsingin Yliopiston Maantieteen laitoksen assistenttien opintoretkeilyn Kymenlaaksoon 25.9. 1966.

Luennoinut Helsingin Yliopistossa tilastollisista menetelmistä maantieteellisessä tutkimuksessa.

Luento Helsingin Seudun Kesäyliopistossa, poliittisen maantieteen seminaarissa 7.6. 1966 aiheesta Rajat ja taloudellinen kehitys.

Esitelmä Suomen Maantieteellisen Seuran kokouksessa 17.3. 1967 aiheesta Karjaan rautatieyhdistyksen kehitys Tammisaaren takamaassa.

Julkaisu:

Suomen matkustajalentoliikenne. Terra 78, n:o 2, 1966. 6 sivua.

Kirjaesittely Terrassa 79, n:o 1, 1967.

V Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon, kirjeenvaihtajan tutkinnon tai akateemisen sihteerin tutkinnon;
2. ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa* varten;
3. *ylimääräisiä* tai *kuunteliijaoppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1966 1169 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 366 ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittamaan 187. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 341 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 144 eli yhteensä 485 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 2260 opiskelijaa, joista

	I vsk. v. 1966 al.	II vsk. v. 1965 al.	III vsk. v. 1964 al.	Yht.	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor.	341	309	285	935	382	1317
Kirj.vaiht.tutk. suor. ...	—	—	117	117	171	288
Akat.siht.tutk. suor.	144	137	2	283	—	283
	485	446	404	1335	553	1888
Kand.tutk.suor.....						372
						2260

Ekonomien, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa

	I v. kurssi 1966		II v. kurssi 1965		III v. kurssi 1964		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Michiä	237	48,9	233	52,2	218	54,0	688	51,5
Naisia	248	51,1	213	47,8	186	46,0	647	48,5
Yhteensä	485	100	446	100	404	100	1335	100

Ekonomien, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä

	I vsk. v. 1966 al.		II vsk. v. 1965 al.		III vsk. v. 1964 al.			Aikaisemmin aloittaneet		Yhteensä
	ek	aks	ek	aks	ek	kv	aks	ek	kv	
Syyslukukausi . . .	341	144	309	137	285	117	2	382	171	1888
Keskeyttäneet./..	—	—	1	2	7	—	—	23	10	43
	*)+6	*)-6	*)+3	*)-3						
Valmistuneet./..	—	—	—	—	—	-1	+1	69	37	106
Kevätlukukausi ..	347	138	311	132	278	116	3	290	124	1739
Keskeyttäneet./..	6	1	—	1	1	—	—	11	+1	19
	*)+1	*)-1			101	28	—	67	35	231
Valmistuneet./..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lukuv. lopussa	342	136	311	131	176	88	3	212	90	1489

* akat.siht. tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekon.tutk.

Ekonomien, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden kotipaikka

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1966		1965		1964			
Helsingistä	199	41,0	175	39,2	142	35,1	516	38,7
Muualta Uudenmaan lstä..	62	12,8	70	15,7	37	9,2	169	12,7
Turun ja Porin lstä	22	4,5	19	4,3	27	6,7	68	5,1
Hämeen lstä	53	10,9	60	13,5	71	17,6	184	13,8
Kymen „	26	5,4	32	7,2	29	7,2	87	6,5
Mikkelin „	28	5,8	16	3,6	11	2,7	55	4,1
Kuopion „	18	3,7	22	4,9	15	3,7	55	4,1
Vaasan „	21	4,3	21	4,7	24	5,9	66	4,9
Oulun „	11	2,3	11	2,5	16	4,0	38	2,9
Lapin „	8	1,6	4	0,9	6	1,5	18	1,3
Keski-Suomen lstä	27	5,6	10	2,2	19	4,7	56	4,2
Pohj.Karjalan „	10	2,1	6	1,3	7	1,7	23	1,7
Yhteensä	485	100	446	100	404	100	1335	100

Ekonomin tutkintoa suorittavat

	I vsk. v. 1966 aloittaneet					II vsk. v. 1965 aloittaneet					III vsk. v. 1964 aloittaneet					Kaikkiaan				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
Syyslukukausi	237	69,5	104	30,5	341	233	75,4	76	24,6	309	218	76,5	67	23,5	285	688	73,6	247	26,4	935
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	7	6	—	2	—	8
			*+6		*+6			*+3		*+3								+9		+9
Kevätlukukausi	237	68,3	110	31,7	347	233	74,9	78	25,1	311	212	76,3	66	23,7	278	682	72,9	254	27,1	936
Keskeyttäneet ./.	5	—	1	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	6	—	1	—	7
			*+1		*+1													+1		+1
Valmistuneet	232	67,8	110	32,2	342	233	74,9	78	25,1	311	211	76,2	66	23,8	277	676	72,7	254	27,3	930
31. 5. 1967 ./.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	—	25	—	101	76	—	25	—	101
	232	67,8	110	32,2	342	233	74,9	78	25,1	311	135	76,7	41	23,3	176	600	72,4	229	27,6	829

* akat.siht. siirtynyt suorittamaan ek.tutkintoa

	Akateemista sihteerin tutkintoa suorittavat					Kirjeenvaihtajan tutkintoa suorittavat					Kaikkiaan				
	I vsk. v. 1966 aloittaneet					II vsk. v. 1965 aloittaneet					III vsk. v. 1964 aloittaneet				
	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.	P	%	T	%	Yht.
Syyslukukausi	—	—	144	100	144	—	—	137	100	137	—	—	117	2 100	117 2
Keskeyttäneet ./.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—
			*-6		*-6			*-3		*-3			-1	+1	+1
Kevätlukukausi	—	—	138	100	138	—	—	132	100	132	—	—	116	3 100	116 3
Keskeyttäneet ./.	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
			*-1		*-1										
Valmistuneet	—	—	136	100	136	—	—	131	100	131	—	—	116	3 100	116 3
31. 5. 1967 ./.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	28	28
	—	—	136	100	136	—	—	131	100	131	—	—	88	3 100	88 3

**Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
oppilaiden vanhempien ammatti**

Elinkeinon mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1966		1965		1964			
1. Maa- ja metsätalous sivuelinkeinoineen	68	14,0	59	13,2	52	12,9	179	13,4
2. Teollisuus	126	26,0	120	26,9	111	27,4	357	26,7
3. Rakennustoiminta	32	6,6	21	4,7	16	4,0	69	5,2
4. Kauppa	122	25,2	93	20,9	110	27,2	325	24,4
5. Liikenne	38	7,8	51	11,4	37	9,2	126	9,4
6. Palvelukset	93	19,2	101	22,7	71	17,6	265	19,9
7. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	6	1,2	1	0,2	7	1,7	14	1,0
Yhteensä	485	100	446	100	404	100	1335	100

Yhteiskunnallisen aseman mukaan

	I v. kurssi 1966		II v. kurssi 1965		III v. kurssi 1964		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Itsenäiset yrittäjät: Tehtailijat ja tukkukauppiaat ..	12	2,5	10	2,2	10	2,5	32	2,4
Vähittäiskauppiaat ja muut liikkeenharjoittajat	93	19,2	71	15,9	56	13,9	220	16,5
Maanviljelijät	59 164	12,1 33,8	36 117	8,1 26,2	49 115	12,1 28,5	144 396	10,8 29,7
2. Kaupan ja teollisuuden palveluksessa olevat: Johtavassa asemassa olevat ...	50	10,3	58	13,0	67	16,6	175	13,1
Toimihenkilöt	75	15,5	58	13,0	55	13,6	188	14,1
Työntekijät	65 190	13,4 39,2	65 181	14,6 40,6	53 175	13,1 43,3	183 546	13,7 40,9
3. Valtion ja kunnan palveluk- sessa olevat: Johtavassa asemassa olevat ...	29	6,0	27	6,1	32	7,9	88	6,6
Virka- ja toimihenkilöt	61	12,6	61	13,7	34	8,4	156	11,7
Työntekijät	12 102	2,5 21,1	26 114	5,8 25,6	15 81	3,7 20,0	53 297	4,0 22,3
4. Vapaiden ammattien harjoitta- jat ja opettajat	23	4,7	33	7,4	26	6,5	82	6,1
5. Ei ilmoitettu ammattia	6	1,2	1	0,2	7	1,7	14	1,0
Yhteensä	485	100	446	100	404	100	1335	100

Kauppat.kand. tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukuk. alussa	269	103	372
Uusia hyväksytty	104	45	149
Uudelleen kirjoihin	5	1	6
	378	149	527
Valmistunut ./.	1	—	1
Keskeyttänyt ./.	30	21	51
	347	128	475
Kevätlukukausi	40	11	51
Uusia hyväksytty	4	1	5
Uudell. kirjoihin			
	391	140	531
Valmistunut ./.	24	2	26
Keskeyttänyt ./.	34	13	47
Kirjoissa kevätlukukauden lopussa	333	125	458

Opiskelijain lukumäärä

Heinäkuun 31 p:nä 1966 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaiksi pyrki 1169 ylioppilasta (edellisenä vuonna 1192), joista ensisijaisesti ekonomin tutkinnon suorittajiksi 726 (miehiä 463, naisia 263) ja akateemisen sihteerin tutkinnon suorittajiksi 443 (miehiä 1, naisia 442). Hakijoista hyväksyttiin yhteensä 553 eli 47,3%. Hyväksytyistä oli ekonomin tutkintoa opiskelevia 366, niistä miehiä 249 ja naisia 117, sekä akateemista sihteerin tutkintoa opiskelevia 187 (kaikki naisia). Hyväksytyistä aloitti opiskelun 485 henkilöä. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 1489, edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 1404.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 200 henkilöä, joista ekonomeja 144, kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 29, dipl.insinöörejä 6, metsänhoitajia 2, valtiotieteen kandidaatteja 9. Lisäksi on hyväksytty kauppat. kandidaatin tutkintoa suorittamaan 1 MBA-tutkinnon suorittanut, 2 lakit. lisensiaattia, 1 oikeust.kandidaatti, 2 fil.maisteria, 1 maat.-metsät.kandidaatti, 2 yhteiskuntatiet.maisteria, 1 majuri. Ekonomin, akateemista sihteerin, kirjeenvaihtajan ja kauppat.kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 1947. Lukuvuoden päättyessä oli kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 458, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 372.

Ylimääräiseksi tai kuuntelijaoppilaaksi on hyväksytty 14 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 237 opiskelijaa, kirjeenvaihtajan tutkinnon 100 opiskelijaa ja kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon 27 henkilöä.

VI Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppätieteiden tohtorin opinnäytteet

Kauppätieteiden tohtorin arvoon oikeuttavat opinnäytteet ovat suorittaneet kauppätieteiden lisensiaatit *Veikko Sakari Jääskeläinen* 3. 3. 1967 ja *Martti Särkisilta* 12. 5. 1967.

KTt *Veikko Jääskeläisen* väitöskirja "Optimal Financing and Tax Policy of the Corporation" tarkastettiin julkisesti tammikuun 21 päivänä 1967. Korkeakoulun opettajaneuvoston määrääminä vastaväittäjinä olivat professori *Jaakko Honko* ja apulaisprofessori *Jouko Manninen* ja kustoksena professori *Martti Saario*.

KTt *Martti Särkisillan* väitöskirja "Vähittäiskaupan dimensioita selittävät muuttujat kuntatason keskuksissa" tarkastettiin julkisesti maaliskuun 11 päivänä 1967. Korkeakoulun opettajaneuvoston määräämänä vastaväittäjänä oli TeT *Veikko Leivo* ja kustoksena prof. *Mika Kaskimies*.

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto

Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinnon ovat suorittaneet kauppätieteiden kandidaatit:

83v *Risto Antero Järvinen*, *17. 6. 34, KTL 3. 3. 67, Ltt I: "Yrityksen tilinpäätöstilanteet ja verotutkimuksen kysymyksenasettelut"; KTK 7. 10. 60, kansantaloustiede; ekonomi 1957.

87v *Eero Kalervo Pitkänen*, *16. 1. 30, KTL 17. 3. 67, Ltt I: "Tavoitebudjetoinnin ja taloudellisuuden valvonnan perusteista valtion virastoissa ja laitoksissa"; KTK 8. 3. 57, kansantaloustiede; ekonomi 1955.

84v *Aarne Kalevi Kailasvuori*, *19. 2. 33, KTL 18. 3. 67, kansantaloustiede: "Maksutaseen tasapainottumismekanismi ja likvidien varojen kansainväliset liikkeet"; KTK 30. 5. 60, kansantaloustiede; ekonomi 1956.

Meeri Marjatta Saarsalmi, *18. 6. 23, KTL 25. 5. 67, Ltt II: "Suomalaisen kuluttajan varainkäytöstä"; KTK 4. 5. 60, Ltt II; DBA 1956, ekonomi 1945.

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto

Kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

Syyslukukaudella:

Ahti Rafael Keronen, *22. 12. 34, KTK 18. 11. 66, taloushistoria; ekonomi 1965

Kevätlukukaudella:

Ashok Motiram Thadani, *3. 12. 42, KTK 1. 2. 67, kansantaloustiede; BA. 1964

Veikko Martti Ilmari Kemppinen, *4. 3. 34, KTK 10. 2. 67, tilastotiede; ekonomi 1958

Mauri Olavi Laukkanen, *2. 5. 39, KTK 10. 2. 67, Ltt II; ekonomi 1962

Erkki Kalevi Jäppinen, *24. 9. 38, KTK 22. 2. 67, Ltt I; ekonomi 1960

✓ *Kari Markku Olavi Kallioniemi*, *30. 4. 42, KTK 22. 2. 67, Ltt II; ekonomi 1964

Kari Juhani Puumanen, *8. 4. 40, KTK 23. 2. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1963

Erkki Arto Juhani Koivisto, *12. 4. 30, KTK 27. 2. 67, talousmaantiede; ekonomi 1966

Matti Aulis Raatikainen, *27. 5. 34, KTK 3. 3. 67, oikeustiede; ekonomi 1958

Maija-Sisko Talvikki Ingelin, *26. 1. 39, KTK 7. 3. 67, englantia; kirjeenv. tutkinto 1961

Uolevi Valdemar Lehtinen, *15. 1. 41, KTK 17. 3. 67, Ltt II; ekonomi 1964

Seija Leena Marjatta Chydenius, *18. 4. 41, KTK 31. 3. 67, Ltt II; ekonomi 1963

✓ *Erkki Tapio Manninen*, *24. 1. 43, KTK 14. 4. 67, talousmaantiede; ekonomi 1966

Jarmo Ilmari Eronen, *27. 2. 43, KTK 18. 4. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1964

✓ *Jouni Antero Löytömäki*, *31. 3. 39, KTK 27. 4. 67, oikeustiede; ekonomi 1964

✓ *Kari Jouko Pekonen*, *7. 10. 40, KTK 28. 4. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1964

Risto Ensio Rännäli, *24. 1. 42, KTK 8. 5. 64, talousmaantiede; ekonomi 1964

Timo Peltola, *1. 4. 40, KTK 19. 5. 67, Ltt I; ekonomi 1963

Olavi Voldemar Vakio, *1. 2. 26, KTK 19. 5. 67, Ltt I; ekonomi 1946

Niilo Nikolai Pellonmaa, *7. 3. 41, KTK 20. 5. 67, Ltt I; ekonomi 1965

Risto Arto Herman Tienari, *3. 1. 41, KTK 24. 5. 67, talousmaantiede; ekonomi 1966

✓ *Kari Haavisto*, *26. 4. 41, KTK 25. 5. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1965

Paavo Antero Kuikka, *1. 11. 36, KTK 25. 5. 67, Ltt I; ekonomi 1964

Heikki Matti Kalevi Kähäri, *10. 9. 40, KTK 25. 5. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1964

Reijo Kalevi Luostarinen, *26. 12. 39, KTK 25. 5. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1964

Klaus Walden, *28. 5. 43, KTK 25. 5. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1966

Reijo Antti Juhani Lehtinen, *15. 1. 40, KTK 30. 5. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1964

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet kauppätieteiden kandidaatit:

Jarmo Ilmari Eronen, *Veikko Martti Ilmari Kemppinen*, *Ahti Rafael Keronen*, *Mauri Olavi Laukkanen* ja *Matti Aulis Raatikainen*.

Pro gradu kokeen

ovat lukuvuonna 1966—1967 suorittaneet seuraavat kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet allamainittuja aiheita:

Liiketaloustiede I:ssä

Ekon. *Anna-Leena Halme*, Rahoituksen kustannuksista ja veroista investointilaskelmissa; ekon. *Erkki Jäppinen*, Eräitä ulkomaiseen tytäryhtiötoimintaan liittyviä rahoituskysymyksiä; ekon. *Antero Kuikka*, Empiirinen tutkimus Helsingin alueen teollisuustoiminnan kehityspiirteistä ja vaikutuksista Helsingin kaupungin talouteen; ekon. *Niilo Pellonmaa*, Investoinnin tuloksen laskeminen ja päätöskriteerin muodostaminen; ekon. *Timo Peltola*, Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelu erityisesti markkina- ja tuotesuunnitelmien laadinnan kannalta tarkasteltuna; ekon. *Olavi Vakio*, Vakuuksien optimaalinen käyttö työntekijäin eläkelain mukaisessa takaisinlainauksessa.

Liiketaloustiede II:ssä

Ekon. *Leena Chydenius*, Tutkimus sähkömateriaalikaupan rakenteesta ja kaupan eri portaitten suoritteista; ekon. *Kari Kallioniemi*, Moottoriajoneuvojen markkinointi; ekon. *Mauri Laukkanen*, Päätökset ja niiden muodostuminen yrityksessä; ekon. *Uolevi Lehtinen*, Valintamallit päätöksenteon teoriassa; ekon. *Reijo Luostarinen*, Vientiprojektin suunnittelu; ekon. *Hjördis Toivo*, Hajautus liikeorganisaatiossa; ekon. *Matti Urrila*, Mainonnan vaikutuksen tutkimuksesta; ekon. *Juha-Pekka Vartiainen*, Merkkitarvaimoilmoittelu aikakauslehdissä vuosina 1958–64.

Kansantaloustieteessä

Ekon. *Jarmo Eronen*, Marxin taloustiede; ekon. *Kari Haavisto*, Kokonaistaloudellisesta suunnittelusta markkinataloudessa; ekon. *Heikki Kähäri*, Tasapainoinen kasvu kehitysmaissa; ekon. *Antti Lehtinen*, Kasvun epätasapainoteoria; ekon. *Kari Pekonen*, Kehitysmaiden taloudellinen kasvu ja maksutase; ekon. *Kari Puumanen*, Indeksivaateet sijoituskohteina ja indeksiodotusten ilmentäjinä; *Ashok Thadani, B.A.*, Fiscal Policy in the Process of Development; ekon. *Klaus Walden*, Suuryrityksen voima, konfliktit ja strategia.

Oikeustieteessä

Ekon. *Jouni Löytömäki*, Ostajan oikeudesta vaatia hinnanalennusta ja vahingonkorvausta erityisesti silmällä pitäen metallialan standardisopimuksia.

Talousmaantieteessä

Ekon. *Arto Koivisto*, Espoon kehitys, esimerkki suurkaupungin naapurikunnan talouselämän muuttumisesta; ekon. *Erkki Manninen*, Espanjan muuttoliikkeet ja alueellinen kehittyneisyys; ekon. *Risto Rännäli*, Teollisuuden poismuutto Helsingin kaupungin keskusta-alueelta; ekon. *Pertti Salolainen*, EEC:n ja EFTAn sisäinen ja keskinäinen yhdentyminen tuotantomaantieteen valossa; ekon. *Risto Tienari*, "Sastamalan kaupungin" elinkeinoelämä ja sen kehitys. Toimintayksiköiden sijaintimaantieteellinen tarkastelu.

Talushistoriassa

Ekon. *Ahti Keronen*, Suomalaisen myymäläkalusteteollisuuden kehityksestä.

Englannin kielessä

Kirjeenv. *Maija-Sisko Ingelin*, Albert Camus' "L'Etranger" and its English translation "Outsider". A Comparative Study.

Hyväksytyt laudatur-työt sivuaineessa

KTM *Jarmo Granfelt*, liiketaloustiede I: Tutkimus Saimaan satamien mahdollisesta kuljetus-
volyymin; KTL *Kalevi Kailasvuori*, taloushistoria: Suomen maksutaseen kehitys ja rakenne-
muutokset eräinä vuosina itsenäisyyden aikana; KTM *Asko Korpela*, valtio-oppi: Suomen
kauppasopimusneuvottelut; KTM *Seppo Pyhtinen*, oikeustiede: Vekselin hyväksyminen; KTL,
DBA *Meeri Saarsalmi*, kansantaloustiede: Tulon muutosten vaikutuksesta kulutus- ja säästä-
miskäyttäytymiseen; KTM *Synnöve Sammalkorpi*, englannin kieli: The Use of the Gerund in
English; KTM *Jukka Viheraari*, kansantaloustiede: Tuotantofunktion rakenne ja sen muodos-
tumiseen vaikuttavat tekijät yrityksessä; KTK *Reijo Luostarinen*, kansantaloustiede: Ulkomai-
sen tytäryrityksen suunnittelu; KTM *Reijo Nevala*, liiketaloustiede I: Akordi, erityisesti liike-
taloudelliselta kannalta.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1966—1967 suorittaneet
seuraavat ylioppilaat, yhteensä 234, sekä 3 merkonomia.

Syyslukukaudella 21. 10. 1966:

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Matti Antero Aalto	6.	3. 39	1962	Pertti Oskari Laine	1.	4. 41	1963
Eero Ilmari Auvinen	4.	3. 41	1962	Anja Kaarina Lampinen	25.	10. 44	1963
Antti Aulis Finnilä	23.	1. 39	1963	Seppo Albert Malinen	7.	12. 43	1963
Pirkko Hannele Hiilamo				Antti Juhani Mikkonen	28.	10. 36	1957
s. Virtanen	2.	3. 43	1963	Esko Emil Mäkelä	11.	11. 43	1963
Anna Maija Hilkkü	3.	3. 44	1963	Esa Pertti Nieminen	24.	4. 40	1963
Veli-Pekka Holopainen	12.	8. 43	1963	Paula Helinä Nieminen			
Hannu Jaakko Sakari				s. Laine	21.	7. 43	1963 merkon
Holtari	20.	6. 41	1962	Christian Hendrik Jakob			
Raija Anette Ilkka	6.	9. 41	1961	van Niftrik	26.	9. 39	1961
Arla Annikki Immonen				Rauno Einari Nissilä	20.	3. 36	1961
s. Vuorinen	5.	9. 44	1963	Raija Irmeli Nojonen	12.	11. 43	1963
Matti Olavi Juhola	30.	5. 41	1963	Pertti Edvard Nykänen	30.	7. 37	1961 Ilmasot
Sirkka Taina Tellervo							kad.kurs
Kangas s. Halminen	13.	10. 40	1963 farmas.	Juhani Vilho Pesälä	10.	3. 42	1963
Matti Heikki Kangasharju	3.	7. 41	1963 merkon.	Olavi Juhani Pihlajaniemi	11.	5. 43	1963
Jorma Mikko Kare	16.	9. 37	1960	Martti Antero Pitkänen	14.	5. 41	1963
Olli Erkki Antero Karkkila	25.	10. 42	1963	Ilkka Risto Pätiälä	9.	6. 45	1963
Pertti Kalevi Kiilamo	14.	3. 39	1962	Kari Pekka Raski	7.	6. 39	1961
Viljo Olavi Kokkonen	6.	1. 38	1960	Eero Heikki Tapani Rauhala	19.	8. 43	1963
Jouko Jalmari Komulainen	25.	3. 42	1963	Seppo Ilmari Rätty	25.	1. 39	1962
Yrjö Pertti Juhani Koskinen	16.	1. 39	1963	Lauri Johannes Albin Saari	3.	2. 37	1960
Niilo Kari Herman				Seppo Juhani Salonvaara	15.	10. 43	1963
Kotilainen	3.	6. 40	1962	Seppo Olavi Salovaara	7.	8. 43	1963
Olli Kaarlo Kumela	1.	2. 42	1962 merkon.	Helmu Kalevi Sarento	31.	3. 43	1963
Marja-Leena Katariina				Arja Helena Seppälä	3.	6. 43	1963
Kuvaja s. Okko	26.	11. 42	1961				

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Erkki Olavi Sillberg	12.	4. 43	1963	Merja Inkeri Uitto			
Liisa Anneli Takala	8.	4. 44	1963	s. Linnasalmi	1.	8. 41	1963
Yrjö Veikko Talkamo	22.	9. 43	1963	Matti Juhani Ursin	7.	10. 41	1963
Martti Juha Antero				Klaus Walden	28.	5. 43	1962
Tapanainen	25.	9. 37	1961	Pirkko Anna-Maija Vetikko			
Seppo Veli Tiitola	16.	4. 43	1963	s. Keskinen	21.	10. 37	1962 merkon.
Raimo Irmeli Toivonen	8.	1. 44	1963	Urpo Esko Uolevi Viitala	12.	1. 43	1963
Seppo Juhani Toivonen	1.	2. 41	1963	Eeva Kristiina Vuoksima			
Leila Orvokki Tulla	30.	7. 41	1961	s. Luovila	7.	6. 42	1962
Marja-Elina Uhrman	12.	6. 43	1963	Jaakko Tapio Vuorinen	30.	11. 42	1963

2. 12. 1966:

Kari Juhani Ahola	15.	9. 37	1958	Erkki Juhani Mitro	5.	8. 42	1963
Marja-Liisa Lehtinen				Ilkka Leo Sakari Pitkänen	14.	1. 42	1961
s. Salakoski	1.	7. 40	1962	Pekka Johannes Saljola	24.	8. 35	1959
Eero Juhani Liimatainen	22.	2. 42	1963	Kalle Veli Frejvid Simelius	2.	3. 35	1958 merkon.
Toivo Tapani Luoma	27.	12. 40	1963	Pertti Juhani Östman	1.	6. 35	1961

Kevätlukukaudella 3. 2. 1967:

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Eero Tapani Aittola	8.	9. 42	1963	Marja Leena Raikamo			
Torsti Kullervo Alanne	7.	12. 37	1963	s. Näätäsaari	27.	7. 43	1963
Markku Jouni Alhava	30.	1. 42	1963	Seppo Anssi Antero			
Hemmo Juha Yrjö				Railonkoski	12.	9. 38	1961
Hellstén	17.	2. 42	1963	Erkki Olavi Ritola	26.	5. 42	1963
Martti Olavi Johansson	23.	4. 42	1962	Jaakko Onni Samuli			
Jorma Juhani Kivinen	15.	10. 42	1963	Ruuskanen	28.	2. 42	1963 merkon.
Mikko Johannes				Seppo Sakari Rönkkönen	25.	3. 38	1961
Kärkkäinen	22.	9. 32	1963 kans.op.	Timo Sakari Sarvilinna	16.	3. 41	1962
Veli Pekka Reino Olkku	28.	8. 42	1963	Markku Aleksi Vellamo			
Martti Kalevi Peippo	27.	5. 36	1961 ins.tutk.	Sillanpää	3.	12. 42	1962
				Matti Raimo Turunen	9.	7. 43	1964

3. 3. 1967:

Raimo Matti Juhani				Jouko Kajanoja	23.	12. 42	1962
Arminen	22.	1. 41	1962	Timo Lauri Kalevi Katve	17.	2. 41	1963
Harry Edvard Blomster	20.	10. 42	1963	Markku Leo Juhani			
Harri Tapio Erwe	6.	5. 39	1960	Kotiranta	24.	6. 39	1963
Kalervo Salomon				Eeva Raija Kunnaala	27.	1. 43	1962
Haapasalmi	11.	4. 40	1963 merkon.	Jorma Kalevi			
Risto Antero Hakala	18.	12. 41	1963	Lahti-Nuuttila	1.	2. 42	1963 merkon.
Pirjo Sinikka Ilkka				Kaarlo Kustaa Ilmari			
s. Hietakari	11.	2. 45	1963	Melander	17.	5. 43	1963
Leena Kaarina Jähkola	12.	11. 42	1962	Toivo Tapani Niutanen	9.	12. 38	1960 merkon.

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Raili Kyllikki Pyykkö				Reijo Leo Juhani			
s. Hirvelä	18.	5. 41	1963 merkon.	Tavaststjerna	10.	6. 41	1963
Reino Tapani Rouhiainen	21.	4. 44	1964	Markku Johannes Tilus	17.	9. 42	1963
Visa Matti Väinö				Kari Pekka Tolvanen	3.	9. 41	1962
Salokangas	11.	12. 42	1962	Matti Tapani Varjonen	27.	3. 43	1963
Kauko Viljo Olavi Salopuro	10.	2. 37	1962	ja merkonomi			
Eeva Katriina Tammisto	20.	2. 43	1963	Simo Jääskeläinen	26.	6. 39	1962

28. 4. 1967:

Heikki Matias Ekola	26.	7. 41	1963	Raija Kaarina Rotko	7.	7. 43	1963
Marja Tuulikki Haataja	20.	4. 43	1962	Juhani Paavo Toivonen	13.	10. 41	1964
Veikko Olavi Leskinen	12.	10. 33	1964 merkon.				

26. 5. 1967:

Eeva Marja Liisa Ekola				Pekka Antero Niini	15.	2. 41	1962
s. Halme	5.	11. 41	1962	Juhani Piipponen	14.	3. 38	1959
Eeva Inkeri Ketomäki				Reijo Kalevi Puska	17.	5. 42	1963
s. Vartamo	4.	7. 38	1961 merkon.	Raimo Pertti Raitsalo	3.	5. 41	1963
Unto Olavi Mäkyinen	20.	8. 39	1962				

31. 5. 1967:

Reijo Olavi Aalto	9.	10. 42	1964 merkon.	Ville Ahti Sakari Kasurinen	1.	11. 25	1964
Veli Kalevi Ahonen	9.	7. 43	1964	Kaste-Helmi Kaukonen	9.	5. 44	1964
Eeva-Liisa Aittoniemi	29.	9. 43	1963	Matti Juhani Kauppinen	1.	2. 39	1963
Mai Anttila	29.	1. 46	1964	Matti Juhani Kemiläinen	6.	8. 41	1964 merkon.
Emil Magnus Fagerström	15.	3. 34	1964	Matti Kalevi Kempainen	21.	3. 39	1964 merkon.
Martti Pekka Kalervo Fäld	23.	10. 43	1964	Oiva Kalevi Koljonen	9.	3. 41	1964
Pentti Harala	17.	12. 37	1962	Jarmo Aulis Korhonen	19.	4. 41	1964
Ismo Armas Harju	19.	11. 42	1964	Riitta Kaarina Korte			
Matti Juhani Harri	10.	2. 40	1963 merkon.	s. Kankare	20.	12. 45	1964
Kari Kalevi Hartos (Nurmi)	3.	3. 44	1963	Seppo Matti Johannes			
Heikki Juhani Havukainen	4.	2. 41	1963	Korvola	21.	8. 41	1964
Heikki Kalevi Helenius	23.	9. 42	1964	Timo Olavi Koskenalusta	12.	12. 42	1964
Marja-Liisa Helse				Heikki Tapani Koskimies	17.	3. 44	1964
s. Hänninen	28.	6. 45	1964	Marja-Liisa Kotakorpi	28.	12. 45	1964
Simo Niilo Hermonen	12.	8. 35	1964 meri- kapt.	Krister Heikki Juhani			oivallisesti
Jukka Aarne Antero				Kronlund	4.	8. 43	1964 merkon.
Huhtala	16.	6. 41	1964	Hannu Kalevi Kujala	14.	4. 44	1964
Pirjo Irmeli Immonen	9.	9. 43	1963	Tapio Lenna Juhani Kurki	14.	8. 38	1959
Arto Veikko Juhani Kajanto	26.	11. 43	1964	Leila Sinikka Kurtto	16.	11. 40	1963
Markku Reino Tapani				Juha Tapani Kuusela	30.	4. 42	1964
Kanerva	9.	9. 41	1964 merkon.	Sirkka Anneli Kytöhonka	5.	2. 42	1964
Ari Pekka Kannos	6.	4. 44	1964 merkon.	Esko Johannes Käkönen	8.	11. 35	1964
Kalle Juhani Karjalainen	13.	5. 37	1964	Rauno Juhani Kärkkäinen	16.	6. 42	1964

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Launo Terho Sakari Laakso	3. 11. 40	1963		Risto Kalevi Saari	21. 8. 42	1964	
Seppo Juhani Laaksonen	13. 9. 44	1964		Jussi Matti Saarikoski	17. 2. 42	1964	merkon.
Olli Kalevi Lecklin	14. 6. 46	1964		Risto Heikki Saarinen	19. 1. 44	1964	
Matto Ensio Lempiö	27. 10. 42	1964		Pertti Juhani Salovaara	11. 8. 43	1964	
Hilkka Kaarina Lindqvist	9. 5. 45	1964		Erkki Antero Sankelo	28. 6. 40	1964	merkon.
Erkki Antero Lipsanen	7. 8. 38	1963		Mauri Kaleva Savinainen	23. 1. 43	1964	
Norma Eetu Lyytikäinen	4. 7. 44	1964		Anita Elvira Savolainen	22. 6. 44	1964	
Helena Marja Hannele				Karl-Ivar Kurt Seire	2. 11. 41	1964	merkon.
Lähteenmäki	28. 5. 45	1964		Helvi Sinikka Selin			
Leena Anneli Makkonen	25. 10. 44	1964		s. Järvinen	26. 2. 43	1964	merkon.
Jyrki Sakari Malmio	13. 10. 44	1964		Hannu Juhani Seppälä	3. 2. 44	1964	
Olavi Aulis Mattila	30. 7. 39	1964	merkon.	Jorma Kalevi Seppälä	5. 10. 41	1964	
Väinö Ilmari Meriläinen	17. 2. 43	1964		Paavo Kalervo Siltanen	22. 1. 45	1964	
Ritva Tuulikki Mikkonen	15. 3. 44	1964		Marja-Liisa Elina Sipi			
Kerttu Leena Regina				s. Ståhl	12. 5. 43	1963	
Mäntylä	29. 9. 41	1964	merkon.	Reijo Arvo Olavi Sivula	25. 4. 39	1964	merkon.
Marja-Leena Niemi	24. 8. 44	1964		Kari Olavi Sohlberg	16. 10. 40	1963	
Eero Juhani Noponen	17. 4. 44	1964		Turo Uolevi Stenhäll	6. 12. 42	1964	
			oivallisesti	Pertti Valdemar Strömberg	5. 3. 43	1964	
Reijo Ragnar Nyberg	15. 2. 44	1964		Kaarlo Eljas Sukselainen	8. 7. 42	1964	
Martti Jaakko Ojares	28. 10. 42	1964		Aila Tellervo Talikka	14. 8. 42	1964	merkon.
Risto Armas Heikki Ore	18. 2. 41	1963	merkon.	Erkki Ilmari Tikkanen	2. 11. 44	1964	
Taimi Kyllikki Paljakka	25. 11. 42	1963		Veikko Ensio Timberg	28. 6. 43	1964	merkon.
Satu Inkeri Palomäki	28. 10. 44	1964		Tuire Marja Toivanen	12. 8. 44	1964	
Kirsti Kaarina Pekkarinen	6. 9. 44	1964		Riitta Anneli Tuomainen	12. 4. 37	1964	merkon.
Jyrki Tapani Pekonen	14. 2. 43	1964		Seija Astrid Tuominen	27. 11. 44	1964	
Rauno Ilmari Pentikäinen	29. 11. 45	1964		Veli Johannes Turhala	21. 9. 39	1964	farmas.
Matti Jaakko Juhani				Pertti Vihtori Tyrväinen	8. 3. 43	1964	
Penttinen	28. 7. 38	1964		Ritva Orvokki Uosukainen	6. 9. 43	1964	merkon.
Hilkka Elisabet Peuhkurinen	4. 7. 41	1963		Raili Marketta Valtari	10. 11. 46	1964	
Seppo Olavi Pitkänen	6. 4. 39	1964	merkon.	Leo Verner Vatanen	13. 5. 41	1964	
Olavi Juhani Punakivi	2. 5. 44	1964		✓ Pekka Sakari Veijalainen	14. 3. 41	1962	
Aila Kaarina Raunio	12. 10. 44	1964		Esa Iivari Ventonen	8. 1. 45	1964	
Alpo Antero Reinikka	1. 8. 43	1964		Olli Antero Vierto	21. 4. 42	1964	
Esko Veli-Matti Reivinen	22. 5. 44	1964		Reijo Uolevi Virtanen	23. 7. 40	1961	
Veli Tapio Juhani Riikonen	18. 6. 44	1964		Pekka Johannes Vuorinen	18. 5. 39	1964	merkon.
Pirkko Inkeri Riistama	13. 3. 44	1964	merkon.	Ritva Kyllikki Väisänen	15. 4. 46	1964	
Ilpo Tapio Ropponen	12. 8. 44	1964		Jorma Pekka Äikää	25. 9. 41	1964	
Timo Teuvo Antero				ja 2 merkonomia			
Ruonansuo	9. 11. 43	1964		Jouko Uolevi Rauman	14. 12. 42	1964	
Osmo Kalevi Rännäri	10. 9. 45	1964		Aarre Eero Olavi Utter	22. 6. 33	1964	
Kari Valter Saari	24. 12. 43	1964					oivallisesti

Kirjeenvaihtajan tutkinto

Kirjeenvaihtajan tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 100.

Syyslukukaudella 21. 10. 1966:

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Taina Helena Brander s. Jaatinen	2.	5. 44	1963	Helena Marjatta Paukku s. Simonen	10.	11. 41	1961
Aili Inkeri Heimonen	1.	9. 42	1963	Marja Leena Pekkola	14.	6. 39	1959
Irma Helena Härmälä	9.	5. 43	1962	Maija Liisa Pipatti	6.	2. 43	1963
Anja Inger Margareta Juvonen	2.	12. 43	1963	Marjut Irmeli Ranta s. Nordberg	10.	5. 44	1963
Marja Kaarina Kataja s. Mäkimartti	11.	4. 44	1963	Seija Maria Kyllikki Rintasalo s. Kallio	11.	6. 43	1963
Leena Kaarina Koski s. Nivala	5.	4. 44	1963	Lea Irene Ruotsalainen	16.	2. 44	1963
Irma Anneli Laitinen	10.	9. 42	1962	Anja Liisa Ruuti	25.	9. 42	1962
Ritva Heleena Lehtinen s. Kääriä	13.	5. 43	1963	Pirkko Irmeli Salo	7.	12. 43	1963 merkon
Maj-Britt Elisabeth Lindström	21.	11. 43	1962	Marja-Leena Savanti	6.	5. 42	1962
Ulla-Maija Mallas	31.	7. 44	1963	Marja-Liisa Siimestö s. Vehviläinen	7.	8. 42	1963
Lea Helena Murros s. Luttinen	19.	1. 43	1963	Ritva Annikki Siitonen	19.	9. 43	1963
Kaarina Marja-Liisa Nummenranta s. Pellikka	15.	6. 44	1963	Hilkka Elisa Tuominen	1.	10. 42	1962
Aila Hellevi Nurhonen	16.	9. 42	1963	Leila Tellervo Ukkonen s. Mattinen	10.	5. 40	1961
Hilkka Anneli Oikarinen	7.	1. 43	1963	Kirsti Anneli Visa s. Suominen	21.	2. 38	1959
				Heli Aulikki Vuori	3.	12. 44	1963
				Marja Salme Ylönen	19.	5. 39	1962 merkon.

2. 12. 1966:

Kirsti Aino Inkeri Hiilamo s. Ahlbäck	21.	10. 42	1962	Mirja Liisa Korte	13.	5. 43	1963 merkon.
Marja-Leena Hilska	13.	8. 43	1962	Maija Elina Tikkanen	8.	3. 36	1963 farmas.
Anja Sirkka Kakko	24.	10. 43	1963	Sirpa Satu Annikki Westerholm s. Hänninen	21.	9. 43	1963
Asta Kaarina Kallio s. Kalliomäki	8.	10. 42	1963				

Kevätlukukaudella 3. 2. 1967:

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Pirkko-Liisa Ihamuotila s. Karmela	17.	8. 44	1962	Raili Marjatta Oksanen s. Poutanen	21.	8. 40	1962
Eira Irmeli Judén	22.	4. 44	1963	Sirkka Liisa Pitkänen	27.	12. 42	1963
Eeva Tellervo Määttänen s. Mankki	8.	4. 44	1963	Anja Tellervo Pöysti	28.	1. 43	1962

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
Riitta Iida Helliikki							
Tamminen	27. 10. 44	1963					
Hilkka Helena Toivonen	2. 10. 38	1963					merkon.
Tuija Hilja Elina Tuomola	18. 9. 44	1963					
3. 3. 1967:							
Sinikka Aino Kaarina							
Salomaa	11. 6. 44	1963					
28. 4. 1967:							
Marja Helena Sukselainen	5. 10. 44	1963					
Sirkka-Liisa Forsgård							
s. Törmä	18. 10. 42	1962					
26. 5. 1967:							
Pirjo Tuomikki Lehto	3. 11. 41	1961	merkon.				
Arja Elina Puro	14. 10. 42	1963					
31. 5. 1967:							
Leena Eeva Päivyt Leikos							
s. Eskola	21. 2. 43	1962					
Liisa Tuulikki Leppäkoski	17. 11. 44	1963					
Tuula Anneli Louhi	16. 7. 44	1964					
Marja Tellervo Maanila	9. 6. 44	1964	merkon.				
Mirja Anneli Meisalo	24. 4. 45	1964					
Tuttu Aulikki Mitro							
s. Mäkelä	18. 9. 44	1964					
Maire Tuulikki Mäntylä							
s. Lukana	20. 11. 45	1964					
Pirkko Inkeri Nurminen	11. 10. 44	1964					
Ulla Eeva Näyhä	8. 2. 44	1964					
Pirjo Leena Petterson							
s. Kukkonen	25. 1. 43	1963					
Marjariitta Pullinen	19. 11. 46	1964					
Leena Marjatta Puustinen	16. 1. 45	1964					
Marja-Liisa Kyllikki							
Rantanen	3. 2. 45	1964					
Marja-Liisa Rantaseppä	9. 11. 43	1964					
Anja Kaarina Ryttilä	6. 5. 44	1964					
Irma Tuulikki Salo	9. 3. 43	1964					
Anna-Maija Stünkel	20. 9. 41	1964					
Leena Marjatta Tapani	22. 2. 45	1964					
Tarja Leena Tapio	24. 7. 45	1964					
Ansa Katriina Träskelin	22. 6. 44	1964					
Sirpa Tuulikki Irmeli							
Vuontela	5. 8. 44	1963					
Leena Väisänen	21. 2. 45	1964					
Riitta Iida Helliikki							
Tamminen	27. 10. 44	1963					
Hilkka Helena Toivonen	2. 10. 38	1963					merkon.
Tuija Hilja Elina Tuomola	18. 9. 44	1963					
3. 3. 1967:							
Sinikka Aino Kaarina							
Salomaa	11. 6. 44	1963					
28. 4. 1967:							
Marja Helena Sukselainen	5. 10. 44	1963					
Sirkka-Liisa Forsgård							
s. Törmä	18. 10. 42	1962					
26. 5. 1967:							
Pirjo Tuomikki Lehto	3. 11. 41	1961	merkon.				
Arja Elina Puro	14. 10. 42	1963					
31. 5. 1967:							
Leena Eeva Päivyt Leikos							
s. Eskola	21. 2. 43	1962					
Liisa Tuulikki Leppäkoski	17. 11. 44	1963					
Tuula Anneli Louhi	16. 7. 44	1964					
Marja Tellervo Maanila	9. 6. 44	1964	merkon.				
Mirja Anneli Meisalo	24. 4. 45	1964					
Tuttu Aulikki Mitro							
s. Mäkelä	18. 9. 44	1964					
Maire Tuulikki Mäntylä							
s. Lukana	20. 11. 45	1964					
Pirkko Inkeri Nurminen	11. 10. 44	1964					
Ulla Eeva Näyhä	8. 2. 44	1964					
Pirjo Leena Petterson							
s. Kukkonen	25. 1. 43	1963					
Marjariitta Pullinen	19. 11. 46	1964					
Leena Marjatta Puustinen	16. 1. 45	1964					
Marja-Liisa Kyllikki							
Rantanen	3. 2. 45	1964					
Marja-Liisa Rantaseppä	9. 11. 43	1964					
Anja Kaarina Ryttilä	6. 5. 44	1964					
Irma Tuulikki Salo	9. 3. 43	1964					
Anna-Maija Stünkel	20. 9. 41	1964					
Leena Marjatta Tapani	22. 2. 45	1964					
Tarja Leena Tapio	24. 7. 45	1964					
Ansa Katriina Träskelin	22. 6. 44	1964					
Sirpa Tuulikki Irmeli							
Vuontela	5. 8. 44	1963					
Leena Väisänen	21. 2. 45	1964					
Riitta Iida Helliikki							
Tamminen	27. 10. 44	1963					
Hilkka Helena Toivonen	2. 10. 38	1963					merkon.
Tuija Hilja Elina Tuomola	18. 9. 44	1963					
3. 3. 1967:							
Sinikka Aino Kaarina							
Salomaa	11. 6. 44	1963					
28. 4. 1967:							
Marja Helena Sukselainen	5. 10. 44	1963					
Sirkka-Liisa Forsgård							
s. Törmä	18. 10. 42	1962					
26. 5. 1967:							
Pirjo Tuomikki Lehto	3. 11. 41	1961	merkon.				
Arja Elina Puro	14. 10. 42	1963					
31. 5. 1967:							
Leena Eeva Päivyt Leikos							
s. Eskola	21. 2. 43	1962					
Liisa Tuulikki Leppäkoski	17. 11. 44	1963					
Tuula Anneli Louhi	16. 7. 44	1964					
Marja Tellervo Maanila	9. 6. 44	1964	merkon.				
Mirja Anneli Meisalo	24. 4. 45	1964					
Tuttu Aulikki Mitro							
s. Mäkelä	18. 9. 44	1964					
Maire Tuulikki Mäntylä							
s. Lukana	20. 11. 45	1964					
Pirkko Inkeri Nurminen	11. 10. 44	1964					
Ulla Eeva Näyhä	8. 2. 44	1964					
Pirjo Leena Petterson							
s. Kukkonen	25. 1. 43	1963					
Marjariitta Pullinen	19. 11. 46	1964					
Leena Marjatta Puustinen	16. 1. 45	1964					
Marja-Liisa Kyllikki							
Rantanen	3. 2. 45	1964					
Marja-Liisa Rantaseppä	9. 11. 43	1964					
Anja Kaarina Ryttilä	6. 5. 44	1964					
Irma Tuulikki Salo	9. 3. 43	1964					
Anna-Maija Stünkel	20. 9. 41	1964					
Leena Marjatta Tapani	22. 2. 45	1964					
Tarja Leena Tapio	24. 7. 45	1964					
Ansa Katriina Träskelin	22. 6. 44	1964					
Sirpa Tuulikki Irmeli							
Vuontela	5. 8. 44	1963					
Leena Väisänen	21. 2. 45	1964					

VII Stipendit

Valtion ylioppilasstipendit

Korkeakoulussa opiskelevien lahjakkaiden, ahkerien ja vähävaraisten ylioppilaiden opintojen tukemiseksi korkeakoulu sai keväällä 1967 48 kokostipendiä määrältään 890 mk, 48 puolistipendiä määrältään 570 mk, 48 opiskeluvälinestipendiä määrältään 170 mk ja 10 vieraspaikkakuntalaisen lisää määrältään 220 mk eli yhteensä 80.440:—.

Korkeakoulun stipendilautakunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Huugo Raninen*, ja jäsenenä lehtori *Jaakko Havukkala* sekä lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turja*, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina stipendilautakunnassa ovat lukuvuonna 1966—67 olleet kauppat. ylioppilaat *Inkeri Palomäki* ja *Erkki Tikkanen*. Sihteerinä on ollut opinto-sihteeri *Antti Sierla*.

Stipendinlautakunta julisti maaliskuun 14 p:nä stipendit haettaviksi, jolloin määräajan kuluessa niitä haki 3 kauppat.kand. tutkintoa opiskelevaa sekä 15 III vuosikurssin, 130 II vuosikurssin ja 90 I vuosikurssin oppilasta.

Kokouksessaan toukokuun 5 p:nä lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1967—1968 opiskelijastipendit seuraavasti:

a) kokostipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Sirkka-Liisa Ekholm, *Heikki Jussi Ilari Haveri*, *Pirjo Mailis Kamppinen*, *Ritva Eija Anneli Närhinen*, *Ritva Irmeli Ollila*, *Sylvi Poti*, *Jussi Matti Saarikoski*.

b) kokostipendin saivat:

Kaarina Arola, *Tuula Sinikka Eskelinen*, *Marja-Liisa Vilhelmina Haapaniemi*, *Tauno Raimo Kalevi Haavisto*, *Hannu Olavi Hälvä*, *Raija Tuulikki Juvani*, *Leila Anneli Kivelä*, *Helka Johanna Koivula*, *Kaisa Koivuniemi*, *Veikko Tapani Korhonen*, *Seppo Matti Johannes Korvola*, *Pirjo-Liisa Hellevi Koski*, *Pentti Päiviö Kuortti*, *Airi Annikki Käppi*, *Eeva Marjatta Kärki*, *Airi Marja-Liisa Köppi*, *Touko Juhani Lassila*, *Eila Marjatta Laukka*, *Hilkka Maria Lukkarinen*, *Marja-Leena Lähdesmäki*, *Marita Regina Mangström*, *Ulla Marjatta Matinaro*,

Riitta Helinä Mesiäinen, Timo Kustaa Mäki, Raili Anneli Mäkinen, Terttu Marjatta Peltonen, Tauno Juhani Ensio Pesola, Airi Sisko Aulikki Pohjonen, Ilkka Juhani Puupponen, Leena-Maija Rasinperä, Seppo Ilmari Riutta, Kirsti Maija Ruohonen, Auli Soili Sinikka Seuna, Kauko Tapio Sipponen, Pirjo Marjatta Sinisalo, Maijaleena Irmeli Tikkanen, Risto Juhani Vainio, Ritva Annikki Valli, Vesa Erkki Viitamäki, Salli Dagmar Virtanen, Leena Helena Yrjölä.

c) puolistipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Hanna Maria Kujala, Sirkka Helena Rautiainen, Alpo Antero Reinikka.

d) puolistipendin saivat:

Risto Raimo Olavi Asikainen, Sirpa Riitta Haaksiala, Pirkko Anneli Haikonen, Pekka Juhani Harju, Paavo Sakari Hartikainen, Seija Tellervo Immonen, Yrjö Einari Junttila, Into Aarne Antero Jylhä, Sinikka Marja Leena Kela, Mirja Riitta Helena Kiiski, Pekka Veli Kilpikoski, Jorma Ensio Koivisto, Juha Markku Kalervo Kokko, Maria Liisa Kokko, Raija Kyllikki Korhonen, Leena Inkeri Koskimies, Reijo Aulis Kosunen, Krister Heikki Juhani Kronlund, Paula Hannele Laitinen, Kari Tuomo Lassila, Leila Tuulikki Laurila, Kaija Marjatta Lehmonen, Pekka Anttoni Lehtonen, Sirpa Hannele Levison, Kirsti Annikki Lipsanen, Ossi Vesa Tapio Luoma, Jorma Viljo Kalervo Mela, Terttu Helena Maria Mustonen, Helena Ohenoja, Veli Matti Olava, Leila Anneli Pauli, Ritva Orvokki Ranta-Valkama, Sisko Annikki Ritvanen, Kari Juhani Riutta, Rauno Rikhard Saarimäki, Saara-Sinikka Saastamoinen, Hannu Jalmari Salonen, Nina Marita Siukonen, Kalle August Sääskilahti, Oili Kaarina Terho, Esko Tapani Tikka, Heli Marketta Uosukainen, Pertti Einari Vaarre, Raija Helena Vilhunen, Tuomo Kalevi Välsalo.

e) opiskeluvälinestipendin saivat:

Martti Matti Juhani Ahtiainen, Erkki Olavi Auvinen, Ritva Marketta Eskelinen, Anneli Marketta Haikala, Heikki Harri Juhani Harjunkoski, Heikki Reijo Viljam Heinimäki, Inkeri Maija-Liisa Hietanen, Tuula Marjatta Huoponen, Arvi Eero Kullervo Hurskainen, Anja Helena Hämäläinen, Liisa Tellervo Häyrinen, Jorma Erik Isaksson, Kari Kaarlo Kristian Janhunen, Jukka Veli Jänis, Lauri Veikko Järvensivu, Eeva Kaisa Kankainen, Raija Kyllikki Karila, Asko Tapani Kiiski, Saara Maija Kröger, Pekka Heino Kukkonen, Seija Kyllikki Kulkki, Pirkko Tuulikki Kurkinen, Sirkka Anneli Kytöhonka, Esko Matti Tapio Kärki, Arto Ensio Mikael Köppi, Leena Tuulikki Lamminen, Esa Juhani Leimu, Matti Kalervo Lipponen, Lea Marjatta Lipsanen, Tuomo Aukusti Matilainen, Eeva Marja-Leena Maukonen, Harri Väinö Tapio Mönkkönen, Marja-Leena Niemi, Hannu Kalevi Närhi, Erkki Juhani Parkkinen, Tom Ismo Olavi Ruulio, Pertti Juha-Pekka Ryyänen, Pekka Kaarlo Ilmari Sallinen, Maila Hellevi Salmelin, Jorma Kalevi Seppälä, Martta Helena Sihvo, Ismo Pentti Ensio Sinisalo, Riitta Aino Anneli Suihkonen, Erkki Olavi Tietäväinen, Tuire Marja Toivanen, Pekka Antero Urrila, Antti Kauko Matias Viitala, Sirpa Leena Väliaho.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu stipendejä:

Professori Kalle Kaupin rahastosta lehtori Leo Ahlstedtille 700 mk, fil. maisteri Eija Salolle 1.300 mk ja amanuessi Kaisa Tammisselle 1.000 mk.

Kauppakorkeakoulun hallituksen kanslerin käytettäväksi myöntämistä varoista kirjastoavustaja Leena Eteläpäälle 500 mk, lehtori Martta Homille 500 mk, kirjeenvaihtaja Tuula Jakowleffille 700 mk, vt. assistentti Eero Kalliolle 700 mk, lehtori Outeri Kallioniemelle 700 mk, vt. assistentti Uolevi Lehtiselle 700 mk, dosentti Jarl Louhijalle 700 mk, fil.tohtori Ferodoro Nikolowskille 700 mk, opintosihteeri Antti Sierlalle 700 mk, professori Tuttu Tarkiaiselle 700 mk, professori K.A. Telarannalle 700 mk ja vt. lehtori Tuomo Tevajarvelle 700 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahastosta vt. assistentti Kari Haavistolle 300 mk, kauppat. lis. Raimo Keloharjulle 700 mk, lehtori Jouko Lehtovuorelle 700 mk, assistentti Lasse Ojaselle 500 mk, assistentti Reijo Ruuhelalle 570 mk ja lehtori Martti Särkisillalle 700 mk.

Oy Mars Ab:n stipendirahastosta lehtori Meeri Saarsalmelle 160 mk ja vt. assistentti Markku Visapäälle 70 mk.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahastosta lehtori Meeri Saarsalmelle 240 mk.

Kauppakorkeakoulun Opettajien stipendirahastosta vt. assistentti Markku Visapäälle 100 mk.

Stipendin ja matka-apurahojen saajien on aikanaan tehtävä apurahojen käytöstä kirjallinen selostus kanslerille.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Oskari Aromaan rahasto: Hassinen, Pekka 500:—, Hurskainen, Arvi 500:—, Kaltea, Reijo 500:—, Lindell, Tytti 250:—, Vallinmäki, Aili 500:—.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto: Airaksinen, Timo 700:—, Ekström, Raija 500:—, Hinttula, Taneli 700:—, Hyttinen, Marjatta 500:—, Isokotamäki, Reijo 700:—, Juvonen, Uolevi 500:—, Kojonen, Esko 700:—, Kumara, Irma 500:—, Lahti, Risto 400:—, Laine, Seppo 200:—, Laitinen, Hannele 500:—, Lehti, Taisto 500:—, Linna, Esa 400:—, Mäkinen, Vesa 600:—, Penttinen, Jyrki 700:—, Reinikka, Alpo 500:—, Rossi, Ritva 500:—, Räisänen, Pekka 400:—, Seppälä, Jorma 500:—, Somersalmi, Aune 500:—, Sysiö, Kyösti 500:—, Talikka, Aila 500:—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Halmetoja, Marketta 500:—, Juolahti, Kari 300:—, Kotakorpi, Marja-Liisa 700:—, Lauanne, Liisa 300:—, Meisalo, Anneli 500:—, Noponen, Juhani 270:—, Sarenti, Marja-Leena 500:—, Somersalmi, Yrjö 400:—.

Kalle Kaupin muistorahasto: Kauppinen, Kare 400:—, Kärkkäinen, Rauno 410:—, Lehtimäki, Mirja 400:—, Tikka, Kari 400:—.

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan Stipendirahasto: Hämäläinen, Sirkka 1.000:—, Swanljung, Ritva 1.240:—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys ry:n rahasto: Inkiläinen, Raimo 450:—.

Kilpiä Oy:n rahasto: Inkiläinen, Raimo 250:—, Visapää, Markku 700:—.

Alfred Kordelinin rahasto: Lautimo, Tuula 260:—.

K.H. Lehtisen rahasto: Salonvaara, Seppo 380:—.

Ivar Lindforsin stipendirahasto: Harju, Osmo 400:—, Laine, Seppo 130:—, Sierla, Heikki 500:—, Tikkanen, Erkki 700:—, Virtanen, Marjut 500:—.

P.A. Luostarisen stipendirahasto: Heino, Martti 470:—.

Opintoyhtiö Mainos Juniorin palkinnot: Mattila, Jussi 100:—, Tohka, Aulikki 100:—.

Tukkukauppia S. Mäntysen rahasto: Dahlstedt, Roy 400:—, Niemelä, Anna 400:—, Sjöblom, Olof 230:—.

Naisekonomien Kerhon stipendirahasto: Pekkarinen, Kirsti 150:—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahasto: Hyttinen, Paula 500:—, Isojunno Antti 500:—, Kehusmaa, Saara 500:—, Lindgren, Karl 500:—, Oukari, Tytti 500:—, Pyykkö, Onerva 500:—.

V.P. Nurmilahden muistorahasto: Kemppainen, Erkki 500:—, Könönen, Reino 440:—.

Anni ja Samuli Pajarisen stipendirahasto: Leppäkoski, Liisa 120:—.

Gustav Pauligin stipendirahasto: Kulmala, Seija 500:—, Strömberg, Pertti 250:—, Vesanen, Hannu 250:—.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendirahasto: Palander, Maija-Leena 130:—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahasto: Kalsta, Riitta 700:—, Kivinen, Jorma 500:—, Koskinen, Lauri 750:—, Lampén, Erkki 600:—, Puumanen, Kari 300:—, Takala, Liisa 500:—, Korpela, Asko 700:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto: Haavisto, Kari 1.000:—, Kääriäinen, Markku 500:—, Lehtinen, Antti 800:—, Lindy, Timo 600:—, Luostarinen, Reijo 1.000:—, Manninen, Erkki 900:—, Urrila, Matti 600:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Kärmeniemi, Anneli 800:—, Lammi, Seppo 600:—, Seppälä, Raija 700:—, Rännäli, Risto 520:—.

Talous-Osake-Kaupan stipendirahasto: Linnainmaa, Matti 370:—.

Professori W. Bonsdorff'in rahasto: Hellstén, Juha 800:—, Ojares, Martti 800:—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahasto: Pellonmaa, Niilo 800:—, Peltola, Timo 500:—, Pihlström, Ulla 600:—.

Kauppakorkeakoulun opettajien rouvien apurahat: Mäki-Ranta, Erkki 500:—, Ravander, Marja-Liisa 400:—, Tiitola, Seppo 500:—.

Palkintona seminaarikirjoituksista ovat allamainituissa aineissa saaneet:

Liiketaloustiede I: Aalto, Reijo 60:—, Harju, Paavo 50:—, Heinonen, Olli 50:—, Jalli, Lauri 50:—, Kajanto, Arto 50:—, Kotakorpi, Marja-Liisa 50:—, Kärkkäinen, Rauno 50:—, Lindell, Tytti 50:—, Lindqvist, Hilka 50:—, Noponen, Juhani 50:—, Rantavaara, Pekka 50:—, Rauman, Jouko 50:—, Rännäri, Osmo 60:—, Saarikoski, Jussi 50:—, Sipponen, Tapio 50:—, Sivula, Reijo 50:—, Stenhäll, Turo 50:—, Swanljung, Harry 50:—, Tikkanen, Erkki 50:—.

Liiketaloustiede II: Apponen, Olli 50:—, Fagerström, Magnus 70:—, Harju, Ahti 70:—, Harlio, Helka 50:—, Hermonen, Simo 50:—, Hirvonen, Leena 60:—, Ilvonen, Usko 50:—, Joutsenniemi, Juhani 50:—, Kannos, Ari 50:—, Kauria, Rauno 50:—, Kemppainen, Matti 60:—, Kohonen, Markku 50:—, Kytöhonka, Sirkka 50:—, Käkönen, Esko 70:—, Kärkönen, Kalevi 70:—, Laaksonen, Seppo 50:—, Laitia, Pentti 50:—, Mäntylä, Kerttu 50:—, Nyman, Aila 50:—, Palomäki, Inkeri 100:—, Pekonen, Jyrki 80:—, Pentikäinen, Paavo 50:—, Penttinen, Kari 50:—, Reivinen, Esko 50:—, Rämö, Kari 50:—, Salin, Viljo 50:—, Sarenti, Marja-Leena 50:—, Seppälä, Esa-Tapio 60:—, Strömberg, Pertti 50:—, Sinkkonen, Jorma 50:—, Tikkanen, Erkki 50:—, Toivanen, Tuire 50:—, Utter, Eero 50:—, Vallinmäki, Aili 50:—, Valpas, Antero 60:—, Vanhanen, Matti 50:—.

Kansantaloustiede: Anttila, Mai 80:—, Fäldt, Pekka 75:—, Jalli, Lauri 75:—, Kajanto, Arto 75:—, Koskimies, Heikki 80:—, Kytöhonka, Sirkka 75:—, Laaksonen, Seppo, 75:—, Malmio, Jyrki 80:—, Noponen, Juhani 75:—, Palomäki, Inkeri 80:—, Saari, Kari 80:—, Saarinen, Pekka 80:—, Salminen, Reijo 80:—, Salovaara, Pertti 75:—, Valtari, Marketta 75:—, Vaarre, Pertti 80:—.

Oikeustiede: Honkala, Kaija 50:—, Lönnqvist, Frank 65:—, Mattsson, Kari 50:—, Seppälä, Esa-Tapio 50:—, Vatanen, Leo 65:—.

Tavaraoppi ja teknologia: Aurola, Annikki 50:—, Huhtala, Jukka 50:—, Isomäki, Niilo 50:—, Kärkönen, Kalevi 50:—, Lindgrén, Olli 50:—, Paananen, Aimo 50:—, Pentikäinen, Paavo 70:—, Tuomainen, Riitta 50:—, Turhala, Veli 70:—.

Talousmaantiede: Kronlund, Krister 60:—, Laitio, Pentti 70:—, Mattila, Olavi 70:—, Niemi, Heikki 70:—, Nyyssönen, Eila 60:—, Routasuo, Olli 50:—, Saari, Risto 70:—, Selin, Sinikka 60:—, Sotamaa, Pentti 60:—.

Talousmatematiikka: Rantavaara, Pekka 60:—, Siltanen, Paavo 50:—, Valpola, Vesa 50:—.

Tilastotiede: Kotakorpi, Marja-Liisa 60:—, Seppälä, Hannu 50:—.

Sosiologia: Kempainen, Matti 50:—, Mattsson, Kari 50:—, Tammisto, Katriina 50:—.

Englannin kieli: Gartz, Märta 60:—, Helkavaara, Leena 30:—, Ingman, Elisabet 60:—, Junnila, Marikki 50:—, Juvonen, Ilse 50:—, Mattila, Päivi 70:—, Päiväkumpu, Kyllikki 30:—.

Espanjan kieli: Kilpinen, Raija 50:—.

Ranskan kieli: Saarinen, Anita 50:—.

Saksan kieli: Karjalainen, Paula 30:—, Koponen, Marjo 30:—, Leppäkoski, Liisa 30:—, Marte, Riitta 30:—, Näyhä, Ulla 30:—, Roitto, Maija 40:—, Sipinen, Marja L. 50:—, Suuronen, Eila 30:—, Tapani, Leena 40:—.

Venäjän kieli: Holmström, Ritva 25:—, Närhi, Riitta 25:—.

Osuusliike Elannon käytettäväksi antamat kolme palkintoa Ltt I:n tai Ltt II:n alalta laadituista ansiokkaista vähittäiskauppa-alan kysymyksiä käsittelevistä seminaaritutkielmista on annettu seuraaville:

Aalto, Reijo 200:—, Seppälä, Hannu 200:—, Utter, Eero 200:—.

Helsingissä, kesäkuussa 1967.

Pekka Heinänen

Puhe,

*Puhe, jonka rehtori, professori Pekka Heinänen
piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1966.*

Kun lehtori Efraim Elo runsaat puoli vuosisataa sitten kirjoitti Laskuoppinsa oppikouluja varten, hän tuskin uskalsi kuvitella teoksestansa muodostuvan sellaista tiedon välikappaletta, joka aikanaan tulisi merkitsemään eräänlaista laskemisen käsitettä. Vielä nykyäänkin kuulee sanottavan, että jonkin laskun tulos on se ja se — ”ainakin Elon laskuopin mukaan”. Tämä oppikirja sisälsi muun ohella myös eräiden taloudellisten käsitteiden selvittelyä. Hain äskettäin käsiini sen painoksen, jota itse jouduin oppikoulussani, Hämeenlinnan lyseossa, käyttämään ja etsin siitä kauppavoittoon läheisesti liittyvän kohdan. Se sisältää mm. harjoitustehtävän n:o 792, joka kuuluu seuraavasti: ”Kilo omenoita maksoi kauppiaille itselleen 80 p. Myödessä otti hän 1 markan kilolta. Montako % oli voitto?”

Matemaattinen tehtävä, kahden luvun erotuksen määrittäminen prosentteina toisesta luvusta, on sovellettu kaupan piiristä valittuun tapahtumaan. Näin tehtävä on saanut tavoitellun, käytännön läheisyyttä ilmentävän tunnun, mutta samalla tuo kaupan tapahtuma on pelkistetty siinä määrin, että se on kadottanut realistisen olemuksensa. Myyntihinnan ja hankintahinnan ero ei toki ole pelkkää voittoa. Emme voi hevin kuvitella, että jokin katetuottoajattelu olisi kuulunut Efr. Elon käsitteistöön, ja vielä kohtuuttomampaa olisi vaatia hänen oppikirjaltaan sen mukaista kauppavoiton selvittelyä.

Mutta miten on asianlaita tässä kohdin tämän päivän laskennon opetuksessa. Kuulijoistani nuorimmat voisivat kenties suoralta kädeltä vastata tähän kysymykseen. Myös muutama pistokoe nykyisiin aritmetiikan ja algebran oppikirjoihin kohdistettuna osoittaa — mirabile dictu — asioiden ikäänkuin jähmettyneen paikalleen. Vain eräissä poikkeustapauksissa voitosta ja tappiosta annetaan kutakuinkin asiallinen selostus. On selvää, että ainakin valistuneimmat matematiikan opettajat sentään selostavat erotusprosenttilaskuksi pelkistetyn ja todellisen kaupan tapahtuman oleellisen eron, mutta myös oppikirjan tekijät voisivat yleisemmin osallistua tällai-

seen taloudelliseen kasvatukseen, vaikka laskutehtävät sitten yksinkertaistetaisiinkin matemaattisesti helpommin käsiteltäviksi. Totuuden nimessä on mainittava, että he — noiden oppikirjojen tekijät — antavat, tosin sangen rajoitetusti, ansiokkaita kuvauksia eräistä muista liike-elämän tapahtumista.

Voidaan tietysti ja osittain perustellustikin väittää, että matematiikan opettajan ja alan oppikirjan kirjoittajan asiaksi ei voida kohtuudella katsoa taloudellista kasvatusta, johon hän ei yleensä opiskelunsa kautta ole valmentautunut. Efr. Elon päivistä olosuhteet maassamme ja koko maailmassa ovat kuitenkin niin ratkaisevasti muuttuneet, että taloudellisuuden aspekti, lähinnä nykyaikaisen talouselämän toiminnan selvittämisen muodossa, olisi pyrittävä ottamaan huomioon opetuksessa ja muunkinlaisessa kasvatuksessa niin runsain määrin kuin mahdollista ja tuo kasvatusta kohdistamaan laajoihin piireihin, lopullisesti koko kansaan.

Kuvittelen, että viimeksi esitetyn tapainen tausta-ajatus on ollut niiden henkilöiden mielissä, jotka ovat ryhtyneet toimenpiteisiin ensi vuoden, itenäisyytemme juhluvuoden, julistamiseksi taloudellisen kasvatuksen vuodeksi ja aloittaneet tähän tähtäävän kampanjan valmistelut. Kampanjan julkistamistilaisuudessa viime keväänä voitiin todeta, että ajatuksen taakse oli kerääntynyt kaiken kaikkiaan lähes sata aatteellista tai muuta järjestöä, näiden joukossa mm. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta. Osanottajajärjestöjen luetteloa tarkasteltaessa saa sellaisen vaikutelman, että mitä erilaisimpia kasvatuksen keinoja tullaan käyttämään ja niiden teho kohdistamaan todella koko Suomen kansaan.

”Ei mitään uutta auringon alla”, sanotaan. Ja todellakin, seitsemän vuotta sitten ylioppilaat, jotka niin monesti ennenkin ovat vaistonneet sekä yhteiskunnassa piilevät voimavarat että niiden puutteet, suorittivat oman taloudellisen kasvatuksen kampanjansa, ylioppilaiden taloudellisen valistuksen eli YTV 59-tempaisunsa. Siihen sisältyi mm. Ylioppilaslehden erityinen talousnumero, jonka mottona oli ”Kestävä talous, turvattu itsenäisyys”, ja joka miljoonapainoksena jaettiin marraskuussa 1959 kaikkiin Suomen koteihin. Johtavalla paikalla lehdessä on julkaistuna Suomen Pankin pääjohtajan, fil.tri Klaus Wariksen kirjoitus aiheesta ”Näköaloja ja tehtäviä taloutemme kehittämisessä”. Koska artikkeli seitsemästä ikävuodestaan huolimatta julistaa käsitykseni mukaan vieläkin täysin ajankohtaista sanomaa, minun sallittaneen siteerata siitä sen viimeiset virkkeet. ”Viime kädessä tärkein on se henkinen panos, minkä voimme mobilisoida käyttääksemme hyväksi reaalisia edellytyksiämme. Tähän inhimilliseen tekijään kuuluvat mm. uusien ja parempien tuotantomuotojen ennakoluuloton hakeminen, tähän pystyvien yrittäjien innostaminen ja esille päästäminen, suuremman ja korkeatasoisen teknikkokunnan kouluttaminen, suomalaisen suunnittelun ja muotoilun kehittäminen, oikeiden suhteiden rakentaminen teollisuu-

den johdon ja työväestön välille sekä vaikuttimien luominen työtehon ja ammattitaidon edistämiseksi. Mainittakoon lopuksi tuottajien, kauppiaitten ja kuluttajien vuorovaikutus suomalaisten tuotteiden laadun kohottamiseksi ja menekin edistämiseksi. Tässä ei suinkaan ole kaikki, mutta kuitenkin riittävästi tekemistä — myös taloudellisen valistuksen alalla”. Kuten sanottu, omasta näkökulmastani katsellen siinä tuntuisi olevan riittävästi teemaa uudellekin taloudellisen kasvatuksen kampanjalle.

YTV-tempaus ylioppilaiden yksinään hoitamana ei yltänyt sellaiseen tehoon, jota sen toimeenpanijat ilmeisesti olivat suunnitelleet. Kansan valistus tai kaikinainen kasvatustyö on parhaimmillaankin todellista pitkän tähtäyksen toimintaa, jossa hedelmät kypsyvät hitaasti ja usein jäävät jopa raakileiksi. Mutta toisaalta tällä työsaralla ponnisteleminen tuskin koskaan koituu kokonaisuuden kannalta pelkästään energian tuhlaukseksi. Ihmisen kasvatusta tai koulutusta merkitsee tärkeimmän tuotannon tekijän, inhimillisen panoksen, kohdalla suoritettavaa investointia, jonka osuutta taloudellisen kasvun prosessissa on vasta viime vuosina, lähinnä eräissä amerikkalaisissa ja norjalaisissa tutkimuksissa, ryhdytty kvantitatiivisesti selvittämään.

YTV-toiminnan vaikutusta on tuskin yritettykään tarkemmin analysoida. Joka tapauksessa on varmaa, että silloinen kampanja ei ole hiekkakaan valunut. Se on saanut nyt jatkokseen uuden taloudellisen kasvatuksen toimintamuodon, jonka perusta lepää monin verroin leveämmällä ja näin myös vankeammalla pohjalla.

Uuden kampanjan tarkoituksena on, kuten sanottu, tavoittaa koko Suomen kansa, sen kouluikäiset lapset, nuoriso ja aikuiset. Kasvatettavien erilaisuudesta johtuen sen on sovellettava eri menetelmiä ja otettava huomioon, ei vain eri ryhmien käsitys- tai sulatuskyvyn erilaisuus, vaan myös niiden jo saavuttama, toisistaan suurestikin poikkeava tiedon taso.

Heterogeenisimman ryhmän tässä muodostavat ne aikuiset, jotka ovat koulunkäyntinsä ja mahdollisen korkeakouluopiskelunsa lopettaneet. Heihin on sovellettava aikuiskasvatuksen menetelmiä. Näitä menetelmiä on kehitelty etenkin kansanopistoissa, työväenopistoissa sekä poliittisissa ja kansansivistysjärjestöissä. Näissä instituutioissa, joihin on syytä vielä lisätä kansankirjastot, voidaan taloudellisen kasvatuksen aatetta viedä hyvinkin tehokkaasti eteenpäin. Mutta epäilemättä ensi vuonna on tarkoitus tavoittaa paljon suuremmat ryhmät kansastamme, kuin mihin äsken mainituissa vapaaehtoisuuteen perustuvissa opinahjoissa on mahdollisuus. Toisaalta tiedon taso on näissä laitoksissa helposti todettavissa ja opetus oikealle kohdalle asetettavissa, joten rikkaisiinkin tuloksiin johtava kasvatustyö on niissä mahdollinen.

Kasvatusteoreetikkojen keskuudessa on kiistelty aikuiskasvatuksen mahdollisuuksista. On esitetty mm. sellainen väite, että ihminen ei 25 vuotta

täytettyään enää kykenisi omaksumaan uusia, työkenttäänsä kuulumattomia ajatuksia. Ne meistä, jotka ovat tuon ikäkauden jo ajat sitten sivuuttaneet, eivät hevin usko äsken sanottuun, ja itse asiassa uudempi psykologinen tutkimus on heitä kohtaan armeliaampi. Sen mukaan kasvatuksen piiriin kuuluu jopa sellaisia alueita, jotka soveltuvat käsiteltäviksi edullisimmin vasta kouluiän jälkeen. Eräät oppiaineetkin, mm. kansantaloustiede ja sosiologia, kuuluisivat tämän mukaan paraiten aikuiskasvatukseen. Toisaalta taloudellisen kasvatuksen ajatuskokonaisuus on sellainen, että se ainakin joiltakin osiltaan sivuaa meitä jokaista ikäänkuin omaan työkenttäämme kuuluvana ja näin ollen soveltuu ilmeisen hyvin juuri aikuisten opetuksen materiaaliksi.

Oppikoulun osuus taloudellisen tietämyksen julistuksessa käy ilmi oppiennätyksistä, jotka valtion oppikoulujen osalta on vahvistettu huhtikuun 26 p:nä 1963. Niiden mukaan esiintyy historiaan tai oikeastaan yhteiskuntaoppiin kytkettynä aine, jonka nimenä on taloustieto. Vahvistetun tuntijaon mukaan kahta viimeksi mainittua ainetta tulee opettaa sekä keskikoulun että lukion viimeisellä luokalla vähintään 30 tuntia, jotka "otetaan" historian opetukselta. Käytännössä tämä merkinnee sitä, että opettajalla on melkoinen vapaus saattaa opetuksensa täysin historiakylläiseksi, mutta toisaalta taas hän voi käsitellä muillakin kuin äsken mainituilla luokilla taloudellisia ja yhteiskunnallisia aiheita. Taloudellisen kasvatuksen kannalta on mielihyvin todettava, että melkoinen määrä oppikoulujen historianopettajia on usean vuoden aikana järjestetyillä taloudellisilla neuvottelupäivillä saanut asiantuntijoiden opastusta taloustiedon opetuksen saattamiseksi tarkoituksenmukaiselle ja taloustieteen uusimpiin saavutuksiin pohjautuvalle tasolle.

Suuren yleisön keskuuteen saakka näkyvänä merkinä yhteiskuntaopin ja taloustiedon tunkeutumista oppikoulun maailmaan voidaan pitää ylioppilaskirjoitusten reaalikokeeseen sisältyvää tämän alan kysymyssarjaa, jollainen ensimmäisen kerran oli keväällä 1963. Historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon kymmenestä kysymyksestä yksi on kansantalouden alalta. Viime keväänä annettu kysymys Suomen Pankin asemasta ja tehtävistä keräsi suomenkielisissä kouluissa harvinaisen runsaasti vastauksia eli enemmän kuin mikään muu reaalikokeen saman ryhmän kysymys. Vastaajia oli peräti 45 % kaikista suomenkielisistä ylioppilaskokelaista, nekin mukaan luettuna, jotka eivät osallistuneet lainkaan reaalikokeeseen. Vuotta aikaisemmin ollut tehtävä Suomen nykyisistä työmarkkinajärjestöistä sen sijaan sai tuon prosenttiluvun nousemaan vain 22:een. Vastaukset eivät laadullisesti paljoakaan poikkeaa historian kysymyksiin annettujen vastausten keskimääräisestä tasosta. On mielenkiintoista näin todeta opetuksen saavutuksen tällä kohdin ylioppilaskokelaitten keskuudessa vastakaikua, joka on

kenties lupa tulkita osoitukseksi harrastuksen olemassaolosta tai sen viriämisestä talouselämän instituutioita kohtaan.

Taloudellinen kasvatusta on siis päässyt, ainakin säännösten mukaan, jo joltiseenkin alkuun, ja kun otetaan huomioon oppikoulujemme oppilasmäärä, joka viime vuoden syyslukukauden alkaessa oli lähes neljännes miljoonaa (249.697), merkitsee se melkoisen kansanosan joutumista näin tuon kasvatuksen kohteeksi. Lisättäköön vielä, että lukion osuus äsken mainitusta oppikoulujen koko oppilasmäärästä on n. 24 %, kun se kymmenen vuotta aikaisemmin oli vain 15,4 %.

On ymmärrettävää, että kansakoulussa taloudellisten asioiden opetus jää muun yleistiedon jakamisen rinnalla vähäiseksi supistuen joidenkin peruskäsitteiden selvittelyksi ja säästämisen ”mainonnaksi”. Kansalaiskoulussa, jonka oppilasmäärä vuosi sitten oli vajaat 84.000, taloudellinen opetusaines nimenomaan ns. liikelinjalla on jo huomattavasti tuntuvampi. Tällä linjalla, jossa opettajina toimii mm. ekonomeja, ovat oppiaineina talousmaantieto, tavaraoppi, kauppalaskento, kirjanpito ym. Mutta muillakin linjoilla yhteiskuntaopin ja taloustiedon opetuksella on vankka asema, sille kun on varattu läpi koko koulun eli siis kahtena lukuvuonna kaksi viikkotuntia. Tämä on jo paljon oppikoulun tilanteeseen verrattuna.

Eräät radiossa kuullut gallup-tiedustelut ovat selvästi osoittaneet kadun miehen taloudellisen tietämyksen yleensä verraten heikoksi, mutta useasti myös ns. asiantuntijoiden talouselämän perustotuksista esittämät ajatukset, joita eri joukkotiedotusvälinein tarjotaan suurelle yleisölle, paljastuvat politiikan vetovoimakentässä kieroontuneiksi tai jo alun perin virheellisiksi. Tämä osoittaa kansalaiskasvatuksemme laiminlyönteä valittavan pahasti alan, joka nykyaikana, talouselämän toiminnan jatkuvasti monipuolistuessa, on tullut entistä huomattavasti tärkeämmäksi. Ei riitä, että me teemme päivittäin joukon omaa talouttamme koskevia, joskus hyvinkin kauaskantoisia päätöksiä, vaan useasti joudumme yhteiskunnan meille uskomien tehtävän perusteella ratkaisemaan taloudellisia kysymyksiä, jotka koskevat välittömästi suuriakin talousyksiköitä. Ja välillisestihän näin on asianlaita silloin, kun delegoimme päätäntävällän toisille, olkoot nämä kansanedustajia, kunnanvaltuuston jäseniä, yrityksen johtohenkilöitä tai muita vastaavia. Tällöin me ikäänkuin alitajuisesti edellytämme valitsemamme henkilön kypsäksi tekemään nuo taloudelliset ratkaisut puolestamme. Mutta miten voimme arvioida tuon kypsyyden, jos emme itse lainkaan tunne talouselämän olemusta ja ilmenemismuotoja tai tietämyksemme tässä kohdin on kohtuuden rajan alapuolella.

Taloudellinen kasvatusta pyrkii tai sen tulisi pyrkiä kahteen tavoitteeseen. Toisaalta se haluaa opastaa kasvatettavaa tekemään omaa talouttaan koskevat päätökset mahdollisimman järkevästi. Toisaalta taas se pyrkii kohot-

tamaan kasvatettavan talouselämää koskevan tiedon tason niin korkealle kuin mahdollista. Taloudellisen kasvatuksen tavoitteena on ihminen, yhteiskunnan jäsen, joka tuntee talouselämän monivivahteista toimintaa siinä määrin, että hän kykenee oikein asennoitumaan sen problematiikkaan ja kriittisesti punnitsemaan taloudellisissa ratkaisuissa eri vaihtoehtoja sekä rohkenee ottaa tarvittaessa vastuun kulloinkin hallinnassaan olevaa talousyksikköä koskevien päätösten teossa.

Kasvatus taloudellisuuteen sisältää mm. kansalaishyveeksi tulkitun säästäväisyyden opetuksen. Julkilausumassa, joka taloudellisen kasvatuksen kampanjan nimissä on esitetty, sanotaan mm. ”Nämä tavoitteet (so. elintason ja hyvinvoinnin kohottaminen sekä sosiaaliturvan lisääminen) ovat saavutettavissa vain taloudellisen kasvun tietä. Taloudellinen kasvu on mahdollista jos perinteelliset kansalaishyveet, ahkeruus, säästäväisyys ja suunnitelmallisuus pidetään arvossa”. Tosin viime aikoina on esitetty sellaisiakin säästämistä koskevia ajatuksia, jotka selvästi poikkeavat näistä ortodoksisista opeista. Todettakoon kuitenkin, että nämä käsityskantojen erot johtuvat lähinnä yksityistaloudellisen ja kokonaistaloudellisen tarkastelun erilaisista näkökulmista.

Mutta joka tapauksessa säästäminen kuuluu taloudellisen kasvatuksen aihepiiriin ja se kuuluu myös oppikoulun taloustiedon opetuksen tavoitteisiin. Viimeksi sanottu käy ilmi Opetusministeriön valtion oppikouluja varten vahvistamien oppiennätysten opetuksen päämäärää koskevasta luvusta. Ja lisättäköön tässä yhteydessä vielä, että taloudellisuuteen tähtäävässä kasvatuksessa olisi nähdäkseni kiinnitettävä huomiota, paitsi säästämiseen, myös kasvatettavan työpanoksen, ammattitaidon ja oma-aloitteisuuden merkitykseen.

Taloudellisen kasvatuksen toinen aspekti tähtää talouselämän monivivahteisten ilmiöiden ymmärtämisen lisäämiseen. Sillä on edellistä huomattavasti laveampi ala, sulkeehan se työkenttäänsä yksilön taloudenpidon lisäksi yhteiskunnan, valtion jopa valtioidenväliset taloudelliset probleemat.

Näiden asioiden opettaminen ei oppikoulussa tapahdu itsenäisen oppiaineen puitteissa, vaan taloustieto on, kuten edellä sanotusta on jo käynyt ilmi, kytketty yhteiskuntaoppiin ja tämä vuorostaan historiaan. Tällaisella yhteenliittämällä on tietysti omat haittavaikutuksensa, saattaa näet hyvinkin käydä niin, että historian opetus kaikkine hallitsijakuvauksineen tai sotien syiden ja seurausten pohtimisineen kaikesta opettajien valmennuksesta huolimatta ”nielaisee” yhteiskunnallisten ja etenkin hankalasti opettavien taloudellisten asioiden käsittelyn. Kenties pitää yleisemminkin paikkansa erään parin vuoden takaisen ylioppilaan toteamus, että yhteiskunnallisten asioiden käsittelylle varattu aika ei koulussa riittänyt lainkaan kansantaloudellisten kysymysten selvittelyyn. Näin oppilaille jäi, kuten hän

toteaa, parempi käsitys esim. merkantilismista kuin nykyaikaisista talousteorioista.

Historian opetus tähtää pääasiassa taaksepäin, sehän pyrkii perehdyttämään oppilaita oman kansamme ja tärkeimpien kulttuurikansojen menneisyyteen. Tämän ohella sen tehtävänä on kuitenkin myös opastaa heitä ajankohtaisten kansallisten ja kansainvälisten ilmiöiden ja niiden historiallisen perustan tuntemukseen. Nämä ilmiöt ovat kuitenkin hyvin huomattavalta osalta taloudellisia tai talouspoliittisia, joten niiden ymmärtäminen edellyttää talouselämän yleisten lakien ja ilmenemismuotojen tajuamista ja tämä vuorostaan taloudellista kasvatusta.

Opetuksen tähtäyspiste sen eri tasoilla tulisi aina asettaa mahdollisimman kauaksi eteenpäin. On muistettava että niin hyvin kansalaiskoulun ja oppikoulun kuin myös korkeakoulujen oppilaat tulevat muuttuvan, dynaamisen yhteiskunnan jäseniksi ja palvelijoiksi. Tuo muuttuminen oli vielä pari vuosisataa sitten niin hidasta, että kaikki yhteiskunnassa tapahtuvat ilmiöt, taloudelliset mukaan ottaen, näyttivät ikäänkuin paikallaan pysyviltä tai omaa kehäänsä kiertäviltä. Tällaisissa staattisissa olosuhteissa opetus ja muu koulutus saattoi huoletta tähdätä taaksepäin tai kulumassa olevaan hetkeen, oppilas tuli ikäänkuin automaattisesti varustetuksi tiedollisin tai taidollisin eväin, jotka olivat käyttökelpoisia lähes muuttumattomina vuosikausiksi, jopa vuosikymmeniksi eteenpäin.

On väitetty, että meidän aikamme opetusta tai koko koulutusjärjestelmää rasittaa staattisen yhteiskunnan painolasti. Vaikka myönnämmekin arvostelulle tässä kohdin oikeutuksensa, emme kuitenkaan saa jättää huomioon ottamatta sitä tosiasiaa, että koulu on nykyajassa elävien ihmisten, opettajien ja oppilaiden muodostama kokonaisuus, organismi, joka tosin oppilaiden osalta uusiintuu verraten nopeasti, mutta opetuksen tasosta ja sisällöstä vastuussa olevien opettajien osalta paljon hitaammin. Koulu, olkoon se minkä asteen opinahjo tahansa, ei parhaimmillaankaan voi enää nykyisessä voimakkaasti muuttuvassa maailmassa, jossa jokin tieteellisen tutkimuksen tulos tai teknillinen keksintö saattaa mullistaa vallitsevan statuksen ennakolta aavistamattomaksi, valmentaa täysin kypsäksi ketään vuosikymmeniksi eteenpäin. Tarvitaan täydennyskoulutusta ja jatkokoulutusta tai lyhyesti sanoen aikuiskasvatusta.

Niin merkitykselliseksi ja tuloksiltaan rikkaaksi kuin ensi vuodeksi suunniteltu taloudellisen kasvatuksen kampanja saattaakin muodostua, se ei missään tapauksessa voi poistaa alati jatkuvan ja aina olemassa olevan täydennyksen tarvetta. Vaikka taloustiedon opetus kansalaiskoulussa ja oppikoulussa tavoittaisikin ennen pitkää maamme koko oppivelvollisen nuorison — ja silloin olisimme ottaneet todella pitkän askelen eteenpäin taloudellisen kasvatuksen tiellä —, aina jää sittenkin jäljelle vanhentuneen tai muistista

rapisseen tiedon uusimisen tarve. Opiskelijan tie on pitkä, sillä se on yhtä pitkä kuin elämän tie. Tämän tien näkymät ovat moninaiset. Niihin kuuluu kiehtovana osana talouden voimakkaana sykkivä elämä.

Taloudellisen kasvatuksen aihepiiri nimenomaan siltä osalta, joka koskee tiedon tason kohottamista, on kuten edellä on sanottu, tavattoman laaja. Aiheet vaihtelevat mm. kasvattajan, opettajan, luennoitsijan, esitelmöitsijän persoonallisuudesta tai koulutuksesta ja asemasta johtuen, mutta monesti on havaittavissa eräitä johtomotiiveja, jotka kertautuvat usean esittäjän sanomana erilaisin variaatioin. Tällaiset aiheet koskevat ajankohtaisia taloudellisia tai talouspoliittisia kysymyksiä. Valitettavan usein niitten kohdalla paneudutaan liiankin perusteellisesti vain havaittujen virheidten — tietysti toisten tekemien virheidten — ja puutteiden analysointiin, mutta jätetään suureksi osaksi käsittelemättä ne toimenpiteet, joilla nuo virheet oikaistaisiin tai puutteet poistettaisiin. Kukapa meistä ei olisi kuulut esim. tarinaa suomalaisesta liikemiehestä, joka ei vastaa ulkomailta tullessiin hintatiedusteluihin tai ostohalua uhkuviin muihin kirjeisiin. Mutta harvemmin olemme kuulleet esitettävän, mitä pitäisi tehdä ilmeisen epäkohdan poistamiseksi. Jätetään mainitsematta, että kysymys on taloudellisen kasvatuksen väjävyydestä, joka vain kovan koulutuksen kautta on korjattavissa.

Eräs ajankohtainen taloudellisen kasvatuksen teema, jota muuten viimeksi sanotussa on itse asiassa sivuttu, ja joka nykyisin useasti toistuu julkisen sanan palstoilla, esitelmissä, jopa erikoisseminaareissakin, on vientimme lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet. Kysymyksessä on huomattavalta osalta koulutustehtävä, joka ei suinkaan ole vieras tässä korkeakoulussa suoritettavalle tai sen opettajavoimien toimesta muualla suoritettulle työlle. Se tähtää mm. vientiin ja yleensä kansainväliseen markkinointiin omistautuvan henkilöstön koulutukseen. Sitä on suoritettu paitsi itse korkeakoulussa, myös erityisissä vientipääällikköseminaareissa, joita on pidetty vuodesta 1963 alkaen, ja tulokset alkavat vähitellen näkyä.

Pääministeri Rafael Paasio lausui tästä aiheesta — sanomalehtireferaatin mukaan — Turun messujen avauspuheessaan mm.: ”Uudenaikainen tuotanto- ja markkinointiajattelu on lyömässä itsensä läpi meilläkin ja se on todella erinomainen asia. Nuoremman teollisuusmiespolven keskuudessa tehokkuuteen pyrkivä nykyaikainen ja rohkea ajattelutapa on siivittämässä toimintaa.” Ja vähän myöhemmin hän käsittelee kysymystä kaupallisten edustajien lähettämisestä muihin maihin sekä toteaa, että se ”on tietysti monitahoinen ja vaikeuksiakin aiheuttava asia. Voittamattomia nuo vaikeudet eivät kuitenkaan ole. Tehtävään pystyvää väkeä meillä on ja lisää voidaan kouluttaa. Varoja tällaiseen toimintaan pitää myös löytyä”. On mielihyvin pantava merkille pääministerin myönteinen suhtautuminen

alan koulutustoiminnan tehostamiseen. Kun valtion koulutustoimintaan investoimat varat ovat niukkuuden sävyttämiä, tuntuu silloin järkevimmältä ohjata niitä suhteellisesti runsaimmin sinne, mistä on odotettavissa nopein lääke tuon niukkuuden vähentämiseksi, so. välittömästi talouselämää edistävälle koulutussektorille. Tällöin en suinkaan suhtaudu nurjamielisesti muuhun koulutustoimintaan, mutta katsoisin realiteettien edellyttävän esittämäni järjestelyä.

Edellä on käsitelty taloudellista kasvatusta sen laajimmassa muodossa. Oman lukunsa ansaitsee vielä alan ammattikouluissa annettava erikoiskoulutus, jota tosin eräin kohdin on sivuttu jo edellä esitettyssakin. Vuosi sitten minulla oli aihetta kiinnittää huomiota mm. kauppakorkeakouluissa suoritettavaan opetustyöhön ja itse asiassa aihetta riittäisi tältä sektorilta vielä täksikin päiväksi. Onhan vuoden varrella myönnetty viidennen kauppakorkeakoulun perustamislupa, koskeehan Korkeakoululaitoksen suunnittelukomitean viime toukokuussa jättämä kolmas osamietintö sangen merkittävällä tavalla myös kauppakorkeakouluja, onhan oman korkeakoulumme pitkän tähtäyksen komitea saanut valmiiksi toisen osamietintönsä, jonka käsittely hallintoelimissämme on kuitenkin vasta alkuvaiheessaan, puhumattakaan niistä kauaskantoisista korkeakoulupoliittisista ratkaisuista, joita maan hallitus ja eduskunta ovat koko korkeakoululaitosta silmällä pitäen tehneet.

Tarkoitukseni ei kuitenkaan ole paneutua näihin kysymyksiin, jotka aiheeni kannalta ovat verraten kaukaisiakin, vaan kiinnittäisin vielä hetkeksi huomiota lähinnä siihen taloudelliseen kasvatukseen, jota suoritetaan korkeakoulua alemmissa kauppaoppilaitoksissa. Tähän on erityisesti aihetta senkin vuoksi, että Kauppaoppilaitoskomitea on saanut valmiiksi kunnallisia ja yksityisiä kauppaoppilaitoksia koskevat laki- ja asetusluonnokset ja viime kesäkuun 20 p:nä päivätyssä kirjelmässä pyytänyt niistä mm. Kauppakorkeakoulun lausunnon. Vaikka opettajaneuvosto ei ole vielä saanut valmiiksi vastaustaan, lieene siitä huolimatta paikallaan tuoda esille joitakin näkökohtia mietinnöstä.

Mielenkiintoa herättää erityisesti komitean ehdotus kauppaopiston nykyisen kaksivuotisen opiskeluajan pidentämisestä kolmeksi vuodeksi, mitä on itse asiassa tiedetty odottaa jo pitkähkön aikaa. Ehdotuksen perusteluissa todetaan mm. että ”liike-elämän ja julkisten yhdyskuntien taloudellisten tehtävien monipuolistuminen ja pitkälle menevä erikoistuminen asettavat jatkuvasti uusia vaatimuksia. Ei nykyään enää riitä, että henkilö pystyy vain suorittamaan ja valvottuun työhön, vaan hänen tulee koulutuksensa perusteella kyetä omassa työssään itsenäisesti talouselämän muutoksia myötäilevään ja kehittävään toimintaan”. Komitean mielestä tähän voidaan päästä opetusta syventämällä ja varaamalla siinä mahdollisuus varsin

pitkälle menevään erikoistumiseen laajan linjajaon puitteissa, joka ottaa huomioon liike-elämän toiminnan tarpeet.

Taloudellisen kasvatuksen kannalta kauppaoppilaitosten merkitys on aivan omaa luokkaansa, ei kuitenkaan oppilasmäärien vaan opetuksen sisällön perusteella. Mitä nim. kauppaopistojen ja kauppakoulujen oppilasmääriin tulee, se oli v. 1965 yhteensä vain 15.625 eli 4,7 % aikaisemmin mainittujen kansalaiskoulun ja oppikoulujen oppilasmäärien summasta. Kuitenkin on syytä tässä yhteydessä todeta, että tuo kauppaoppilaitosten oppilasmäärä on kymmenessä vuodessa kasvanut jokseenkin tarkalleen 5-kertaiseksi, kun sen sijaan kansalaiskoulun ja oppikoulun kohdalla oppilasmäärät ovat nousseet vain 1,4- ja 1,9-kertaisiksi.

Pyrkijöitä kaupallisiin ammattikouluihin on ollut huomattavasti yli si-
joituskapasiteetin. Meitä täällä läsnä olevia kiinnostanee ehkä eniten kaup-
paopistojen ylioppilasluokille otettujen ja sinne pyrkineiden määrien suhde.
V. 1955 otettiin 56 %, viisi vuotta myöhemmin 49 % ja viime syksynä enää
vain 32 % pyrkijöistä. Viimeksi mainittu luku alittaa tuntuvasti omaa
opinahjoamme luonnehtivan vastaavan luvun, joka tänä vuonna on 47,3 %.
Tosin tämän luvun suuruuteen vaikuttaa ilmeisesti karsinnassa käytetyn
pistelaskumenettelyn julkisuus ja siten pyrkijöiden mahdollisuus ennak-
koon arvioida valituksi tulonsa edellytykset. Joka tapauksessa halu päästä
mahdollisimman perusteellisen taloudellisen kasvatuksen lähteille on ollut
hyvin voimakas.

Olisi väärin jättää mainitsematta se taloudelliseen kasvatukseen tähtäävä
työ, jota liike-elämän järjestöt ja yritykset suorittavat, useasti omissa koulu-
tuskuskuksissaan ja lähinnä ”omaan väkeen” kohdistettuna. Se on ennen
kaikkea omalla suppealla sektorilla tapahtuvaa toimintaa, joka on tarkoi-
tettu täydentämään ja syventämään yleisen ammatillisen koulutuksen luo-
maa pohjaa. Tällainen toiminta, joka runsaista kustannuksistaan huolimatta
on arvioitu kannattavaksi investoinniksi, on omiaan lähentämään koulua ja
käytännön elämää toisiinsa. Vastaavanlaista lähentymistä toivoisi tapahtu-
van entistä runsaammin muittenkin koulujen ja yritysten välillä, sillä sekin
saattaa osoittautua pitkällä tähtäyksellä kannattavaksi toimenpiteeksi.

Taloudellisen kasvatuksen spesiaalilohkolla, kaupallisessa koulutuksessa,
on tällä hetkellä havaittavissa selvää pyrkimystä työn tehokkuuden lisää-
miseen. Kun emme voi edellyttää, että tämän päivän opiskelijat ankarasta
karsinnasta huolimatta olisivat keskimäärin aikaisempia ratkaisevasti ete-
vämpiä, tuo opetuksen tehostaminen täytyy tapahtua opetuksen sektoria
kaventamalla. Tähän tähtäävät niin hyvin Kauppaoppilaitoskomitean aja-
tus riittävän laajasta linjajaosta kuin myös omassa korkeakoulussamme jo
vuosi sitten suoritettu ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintojen melko
perusteellinen syvämuokkaus sekä naapurissamme Svenska Handelshög-

skolanissa toimeenpantu opetuksen uudelleen järjestely. Taloudellisen kasvatuksen linja on siis tältä osin yhtenäinen, mutta sitä se on asian luonteesta johtuen ennen muuta asiasisältönsä puolesta. Tuntuisi luonnolliselta, jopa suorastaan välttämättömältä, että tämä linja myös vastaisuudessa säilytetään eheänä. Tämä toteamus on mielestäni lähes aksioman luontoinen, enkä sen vuoksi voi olla ihmettelemättä suunnitelmaa, joka sisältyy edellä mainittuun Korkeakoululaitoksen suunnittelukomitean mietintöön ja joka toteutettuna nähdäkseni johtaisi tuon linjan katkeamiseen. Tällaiseen seuraamukseen näet ilmeisesti veisi komitean ehdotus kaupallisen opetuksen jakamisesta kahden eri ministeriön alaisuuteen. En halua kuitenkaan puuttua tähän kysymykseen enemmälti, koska se, kuten edellä olen huomauttanut, johtaisi liian kauaksi tämänpäiväisestä teemastani. Korkeakoululamme on aihetta palata siihen toisessa yhteydessä ja toisenlaisin muodoin.

Kaupallisen opetuksen kokonaislinjaa on syytä jatkuvasti tehostaa ja luoda uusiakin yhteyksiä eri tasojen välille. Niitähän on jo nyt olemassa mm. siten, että kauppakorkeakouluihin tulee, kuten tunnettua, runsaasti ylioppilasmerkonomeja, joita esim. tänä vuonna oli korkeakouluumme pyrkijöistä lähes 16 % eli kaikkiaan 185. Myös pieni määrä muitakin kauppaopiston kurssistaan erinomaisesti suoriutuneita on selviytynyt opiskelemaan kauppa-korkeakouluihin, missä he sitten ovatkin yleensä menestyneet sangen hyvin. Toisaalta taas korkeakoulut vuorostaan rekrytoivat muiden kauppaoppilaitosten opettajakaadereita.

Viime helmikuun 14 p:nä pidetyssä kauppakorkeakoulujen rehtorien kokouksessa käytiin vararehtori Jaakko Hongon alustuksen pohjalta vilkas keskustelu kauppakorkeakoulujen ja muiden kauppaoppilaitosten välisten yhteyksien mahdollisen tehostamisen tarpeellisuudesta. Käytetyissä puheenvuoroissa asennoiduttiin positiivisesti kysymyksen suhteen ja myöhemmin suoritettavat jatkotoimenpiteet johtanevat aikanaan konkreettisiin tuloksiin, jotka ovat hyödyksi kaikille asianosaisille.

Taloudellisen kasvatuksen vainiolla kaupalliset oppilaitokset muodostavat oman lohkonsa. Sen vaikutus ulottuu paljolti sen omien rajojen ulkopuolelle niiden lukuisten henkilöiden välityksellä, jotka täältä lähtöisin vievät taloudellisen kasvatuksen sanomaa kanssaihmistensä tuntumaan. Ajattelen lähinnä ammattipedagogeja, jotka kutsumustehtäväänään tai muun syyn takia suorittavat tuon sanoman levitystä päivästä päivään. Heiltä ilmeisesti edellytetään nyt voimakasta panosta ensi vuoden kasvatuskampanjassa. Mutta itse asiassa samaa toivotaan myös muilta kaupallisen, taloudellisen tai taloustieteellisen koulutuksen saaneilta. Taloudellisen kasvatuksen merkitys on niin painava ja sen vaikutus ulottuu niin pitkälle yli tämän ja huomispäivän, että mahdollisimman monen asiantuntijan panos on syytä saada yhteisen päämäärän saavuttamiseen tähtäävän toiminnan tu-

kemiseen. Uskon, että tämä vetoamus saavuttaa vastakaikua sekä korkeakoulumme opettajien että opiskelijoiden keskuudessa, myös niiden opiskelijoiden, jotka tänään liittyvät Taloudellisen kasvatuksen kampanjan erään allekirjoittajajärjestön, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan, jäseniksi.

LYHENNYKSET

BA	Bachelor of Arts
DBA	Doctor of Business Administration
ekon.	ekonomi
FK, FL	filosofian kandidaatti, lisensiaatti
FM, FT	filosofian maisteri, tohtori
h.c.	honoris causa
HOK	hallinto-opin kandidaatti
HuK	humanististen tieteiden kandidaatti
HTM	kauppakamarin hyväksymä tilimies
KHT	Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja
KTK, KTL	kauppatieteiden kandidaatti, lisensiaatti
KTM, KTT	kauppatieteiden maisteri, tohtori
LaL, LaT	lakitieteen lisensiaatti, tohtori
LF	Licenciada en Filosofia y Letras
LOK	lainopin kandidaatti
LuK	luonnontieteiden kandidaatti
MA	Master of Arts
MH	metsänhoitaja
MMT	maatalous- ja metsätieteiden tohtori
OTK	oikeustieteen kandidaatti
OTT	oikeustieteen tohtori
TeT	tekniikan tohtori
VT	varatuomari
VTM, VTT	valtiotieteen maisteri, tohtori
VTL	valtiotieteen lisensiaatti

SISÄLLYS

I	HALLINTO, OPETTAJAT SEKÄ VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31. 5. 1967	13
	<i>Hallinto</i>	
	Kansleri, valtuuskunta	13
	Hallitus	15
	Rehtori, vararehtori	16
	<i>Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö</i>	
	Johtokunta	16
	<i>Opettajakunta</i>	
	Varsinaiset professorit	16
	Henkilökohtainen ylimääräinen professori	17
	Vieraileva professori	17
	Apulaisprofessorit	17
	Dosentit	18
	Lehtorit	18
	Opettajat	19
	Assistentit	20
	Perustutkimuksen laitoksen tutkijat	21
	Eläkkeellä olevat opettajat	21
	<i>Virkailijat ja toimenhaltijat</i>	
	Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja	21
	Apulais- ja tiedotussihteeri	21
	Opintos sihteeri	21
	Kanslerin sihteeri	21
	Kanslia	21
	Kirjasto	22
	Laboratorio	22
	Talousmaantieteen laitos	22
	Vahtimestarit	22
	Puhelinkeskus	22
	Konemestari ja talonmies	22
	Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat ...	22
II	YLEISIÄ TIETOJA	
	<i>Kanslerin ja rehtorin toimet</i>	23
	<i>Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia</i>	23
	<i>Virat ja toimet</i>	25

<i>Valtion apurahat tieteenharjoittajille</i>	32
<i>Valtion opintotakaukset ja ylioppilaiden opintolainarahaston lainat</i>	32
<i>Professori Henrik Virkkusen muotokuva</i>	33
<i>Professori Mikko Tammisen kirjaston luovutus</i>	36
<i>Professori Huugo Ranisen jäähyväisluento</i>	37
<i>Kauppakorkeakoulun kehittämissuunnitelma</i>	38
<i>Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokoukset</i>	40
<i>Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous</i>	41
<i>Ulkomaisia luennoitsijoita</i>	41
<i>Lahjoitukset</i>	42
<i>Stipendivarat</i>	42
<i>Kirjasto</i>	45

III LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUS- KAUTENA 1966—67 48

A.	<i>Kauppätieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	48
	Liiketaloustiede I	48
	Liiketaloustiede II	49
	Kansantaloustiede	49
	Oikeustiede	49
	Sosiologia	49
	Taloushistoria	50
	Talousmaantiede	50
	Talousmatematiikka ja tilastotiede	50
	Tavaraoppi ja teknologia	50
	Englannin kieli	50
	Espanjan kieli	51
	Ranskan kieli	51
	Ruotsin kieli	51
	Saksan kieli	51
	Suomen kieli ja tyylioppi	52
B.	<i>Ekonomian, akateemista sihteerin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	52
	Liiketaloustiede I	52
	Liiketaloustiede II	54
	Kansantaloustiede	58
	Oikeustiede	61

	Sosiologia	61
	Talousmaantiede	62
	Talousmatematiikka	63
	Tavaraoppi ja teknologia	63
	Tilastotiede	64
C.	<i>Liikkeenjohdollinen täydennyskoulutus</i>	64
D.	<i>Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos (LTT)</i>	66
IV	OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOULUN ULKOPUOLELLA	68
V	TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	90
	Opiskelijain lukumäärä	94
VI	OPPIARVOT JA TUTKINNOT	95
	<i>Kauppätieteiden tohtorin opinnäytteet</i>	95
	<i>Kauppätieteiden lisensiaatin tutkinto</i>	95
	<i>Kauppätieteiden kandidaatin tutkinto</i>	96
	<i>Ekonomin tutkinto</i>	98
	<i>Kirjeenvaihtajan tutkinto</i>	102
VII	STIPENDIT	104
	<i>Valtion ylioppilasstipendit</i>	104
	<i>Korkeakoulun omat stipendit</i>	105
	Puhe, jonka rehtori, professori Pekka Heinänen piti Kaup- pakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1966 ..	109
	<i>Lyhennykset</i>	121
	<i>Sisällys</i>	122

